
ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

षष्ठ काण्डे, प्रथमः प्रश्नः

Version Notes:

This is now the current Version 1.1 dated Sep 30, 2022

1. This replaces the earlier version 1.0 dated March 31, 2022.
2. No corrections found and reported till Sep 30, 2022 from the date of previous version 1.0 dt 31st Mar 2022.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st Version Number	0.0 dated December 23, 2018.
2nd Version Number	1.0 dated March 31, 2022.

Table of Contents

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः	4
6.1 षष्ठ काण्डे प्रथमः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं.....	4

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

6 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठः

6.1 षष्ठ काण्डे प्रथमः प्रश्नः – सोममन्त्रब्राह्मणनिरूपणं

TS. 6.1.1.1 - Kramam

प्राचीनव॑श्म॒ करोति॑ । प्राचीनव॑श्मि॒ति प्राचीन॑ – व॒श्म॒ ।
करोति॑ दे॒वमनु॑ष्याः । दे॒वमनु॑ष्या दि॒शः । दे॒वमनु॑ष्या इति॑
दे॒व – मनु॑ष्याः । दि॒शो वि॑ । व्य॒भज॑न्त । अ॒भज॑न्त प्राची॑म् ।
प्राची॑म् दे॒वाः । दे॒वा दक्षि॑णा । दक्षि॑णा पि॒तरः॑ । पि॒तरः॑ प्र॒तीची॑म् ।
प्र॒तीची॑म् मनु॑ष्याः । मनु॑ष्या उदी॑चीम् । उदी॑ची॒ रुद्राः॑ । रुद्रा॑ यत् ।
यत् प्राची॑नव॒श्म॒ । प्राची॑नव॒श्म॒ करोति॑ । प्राची॑नव॒श्मि॒ति
प्राची॑न – व॒श्म॒ । करोति॑ दे॒वलोक॑म् । दे॒वलोक॑मेव ।
दे॒वलोक॑मिति॑ दे॒व – लोक॑म् । ए॒व तत् । तद् यज॑मानः ।
यज॑मान उ॒पाव॑र्तते । उ॒पाव॑र्तते परि॑ । उ॒पाव॑र्तत इत्यु॑प – आ॒व॑र्तते ।
परि॑ श्रयति॑ । श्रय॑त्यन्त॒र्हितः॑ । अ॒न्त॒र्हि॒तो हि॑ ।

अ॒न्त॒र्हि॒त इ॒त्य॒न्तः – हि॒तः । हि॒ दे॒व॒लो॒कः । दे॒व॒लो॒को
म॒नु॒ष्य॒लो॒कात् । दे॒व॒लो॒क इ॒ति दे॒व – लो॒कः । म॒नु॒ष्य॒लो॒कान् न ।
म॒नु॒ष्य॒लो॒कादि॒ति म॒नु॒ष्य – लो॒कात् । ना॒स्मात् । अ॒स्मा॒ल्लो॒कात् ।
लो॒कात् स्व॑त॒व्यम् । स्व॑त॒व्यमि॒व । स्व॑त॒व्यमि॒ति सु – ए॒त॒व्यम् ।
इ॒वेति॑ । इ॒त्याहुः॑ । आ॒हुः कः । को हि । हि तत् । तद् वे॒द ।
वे॒द यदि॑ । यद्य॒मुष्मि॑न् । अ॒मुष्मि॑न् लो॒के । लो॒केऽस्ति॑ । अ॒स्ति वा ।
वा न । न वा॑ । वे॒ति । इ॒ति दि॒क्षु । दि॒क्ष्वती॑का॒शान् ।

अ॒ती॒का॒शान् क॑रोति । क॒रोत्यु॒भयोः॑ ॥ 1 (50/59)

TS. 6.1.1.2 - Kramam

उ॒भयो॑र् लो॒कयोः॑ ॥ लो॒कयो॑र॒भिजि॑त्यै । अ॒भिजि॑त्यै के॒शश्म॑श्रु ।
अ॒भिजि॑त्या इ॒त्यभि – जि॒त्यै । के॒शश्म॑श्रु व॒पते॑ । के॒शश्म॑श्रि॒ति
के॒श – श्म॑श्रु । व॒पते॑ न॒खानि॑ । न॒खानि॑ नि । नि कृ॑न्तते ।
कृ॑न्तते मृ॒ता । मृ॒ता वै । वा ए॒षा । ए॒षा त्वक् । त्वग॑मे॒द्ध्या ।
अ॒मे॒द्ध्या यत् । यत् के॑शश्म॑श्रु । के॒शश्म॑श्रु मृ॒ताम् । के॒शश्म॑श्रि॒ति
के॒श – श्म॑श्रु । मृ॒तामे॒व । ए॒व त्वच॑म् । त्वच॑ममे॒द्ध्याम् ।
अ॒मे॒द्ध्याम॑प॒हत्य॑ । अ॒प॒हत्य॑ य॒ज्ञियः॑ । अ॒प॒हत्ये॑त्यप – ह॒त्य ।

य॒ज्ञियो॑ भू॒त्वा । भू॒त्वा मे॒द्धम् ॥ मे॒द्धमु॑प । उ॒पैति॑ । ए॒त्यङ्गि॑रसः ।
 अ॒ङ्गि॑रसः सु॒वर्ग॑म् । सु॒वर्ग॑म् लो॒कम् । सु॒वर्ग॑मिति सु॒वः - गम् ।
 लो॒कम् य॑न्तः । यन्तो॒ऽप्सु । अ॒प्सु दी॑क्षा॒तप॑सी ॥
 अ॒प्स्वि॑त्यप् - सु । दी॒क्षा॒तप॑सी प्र । दी॒क्षा॒तप॑सी इति॑
 दी॒क्षा - तप॑सी ॥ प्रा॒वेश॑यन् । अ॒वेश॑यन्नाप्सु । अ॒प्सु स्ना॑ति ।
 अ॒प्स्वि॑त्यप् - सु । स्ना॑ति सा॒क्षात् । सा॒क्षादे॒व । सा॒क्षादि॑ति
 स - अ॒क्षात् । ए॒व दी॑क्षा॒तप॑सी ॥ दी॒क्षा॒तप॑सी अ॒व । दी॒क्षा॒तप॑सी
 इति॑ दी॒क्षा - तप॑सी ॥ अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे ती॒र्थे । ती॒र्थे स्ना॑ति ।
 स्ना॑ति ती॒र्थे । ती॒र्थे हि । हि ते । ते ताम् । ताम् प्र । प्रा॒वेश॑यन् ।
 अ॒वेश॑यन् ती॒र्थे । ती॒र्थे स्ना॑ति । स्ना॑ति ती॒र्थम् । 2 (50/60)

TS. 6.1.1.3 - Kramam

ती॒र्थमे॒व । ए॒व स॒माना॑नाम् ॥ स॒माना॑नाम् भवति । भ॒वत्य॑पः ।
 अ॒पोऽश्ना॑ति । अ॒श्ना॒त्यन्त॑रतः । अ॒न्तर॑त ए॒व । ए॒व मे॒द्ध्यः । मे॒द्ध्यो
 भवति॑ । भवति॑ वा॒ससा॑ । वा॒ससा॑ दी॒क्षय॑ति । दी॒क्षय॑ति सौ॒म्यम् ।
 सौ॒म्यम् वै । वै क्षौ॑मम् । क्षौ॑मम् दे॒वत॑या । दे॒वत॑या सो॒मम् ।
 सो॒ममे॒षः । ए॒ष दे॒वता॑म् ॥ दे॒वता॑मु॒प । उ॒पैति॑ । ए॒ति यः । यो दी॑क्षते ।

षष्ठ काण्डे – प्रथमः प्रश्नः (TS 6.1)

दी॒क्ष॒ते॒ सोम॑स्य । सोम॑स्य त॒नूः । त॒नूर॑सि । अ॒सि॒ त॒नु॒वम् । त॒नु॒वम्
मे । मे पा॒हि॒ । पा॒ही॑ति । इ॒त्या॒ह । आ॒ह॒ स्वा॒म् । स्वा॒मे॒व । ए॒व
दे॒वता॑म् । दे॒वता॑मु॒प । उ॒पै॑ति । ए॒त्यथो॑ । अथो॑ आ॒शि॒षम् । अथो॑
इ॒त्यथो॑ । आ॒शि॒ष॒मे॒व । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या – शि॒षम् । ए॒वै॒ताम् । ए॒ता॒मा ।
आ शा॑स्ते । शा॒स्ते॒ऽग्नेः॑ । अ॒ग्ने॒स्तू॒षा॒द्भान॑म् । तू॒षा॒द्भान॑म् वा॒योः ।
तू॒षा॒द्भान॑मि॒ति तू॒ष – आ॒द्भान॑म् । वा॒योर् वा॒त॒पा॒नम् । वा॒त॒पा॒नम्
पि॒तृ॒णा॒म् । वा॒त॒पा॒न॑मि॒ति वा॒त – पा॒नम् । पि॒तृ॒णा॒म् नी॒विः ।
नी॒वि॒रोष॑धी॒ना॒म् । ओष॑धी॒ना॒म् प्र॒घा॒तः । प्र॒घा॒त आ॑दि॒त्या॒ना॒म् ।

प्र॒घा॒त इति॑ प्र – घा॒तः । 3 (50/55)

TS. 6.1.1.4 - Kramam

आ॒दि॒त्या॒ना॒म् प्रा॑ची॒न॒ता॒नः । प्रा॑ची॒न॒ता॒नो वि॒श्वे॑षाम् । प्रा॑ची॒न॒ता॒न इति॑
प्रा॑ची॒न – ता॒नः । वि॒श्वे॑षाम् दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑मो॒तुः । ओ॒तुर्
नक्ष॑त्राणा॒म् । नक्ष॑त्राणा॒मती॑काशाः । अ॒ती॒का॒शा॒स्तत् । तद् वै ।
वा ए॒तत् । ए॒तत् सर्व॑दे॒वत्य॑म् । सर्व॑दे॒वत्य॑म् यत् । सर्व॑दे॒वत्य॑मि॒ति
सर्व॑ – दे॒वत्य॑म् । यद् वा॒सः । वा॒सो यत् । यद् वा॒स॒सा ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 6.1)

वास॑सा दी॒क्षय॑ति । दी॒क्षय॑ति सर्वा॑भिः । सर्वा॑भिरे॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम्
दे॒वता॑भिः । दे॒वता॑भिर् दी॒क्षय॑ति । दी॒क्षय॑ति ब॒हिःप्रा॑णः । ब॒हिःप्रा॑णो
वै । ब॒हिःप्रा॑ण इति॑ ब॒हिः - प्रा॑णः । वै म॒नुष्यः॑ । म॒नुष्य॑स्तस्य॑ ।
तस्या॑शनम् । अ॒शनम् प्रा॑णः । प्रा॒णोऽश्ना॑ति । प्रा॒ण इति॑ प्र-अ॒नः ।
अश्ना॑ति स॒प्राणः॑ । स॒प्राण॑ ए॒व । स॒प्राण॑ इति॑ स - प्रा॑णः ।
ए॒व दी॒क्षते॑ । दी॒क्षत॑ आ॒शितः॑ । आ॒शितो॑ भवति । भ॒वति॑ या॒वान् ।
या॒वाने॑व । ए॒वास्य॑ । अ॒स्य प्रा॑णः । प्रा॒णस्ते॑न । प्रा॒ण इति॑
प्र-अ॒नः । ते॒न स॒ह । स॒ह मे॑धम् । मे॒धमु॑प । उ॒पैति॑ । ए॒ति घृ॑तम् ।
घृ॒तम् दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑म् म॒स्तु । म॒स्तु पि॑तृ॒णाम् । पि॒तृ॒णाम्
निष्प॑क्वम् । निष्प॑क्वम् म॒नुष्या॑णाम् । निष्प॑क्वमि॒ति निः - प॑क्वम् ।
म॒नुष्या॑णाम् तत् । तद् वै । वा ए॒तत् । 4 (50/57)

TS. 6.1.1.5 - Kramam

ए॒तत् सर्व॑दे॒वत्य॑म् । सर्व॑दे॒वत्य॑म् यत् । सर्व॑दे॒वत्य॑मि॒ति
सर्व॑ - दे॒वत्य॑म् । यन् न॒वनी॑तम् । न॒वनी॑तम् यत् । न॒वनी॑तमि॒ति
न॒व - नी॑तम् । यन् न॒वनी॑तेन । न॒वनी॑तेनाभ्य॒ङ्क्ते॑ । न॒वनी॑तेनेति
न॒व - नी॑तेन । अ॒भ्य॒ङ्क्ते॑ सर्वाः॑ । अ॒भ्य॒ङ्क्त॑ इत्य॒भि - अ॒ङ्क्ते॑ ।

सर्वा॑ ए॒व । ए॒व दे॒वताः॑ । दे॒वताः॑ प्री॒णाति॑ । प्री॒णाति॑ प्र॒च्युतः॑ ।
 प्र॒च्युतो॑ वै । प्र॒च्युत॑ इति॒ प्र – च्यु॑तः । वा ए॒षः । ए॒षोऽस्मात्॑ ।
 अ॒स्माल्लो॒कात् । लो॒काद॑गतः । अ॒गतो॑ दे॒वलोक॑म् । दे॒वलोक॑म् यः ।
 दे॒वलोक॑मिति॒ देव – लोक॑म् । यो दी॒क्षितः॑ । दी॒क्षितो॑ऽन्तरा॑ ।
 अ॒न्तरे॑व । इ॒व नव॑नीतम् । नव॑नीतम् तस्मात् । नव॑नीतमिति॒
 नव – नी॒तम् । तस्मान् नव॑नीतेन । नव॑नीतेना॒भि । नव॑नीतेनेति॒
 नव – नी॒तेन॑ । अ॒भ्यङ्क्ते॑ । अ॒ङ्क्तेऽनु॑लोमम् । अ॒नुलो॑मम् यजु॒षा ।
 अ॒नुलो॑ममित्यनु – लो॒मम् । यजु॒षा व्या॑वृत्त्यै । व्या॑वृत्त्या॒ इन्द्रः॑ ।
 व्या॑वृत्त्या॒ इति॑ वि-आवृत्त्यै । इन्द्रो॑ वृ॒त्रम् । वृ॒त्रम॑हन् । अ॒हन् तस्य॑ ।
 तस्य॑ कनी॒निका॑ । कनी॒निका॑ परा॑ । परा॑ऽपतत् । अ॒पतत्॑ तत् ।
 तदा॑ञ्जनम् । आञ्जन॑मभवत् । आञ्जन॑मित्या – अञ्जनम् ।
 अ॒भवद् यत् । यदा॑ङ्क्ते । आ॒ङ्क्ते चक्षुः॑ । आ॒ङ्क्त॑ इत्या – अ॒ङ्क्ते ।
 चक्षु॑रेव । ए॒व भ्रातृ॑व्यस्य । भ्रातृ॑व्यस्य वृ॒ङ्क्ते । वृ॒ङ्क्ते॑ दक्षिणम् ।
 दक्षिण॑म् पूर्॒वम् । पूर्॒वमा॑ । आ॒ङ्क्ते॑ । अ॒ङ्क्ते॑ स॒व्यम् । 5 (50/62)

TS. 6.1.1.6 - Kramam

स॒व्य॑ हि । हि पूर्व॑म् । पूर्व॑म् म॒नु॒ष्याः॑ । म॒नु॒ष्या॑ आ॒ञ्जते॑ ॥
 आ॒ञ्जते॑ न । आ॒ञ्जत॑ इत्या॑ – अ॒ञ्जते॑ ॥ न नि । नि धा॑वते ।
 धा॒वते॑ नि । नी॒व । इ॒व हि । हि म॒नु॒ष्याः॑ । म॒नु॒ष्या॑ धा॒वन्ते॑ । धा॒वन्ते॑
 पञ्च॑ । पञ्च॑ कृ॒त्वः । कृ॒त्व आ । आऽङ्के॑ ॥ अ॒ङ्के॑ पञ्चा॑क्षरा ।
 पञ्चा॑क्षरा प॒ङ्क्तिः॑ ॥ पञ्चा॑क्षरे॒ति पञ्च॑-अ॒क्षरा॑ । प॒ङ्क्तिः॑ पा॒ङ्क्तः॑ ।
 पा॒ङ्क्तो॑ य॒ज्ञः । य॒ज्ञो य॒ज्ञम् । य॒ज्ञमे॒व । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे
 परि॑मितम् । परि॑मित॒मा । परि॑मित॒मिति॑ परि – मि॒तम् ॥ आऽङ्के॑ ॥
 अ॒ङ्केऽप॑रि॒मितम् । अ॒परि॑मित॒ञ् हि । अ॒परि॑मित॒मित्य॑परि – मि॒तम् ॥
 हि म॒नु॒ष्याः॑ । म॒नु॒ष्या॑ आ॒ञ्जते॑ ॥ आ॒ञ्जते॑ स॒तूल॑या । आ॒ञ्जत॑
 इत्या॑ – अ॒ञ्जते॑ ॥ स॒तूल॑या । स॒तूल॑ये॒ति स – तूल॑या । आऽङ्के॑ ॥
 अ॒ङ्केऽप॑तूल॒या । अ॒पतूल॑या हि । अ॒पतूल॑येत्य॒प – तूल॑या ।
 हि म॒नु॒ष्याः॑ । म॒नु॒ष्या॑ आ॒ञ्जते॑ ॥ आ॒ञ्जते॑ व्या॒वृत्त्यै॑ । आ॒ञ्जत॑
 इत्या॑ – अ॒ञ्जते॑ ॥ व्या॒वृत्त्यै॑ यत् । व्या॒वृत्त्या॑ इति॑ वि – आ॒वृत्त्यै॑ ।
 यद॑पतूल॒या । अ॒पतूल॑याऽऽञ्जी॒त । अ॒पतूल॑येत्य॒प – तूल॑या ।
 आ॒ञ्जी॒त व॒ज्रः॑ । आ॒ञ्जी॒तेत्या॑ – अ॒ञ्जी॒त । व॒ज्र इ॒व ।

इ॒व स्या॒त् । स्या॒थ् स॒तू॒ल॒या । स॒तू॒ल॒या । स॒तू॒ल॒ये॒ति स – तू॒ल॒या ।
 आ॒ऽङ्के॑ ॥ अ॒ङ्के॑ मि॒त्र॒त्वाय॑ । मि॒त्र॒त्वाये॑न्द्रः ।

मि॒त्र॒त्वाये॑ति मि॒त्र – त्वाय॑ । 6 (50/63)

TS. 6.1.1.7 - Kramam

इन्द्रो॑ वृ॒त्रम् । वृ॒त्रम॑हन् । अ॒हन्थ् सः॑ । सो॒ऽपः॑ । अ॒पो॒ऽभि ।
 अ॒भ्य॒म्रिय॑त । अ॒म्रिय॑त ता॒साम् ॥ ता॒साम् यँत् ॥ यन् मे॒द्ध्यम् ॥
 मे॒द्ध्यम् यँ॒ज्ञिय॑म् । य॒ज्ञिय॑ स॒दे॒वम् । स॒दे॒वमा॑सीत् । स॒दे॒वमि॑ति
 स – दे॒वम् । आ॑सीत् तत् । तद॑प । अ॒पोत् । उ॒द॒क्राम॑त् । अ॒क्राम॑त्
 ते । ते द॒र्भाः । द॒र्भा अ॑भवन् । अ॒भवन् यत् ॥ यद् द॒र्भपु॑ञ्जी॒लैः ।
 द॒र्भपु॑ञ्जी॒लैः प॒वय॑ति । द॒र्भपु॑ञ्जी॒लैरि॑ति द॒र्भ – पु॑ञ्जी॒लैः ।
 प॒वय॑ति याः । या ए॒व । ए॒व मे॒द्ध्याः॑ । मे॒द्ध्या य॒ज्ञियाः॑ । य॒ज्ञियाः॑
 स॒दे॒वाः । स॒दे॒वा आ॑पः । स॒दे॒वा इति॑ स – दे॒वाः । आ॒प॒स्ता॒भिः ।
 ता॒भिरे॑व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् प॒वय॑ति । प॒वय॑ति द्वा॒भ्याम् ।
 द्वा॒भ्याम् प॒वय॑ति । प॒वय॑त्य॒हो॒रा॒त्रा॒भ्याम् । अ॒हो॒रा॒त्रा॒भ्यामे॑व ।
 अ॒हो॒रा॒त्रा॒भ्यामि॑त्य॒हः – रा॒त्रा॒भ्याम् । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् प॒वय॑ति ।
 प॒वय॑ति त्रि॒भिः । त्रि॒भिः प॒वय॑ति । त्रि॒भिरि॑ति त्रि – भिः ।

प॒व॒य॒ति॑ त्र॒यः॑ । त्र॒य इ॒मे । इ॒मे लो॒काः॑ । लो॒का ए॒भिः॑ । ए॒भिरे॒व ।
 ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नम् लो॒कैः॑ । लो॒कैः॑ प॒व॒य॒ति॑ । प॒व॒य॒ति॑ प॒ञ्च॒भिः॑ ।
 प॒ञ्च॒भिः॑ प॒व॒य॒ति॑ । प॒ञ्च॒भि॒रिति॑ प॒ञ्च - भिः॑ । 7 (50/56)

TS. 6.1.1.8 - Kramam

प॒व॒य॒ति॑ प॒ञ्चाक्ष॑रा । प॒ञ्चाक्ष॑रा प॒ङ्क्तिः॑ । प॒ञ्चाक्ष॑रेति॒
 प॒ञ्च - अक्ष॑रा । प॒ङ्क्तिः॑ पाङ्क्तः॑ । पाङ्क्तो॑ य॒ज्ञः॑ । य॒ज्ञो य॒ज्ञाय॑ ।
 य॒ज्ञायै॒व । ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नम् प॒व॒य॒ति॑ । प॒व॒य॒ति॑ षड्भिः॑ । षड्भिः॑
 प॒व॒य॒ति॑ । षड्भि॒रिति॑ षट्-भिः॑ । प॒व॒य॒ति॑ षट् । षट् वै । वा ऋ॒तवः॑ ।
 ऋ॒तव॑ ऋ॒तुभिः॑ । ऋ॒तुभि॒रेव॑ । ऋ॒तुभि॒रित्यृ॒तु - भिः॑ । ए॒वैन॑म् ।
 ए॒नम् प॒व॒य॒ति॑ । प॒व॒य॒ति॑ सप्त॑भिः । सप्त॑भिः प॒व॒य॒ति॑ । सप्त॑भि॒रिति॑
 सप्त॑ - भिः । प॒व॒य॒ति॑ सप्त॑ । सप्त॑ छन्दा॒सि॑ । छन्दा॒सि॑
 छन्दा॑भिः । छन्दा॑भि॒रेव॑ । छन्दा॑भि॒रिति॑ छन्दः॑ - भिः । ए॒वैन॑म् ।
 ए॒नम् प॒व॒य॒ति॑ । प॒व॒य॒ति॑ नव॑भिः । नव॑भिः प॒व॒य॒ति॑ । नव॑भि॒रिति॑
 नव॑ - भिः । प॒व॒य॒ति॑ नव॑ । नव॑ वै । वै पुरु॑षे । पुरु॑षे प्रा॒णाः॑ ।
 प्रा॒णाः॑ सप्रा॑णम् । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः॑ । सप्रा॑णमे॒व । सप्रा॑णमि॒ति॒
 स - प्रा॑णम् । ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नम् प॒व॒य॒ति॑ । प॒व॒य॒त्येक॑वि॒शत्या॑ ।

ए॒क॒वि॒ंश॒त्या॒ प॒व॒य॒ति॑ । ए॒क॒वि॒ंश॒त्ये॒त्ये॒क॑ – वि॒ंश॒त्या॒ ।
 प॒व॒य॒ति॑ द॒श॑ । द॒श॑ ह॒स्त्याः॑ ॥ ह॒स्त्या॑ अ॒ङ्गु॒लयः॑ । अ॒ङ्गु॒लयो॑ द॒श॑ ।
 द॒श॑ प॒द्याः॑ ॥ प॒द्या॑ आ॒त्मा॑ । आ॒त्मै॒क॒वि॒ंशः॑ । ए॒क॒वि॒ंशो॑ या॒वान् ।
 ए॒क॒वि॒ंश॑ इ॒त्ये॒क॑ – वि॒ंशः॑ । या॒वा॒ने॒व॑ । ए॒व॑ पु॒रुषः॑ । पु॒रुष॒स्तम्॑ ।
 त॒म॒प॒रि॒व॒र्गम्॑ ( ) । अ॒प॒रि॒व॒र्गम्॑ प॒व॒य॒ति॑ ।

अ॒प॒रि॒व॒र्ग॒मि॒त्य॒प॒रि॑ – व॒र्गम्॑ । 8 (50/61)

TS. 6.1.1.9 - Kramam

प॒व॒य॒ति॑ चि॒त्प॒तिः॑ । चि॒त्प॒ति॒स्त्वा॑ । चि॒त्प॒ति॒रि॒ति॑ चि॒त् – प॒तिः॑ । त्वा॒
 पु॒ना॒तु॑ । पु॒ना॒त्विति॑ । इ॒त्या॒ह॑ । आ॒ह॒ मनः॑ । म॒नो॒ वै॑ । वै चि॒त्प॒तिः॑ ।
 चि॒त्प॒ति॒र् मन॒सा॑ । चि॒त्प॒ति॒रि॒ति॑ चि॒त् – प॒तिः॑ । म॒न॒सै॒व॑ । ए॒वै॒नम्॑ ॥
 ए॒नम्॑ प॒व॒य॒ति॑ । प॒व॒य॒ति॑ वा॒क्प॒तिः॑ । वा॒क्प॒ति॒स्त्वा॑ । वा॒क्प॒ति॒रि॒ति॑
 वा॒क् – प॒तिः॑ । त्वा॒ पु॒ना॒तु॑ । पु॒ना॒त्विति॑ । इ॒त्या॒ह॑ । आ॒ह॒ वा॒चा॑ ।
 वा॒चै॒व॑ ॥ ए॒वै॒नम्॑ ॥ ए॒नम्॑ प॒व॒य॒ति॑ । प॒व॒य॒ति॑ दे॒वः॑ । दे॒व॒स्त्वा॑ ॥
 त्वा॒ स॒वि॒ता॑ । स॒वि॒ता॑ पु॒ना॒तु॑ । पु॒ना॒त्विति॑ । इ॒त्या॒ह॑ ।
 आ॒ह॒ स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒तः॑ । स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त॑ ए॒व॑ ।

स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त इति॑ स॒वि॒तृ - प्र॒सू॒तः॑ । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् प॒व॒य॒ति॑ ।
 प॒व॒य॒ति॑ तस्य॑ । तस्य॑ ते । ते प॒वि॒त्र॒प॒ते॑ । प॒वि॒त्र॒प॒ते॑ प॒वि॒त्रे॑ण ।
 प॒वि॒त्र॒प॒त इति॑ प॒वि॒त्र - प॒ते॑ । प॒वि॒त्रे॑ण॒ यस्मै॑ ॥ यस्मै॑ कम् । कम्
 पु॒ने॑ । पु॒ने॑ तत् । तच्छ॑के॒यम् । श॒के॒य॒मि॒ति॑ । इत्या॑ह । आ॒हा॒शि॒षम्॑ ॥
 आ॒शि॒ष॒मे॒व॑ । आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑ ॥ शि॒षम्॑ । ए॒वैता॑म् । ए॒ता॒मा॑ ।
 आ॒ शा॒स्ते॑ ॥ शा॒स्त इति॑ शा॒स्ते॑ ॥ 9 (48/54)

(अ॒ती॒का॒शान्॑ क॒रो॒त्य - वे॒श॒यन्॑ ती॒र्थं स्ना॑ति - प्र॒घा॒तो -
 म॒नु॒ष्या॒णाम्॑ तद्वा - आ॒ङ्ङे॑ - मि॒त्र॒त्वाय॑ - प॒ञ्च॒भि - र॒परि॑वर्ग -
 म॒ष्टा॒च॒त्वा॒रि॒श॒च्च) (A1)

TS. 6.1.2.1 - Kramam

या॒व॒न्तो॑ वै । वै दे॒वाः॑ । दे॒वा य॒ज्ञाय॑ । य॒ज्ञा॒यापु॑नत । अ॒पु॒न॒त॒ ते॑ ।
 त ए॒व । ए॒वा॒भ॒वन् । अ॒भ॒वन्॒ यः॑ । य ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वान्॑ ।
 वि॒द्वान्॑ य॒ज्ञाय॑ । य॒ज्ञाय॑ पु॒नी॒ते॑ । पु॒नी॒ते॑ भ॒वति॑ । भ॒व॒त्ये॒व॑ ।
 ए॒व ब॒हिः॑ । ब॒हिः॑ प॒व॒यि॒त्वा॑ । प॒व॒यि॒त्वा॒ऽन्तः॑ । अ॒न्तः॑ प्र । प्र पा॑दयति ।
 पा॒द॒य॒ति॑ म॒नु॒ष्य॒लो॒के॑ । म॒नु॒ष्य॒लो॒क ए॒व॑ । म॒नु॒ष्य॒लो॒क इति॑
 म॒नु॒ष्य - लो॒के॑ ॥ ए॒वैन॑म् । ए॒नम् प॒व॒यि॒त्वा॑ । प॒व॒यि॒त्वा॑ पू॒तम्॑ ।

पू॒तम् दे॒वलो॒कम् । दे॒वलो॒कम् प्र । दे॒वलो॒कमि॒ति दे॒व – लो॒कम् ।
 प्र ण॑यति । न॒य॒त्यदी॑क्षितः । अदी॑क्षित॒ एक॑या । ए॒क॒याऽऽहु॑त्या ।
 आ॒हु॒त्येति॑ । आ॒हु॒त्येत्या॑ – हु॒त्या । इ॒त्याहुः॑ । आ॒हुः सु॒वेण॑ । सु॒वेण॑
 च॒तस्रः॑ । च॒तस्रो॑ जुहोति । जु॒होति॑ दी॒क्षित॒त्वाय॑ । दी॒क्षित॒त्वाय॑ सु॒चा ।
 दी॒क्षित॒त्वायेति॑ दी॒क्षित॑ – त्वाय॑ । सु॒चा पञ्च॑मीम् । पञ्च॑मीम्
 पञ्चा॑क्षरा । पञ्चा॑क्षरा प॒ङ्क्तिः॑ । पञ्चा॑क्षरेति॒ पञ्च॑ – अ॒क्षरा॑ ।
 प॒ङ्क्तिः॑ पा॒ङ्क्तः॑ । पा॒ङ्क्तो॑ य॒ज्ञः । य॒ज्ञो य॒ज्ञम् । य॒ज्ञमे॒व । ए॒वाव॑ ।
 अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्ध आ॑कू॒त्यै । आ॑कू॒त्यै प्र॒युजे॑ ।
 आ॑कू॒त्या इ॒त्या – कू॒त्यै । प्र॒युजे॑ऽग्नये॑ । प्र॒युज॑ इति॒ प्र – यु॒जे॑ ।
 अ॒ग्नये॑ स्वाहा । 10 (50/57)

TS. 6.1.2.2 - Kramam

स्वा॒हेति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒हाकू॑त्या । आ॑कू॒त्या हि॑ ।
 आ॑कू॒त्येत्या॑ – कू॒त्या । हि॑ पु॒रुषः॑ । पु॒रुषो॑ य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम॒भि । अ॒भि
 प्र॒युङ्क्ते॑ । प्र॒युङ्क्ते॑ य॒जेय॑ । प्र॒युङ्क्त॑ इति॒ प्र – यु॒ङ्क्ते॑ । य॒जेयेति॑ ।
 इति॑ मे॒धायै॑ । मे॒धायै॑ म॒नसे॑ । म॒नसे॑ऽग्नये॑ । अ॒ग्नये॑ स्वाहा॑ ।
 स्वा॒हेति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह मे॒धया॑ । मे॒धया॑ हि॑ । हि॑ म॒नसा॑ ।

मनसा॑ पुरुषः॑ । पुरुषो॑ य॒ज्ञम् । य॒ज्ञमभि॑गच्छति । अ॒भिगच्छ॑ति
सरस्वत्यै॑ । अ॒भिगच्छ॑तीत्यभि - गच्छति । सरस्वत्यै॑ पू॒ष्णे ।
पू॒ष्णेऽ॒ग्नये॑ ॥ अ॒ग्नये॑ स्वाहा॑ ॥ स्वाहेति॑ । इत्याह॑ । आ॒ह वाक् । वाग्
वै । वै सरस्वती॑ । सरस्वती॑ पृथि॒वी । पृथि॒वी पू॒षा । पू॒षा वा॒चा ।
वा॒चैव । ए॒व पृथि॑व्या । पृथि॒व्या य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम् प्र॑ । प्र॑ यु॒ङ्क्ते ।
यु॒ङ्क्त॑ आपः॑ । आपो॑ दे॒वीः । दे॒वीर् बृ॒हतीः॑ । बृ॒हतीर् विश्व॑श॒म्भुवः॑ ।
विश्व॑श॒म्भुव॑ इति॑ । विश्व॑श॒म्भुव॑ इति॑ विश्व - श॒म्भुवः॑ । इत्याह॑ ।
आ॒ह याः॑ । या वै । वै वर्ष्याः॑ । वर्ष्या॑स्ताः । ता आपः॑ । 11 (50/54)

TS. 6.1.2.3 - Kramam

आपो॑ दे॒वीः । दे॒वीर् बृ॒हतीः॑ । बृ॒हतीर् विश्व॑श॒म्भुवः॑ । विश्व॑श॒म्भुवो॑
यत् । विश्व॑श॒म्भुव॑ इति॑ विश्व - श॒म्भुवः॑ । यदे॒तत् । ए॒तद् यजुः॑ ।
यजु॑र् न । न ब्रू॒यात् । ब्रू॒याद् दि॒व्याः । दि॒व्या आपः॑ । आपो॑ऽशान्ताः॑ ।
अशान्ता॑ इ॒मम् । इ॒मम् लो॒कम् । लो॒कमा॑ । आ गच्छे॑युः ।
गच्छे॑युरा॒पः । आपो॑ दे॒वीः । दे॒वीर् बृ॒हतीः॑ । बृ॒हतीर् विश्व॑श॒म्भुवः॑ ।
विश्व॑श॒म्भुव॑ इति॑ । विश्व॑श॒म्भुव॑ इति॑ विश्व - श॒म्भुवः॑ । इत्याह॑ ।
आ॒हास्मै॑ । अ॒स्मा ए॒व । ए॒वैनाः॑ ॥ ए॒ना लो॒काय॑ । लो॒काय॑ शम॑यति ।

॥ ॥
 श॒म॒य॒ति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑च्छान्ताः । शान्ता॑ इ॒मम् । इ॒मम् लो॑कम् ।
 लो॒क॒मा । आ ग॑च्छन्ति । ग॒च्छन्ति॑ द्यावा॑पृथि॒वी । द्यावा॑पृथि॒वी इति॑ ।
 द्यावा॑पृथि॒वी इति॑ द्यावा॑ – पृथि॒वी । इत्या॑ह । आ॒ह द्यावा॑पृथि॒व्योः ।
 द्यावा॑पृथि॒व्योर् हि । द्यावा॑पृथि॒व्योरिति॑ द्यावा॑ – पृथि॒व्योः । हि य॒ज्ञः ।
 य॒ज्ञ उ॒रु । उ॒र्वन्त॑रि॒क्षम् । अ॒न्तरि॑क्ष॒मिति॑ । इत्या॑ह । आ॒हान्त॑रि॒क्षे ।
 अ॒न्तरि॑क्षे हि । हि य॒ज्ञः । य॒ज्ञो बृ॒हस्प॑तिः । बृ॒हस्प॑तिर् नः ।
 नो ह॒विषा॑ । ह॒विषा॑ वृ॒धातु॑ । वृ॒धा॒त्विति॑ । 12 (50/54)

TS. 6.1.2.4 - Kramam

इत्या॑ह । आ॒ह ब्र॒ह्म । ब्र॒ह्म वै । वै दे॒वाना॑म् । दे॒वाना॑म् बृ॒हस्प॑तिः ।
 बृ॒हस्प॑तिर् ब्र॒ह्मणा॑ । ब्र॒ह्मणै॒व । ए॒वास्मै॑ । अ॒स्मै य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम॑व ।
 अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे यत् । यद् ब्रू॑यात् । ब्रू॑याद् वि॒धेः । वि॒धेरिति॑ । इति॑
 य॒ज्ञस्था॑णुम् । य॒ज्ञस्था॑णुमृ॒च्छेत् । य॒ज्ञस्था॑णुमिति॑ य॒ज्ञ – स्था॑णुम् ।
 ऋ॒च्छेद् वृ॒धातु॑ । वृ॒धा॒त्विति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह य॒ज्ञस्था॑णुम् ।
 य॒ज्ञस्था॑णुमे॒व । य॒ज्ञस्था॑णुमिति॑ य॒ज्ञ – स्था॑णुम् । ए॒व परि॑ ।
 परि॑ वृ॒णक्ति॑ । वृ॒णक्ति॑ प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिर् य॒ज्ञम् । प्र॒जाप॑तिरिति॑
 प्र॒जा – प॑तिः । य॒ज्ञम॑सृ॒जत॑ । अ॒सृ॒जत॑ सः । सौ॑ऽस्मात् ।

अ॒स्मा॒त् सृ॒ष्टः । सृ॒ष्टः प॒राङ् । प॒राङै॒त् । ऐ॒त् सः । स प्र ।
 प्र य॒जुः । य॒जुर॒व्ली॒नात् । अ॒व्ली॒नात् प्र । प्र साम॑ । साम॒ तम् ।
 तमृ॒क् । ऋ॒गुत् । उ॒दय॑च्छत् । अ॒य॒च्छद् यत् । यदृ॒क् ।
 ऋ॒गु॒दय॑च्छत् । उ॒दय॑च्छत् तत् । उ॒दय॑च्छदित्युत् - अ॒य॒च्छत् ।
 तदौ॒द्ग्र॒हण॑स्य॑ । औ॒द्ग्र॒हण॑स्यौ॒द्ग्र॒हण॑त्वम् ।
 औ॒द्ग्र॒हण॑स्येत्यौ॒त् - ग्र॒हण॑स्य॑ । औ॒द्ग्र॒हण॑त्वमृ॒चा ।
 औ॒द्ग्र॒हण॑त्वमित्यौ॒द्ग्र॒हण॑ - त्वम् । ऋ॒चा जु॒होति॑ । 13 (50/56)

TS. 6.1.2.5 - Kramam

जु॒होति॑ य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्यो॑द्य॒त्यै । उ॒द्यत्या॑ अ॒नु॒ष्टुप् । उ॒द्यत्या॑
 इत्युत् - य॒त्यै । अ॒नु॒ष्टुप् छ॒न्द॒साम् । अ॒नु॒ष्टु॒बित्य॑नु - स्तुप् ।
 छ॒न्द॒सामु॑त् । उ॒दय॑च्छत् । अ॒य॒च्छदिति॑ । इत्याहुः॑ । आ॒हु॒स्तस्मा॑त् ।
 तस्मा॑द॒नु॒ष्टु॒भा॑ । अ॒नु॒ष्टु॒भा॑ जु॒होति॑ । अ॒नु॒ष्टु॒भेत्य॑नु - स्तु॒भा॑ । जु॒होति॑
 य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्यो॑द्य॒त्यै । उ॒द्यत्यै॑ द्वाद॒श । उ॒द्यत्या॑ इत्युत् - य॒त्यै ।
 द्वाद॒श वा॒थ्स॒बन्धा॑नि॑ । वा॒थ्स॒बन्धा॑न्युत् । वा॒थ्स॒बन्धा॑नीति॑
 वा॒थ्स - ब॒न्धा॑नि॑ । उ॒दय॑च्छन् । अ॒य॒च्छन्निति॑ । इत्याहुः॑ ।

आ॒हु॒स्तस्मा॑त् । तस्मा॑द् द्वा॒दश॑भिः । द्वा॒दश॑भिर् वा॒थ्स॑बन्ध॒विदः॑ ।
 द्वा॒दश॑भिरि॒ति द्वा॒दश॑ – भिः । वा॒थ्स॑बन्ध॒विदो॑ दीक्षयन्ति ।
 वा॒थ्स॑बन्ध॒विद इति॑ वा॒थ्स॑बन्ध – विदः । दी॒क्ष॒यन्ति॑ सा ।
 सा वै । वा ए॒षा । ए॒षर्क् । ऋ॒गनु॑ष्टुक् । अ॒नु॒ष्टुग् वाक् ।
 अ॒नु॒ष्टुगि॑त्यनु – स्तुक् । वा॒गनु॑ष्टुक् । अ॒नु॒ष्टुग् यत् ।
 अ॒नु॒ष्टुगि॑त्यनु – स्तुक् । यदे॒तया॑ । ए॒तय॑र्चा । ऋ॒चा दी॒क्ष॒यति॑ ।
 दी॒क्ष॒यति॑ वा॒चा । वा॒चैव॑ । ए॒वैन॑म् । ए॒नꣳ॑ सर्व॒या । सर्व॒या दी॒क्ष॒यति॑ ।
 दी॒क्ष॒यति॑ विश्वे॑ । विश्वे॑ दे॒वस्य॑ । दे॒वस्य॑ ने॒तुः । ने॒तुरि॑ति । इत्या॑ह ।
 आ॒ह सा॒वि॒त्री । सा॒वि॒त्र्ये॑तेन । ए॒तेन॑ म॒र्तः । म॒र्तो वृ॑णीत ।
 वृ॑णीत स॒ख्यम् । स॒ख्यमि॑ति । 14 (50/59)

TS. 6.1.2.6 - Kramam

इत्या॑ह । आ॒ह पि॒तृदे॒वत्या॑ । पि॒तृदे॒वत्यै॑तेन । पि॒तृदे॒वत्ये॑ति
 पि॒तृ – दे॒वत्या॑ । ए॒तेन॑ विश्वे॑ । विश्वे॑ रा॒यः । रा॒य इ॒षुद्ध्य॑सि ।
 इ॒षुद्ध्य॑सीति । इत्या॑ह । आ॒ह वै॒श्वदे॒वी । वै॒श्वदे॒व्ये॑तेन । वै॒श्वदे॒वीति॑
 वै॒श्व – दे॒वी । ए॒तेन॑ द्यु॒म्नम् । द्यु॒म्नम् वृ॑णीत । वृ॑णीत पु॒ष्यसै॑ ।
 पु॒ष्यस इति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह पौ॒ष्णी । पौ॒ष्ण्ये॑तेन । ए॒तेन॑ सा ।

सा वै । वा ए॒षा । ए॒षर्क् । ऋ॒ख् सर्व॑दे॒वत्या॑ ॥ सर्व॑दे॒वत्या॑ यत् ।
 सर्व॑दे॒वत्ये॑ति सर्व - दे॒वत्या॑ ॥ यदे॒तया॑ ॥ ए॒तय॑र्चा । ऋ॒चा दी॒क्षय॑ति ।
 दी॒क्षय॑ति सर्वा॑भिः । सर्वा॑भिरे॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् दे॒वता॑भिः ।
 दे॒वता॑भिर् दी॒क्षय॑ति । दी॒क्षय॑ति स॒प्ताक्ष॑रम् । स॒प्ताक्ष॑रम् प्रथ॑मम् ।
 स॒प्ताक्ष॑रमि॒ति सप्त - अक्ष॑रम् । प्रथ॑मम् प॒दम् । प॒दम॑ष्टाक्ष॒राणि ।
 अ॒ष्टाक्ष॑राणि त्रीणि । अ॒ष्टाक्ष॑राणीत्य॒ष्टा - अक्ष॑राणि । त्रीणि॒ यानि॑ ।
 यानि॒ त्रीणि॑ । त्रीणि॒ तानि॑ । तान्य॒ष्टौ । अ॒ष्टावु॑प । उप॒ यन्ति॑ ।
 यन्ति॒ यानि॑ । यानि॒ चत्वारि॑ । चत्वारि॒ तानि॑ । तान्य॒ष्टौ । अ॒ष्टौ यत् ।
 यद॑ष्टाक्ष॒रा । अ॒ष्टाक्ष॑रा तेन । अ॒ष्टाक्ष॑रेत्य॒ष्टा - अक्ष॑रा ।
 तेन॑ गाय॒त्री । 15 (50/56)

TS. 6.1.2.7 - Kramam

गाय॒त्री यत् । यदे॑कादशाक्ष॒रा । ए॒काद॑शाक्ष॒रा तेन॑ ।
 ए॒काद॑शाक्ष॒रेत्ये॑कादश - अक्ष॒रा । तेन॑ त्रि॒ष्टुक् । त्रि॒ष्टुग् यत् ।
 यद् द्वाद॑शाक्ष॒रा । द्वाद॑शाक्ष॒रा तेन॑ । द्वाद॑शाक्ष॒रेति॑ द्वादश - अक्ष॒रा ।
 तेन॑ जग॑ती । जग॑ती सा । सा वै । वा ए॒षा । ए॒षर्क् । ऋ॒ख् सर्वा॑णि ।
 सर्वा॑णि छन्दा॑सि । छन्दा॑सि यत् । यदे॒तया॑ ॥ ए॒तय॑र्चा ।

ऋ॒चा दी॒क्षय॑ति । दी॒क्षय॑ति॒ सर्वे॑भिः । सर्वे॑भिरे॒व । ए॒वैन॑म् ॥
 ए॒नम् छ॒न्दो॑भिः । छ॒न्दो॑भिर् दी॒क्षय॑ति । छ॒न्दो॑भिरि॒ति छ॒न्दः – भिः॑ ।
 दी॒क्षय॑ति स॒प्ताक्ष॑रम् । स॒प्ताक्ष॑रम् प्रथ॒मम् । स॒प्ताक्ष॑रमि॒ति
 स॒प्त – अ॒क्षर॑म् । प्रथ॒मम् प॒दम् । प॒दं स॒प्तप॑दा । स॒प्तप॑दा
 श॒क्वरी॑ । स॒प्तप॑देति स॒प्त – प॒दा । श॒क्वरी॑ प॒शवः॑ । प॒शवः॑
 श॒क्वरी॑ । श॒क्वरी॑ प॒शून् । प॒शूने॒व । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्ध
 ए॒कस्मा॑त् । ए॒कस्मा॑द॒क्षरा॑त् । अ॒क्षरा॑दना॒प्तम् । अ॒नाप्त॑म् प्रथ॒मम् ।
 प्रथ॒मम् प॒दम् । प॒दम् तस्मा॑त् ॥ तस्मा॑द् यत् । यद् वा॒चः ।
 वा॒चोऽना॑प्तम् ॥ अ॒नाप्त॑म् तत् । तन् म॒नुष्याः॑ । म॒नुष्या॑ उप ।
 उप जी॒वन्ति॑ । जी॒वन्ति॑ पू॒र्णया॑ । पू॒र्णया॑ जुहोति ( ) । जुहो॑ति पू॒र्णः ।
 पू॒र्ण इ॒व । इ॒व हि॑ । हि प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाप॑तेः ।
 प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा – प॑तिः । प्र॒जाप॑तेरा॒प्त्यै ॥
 प्र॒जाप॑तेरि॒ति प्र॒जा – प॑तेः । आ॒प्त्यै न्यून॑या । न्यून॑या जुहोति ।
 न्यून॑येति नि – ऊ॒नया॑ । जुहो॑ति न्यून॑ात् । न्यून॑ाद्धि ।
 न्यून॑ादि॒ति नि – ऊ॒नात् । हि प्र॒जाप॑तिः । प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाः ।

प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॒ प्र॒जा - प॒तिः॑ । प्र॒जा अ॒सृ॒ज॒त । प्र॒जा इ॒ति प्र-जाः॑ ।
 अ॒सृ॒ज॒त प्र॒जा॒नाम्॑ ॥ प्र॒जा॒ना॒ञ्च॑ सृष्ट्यै॑ ॥ प्र॒जा॒ना॒मि॒ति॒ प्र - जा॒नाम्॑ ॥
 सृष्ट्या॒ इति॒ सृष्ट्यै॑ ॥ 16 (65/77)

(अ॒ग्नये॑ - ता - वृ॒धा॒त्वृ - चा - स॒ख्यम् - तेन॑ - जु॒होति॑ -
 पञ्च॑दश च) (A2)

TS. 6.1.3.1 - Kramam

ऋ॒ख्॒सा॒मे वै । ऋ॒ख्॒सा॒मे इत्यृ॑क् - सा॒मे । वै दे॒वेभ्यः॑ ।
 दे॒वेभ्यो॑ य॒ज्ञाय॑ । य॒ज्ञाया॑तिष्ठ॒माने॑ । अ॒तिष्ठ॑माने कृष्णः॑ । अ॒तिष्ठ॑माने
 इत्य॑तिष्ठ॒माने॑ । कृष्णो॑ रू॒पम् । रू॒पम् कृ॒त्वा । कृ॒त्वाऽप॒क्रम्य॑ ।
 अ॒प॒क्रम्या॑तिष्ठ॒ताम् । अ॒प॒क्रम्ये॑त्यप - क्रम्य॑ । अ॒तिष्ठ॑ताम् ते ।
 तेऽम॑न्यन्त । अ॒म॒न्यन्त॑ यम् । यम् वै । वा इ॒मे । इ॒मे उ॒पाव॑थ्स्य॒तः ।
 इ॒मे इ॒तीमे॑ । उ॒पाव॑थ्स्य॒तः सः । उ॒पाव॑थ्स्य॒त इत्यु॑प-आव॒थ्स्य॒तः ।
 स इ॒दम् । इ॒दम् भ॑विष्यति । भ॒विष्य॑तीति । इति॒ ते । ते उप॑ ।
 ते इति॒ ते । उ॒पा॒म॒न्त्र॑यन्त । अ॒म॒न्त्र॑यन्त ते । ते अ॒हो॒रा॒त्रयोः॑ ॥
 ते इति॒ ते । अ॒हो॒रा॒त्रयो॑र् महि॒मानम्॑ ॥ अ॒हो॒रा॒त्रयो॑रित्य॒हः - रा॒त्रयोः॑ ॥

महि॑मान॒मप॒नि॒धाय॑ । अप॒नि॒धाय॑ दे॒वान् । अप॒नि॒धाये॑त्यप-नि॒धाय॑ ।
 दे॒वानु॒पाव॑र्तेताम् । उ॒पाव॑र्तेता॒मेषः॑ । उ॒पाव॑र्तेता॒मित्यु॑प – आव॑र्तेताम् ।
 ए॒ष वै । वा ऋ॒चः । ऋ॒चो वर्णः॑ । वर्णो॑ यत् । यच्छु॒क्लम् ।
 शु॒क्लम् कृ॑ष्णाजिन॒स्य । कृ॑ष्णाजिन॒स्यैषः॑ । कृ॑ष्णाजिन॒स्येति॑
 कृ॑ष्ण – अ॒जिन॒स्य । ए॒ष साम्नः॑ । साम्नो॑ यत् । यत् कृ॑ष्णम् ।
 कृ॑ष्णामृ॒ख्सामयोः॑ । ऋ॒ख्सामयोः॑ शिल्पे॑ ।
 ऋ॒ख्सामयो॑रित्यृक् – सामयोः॑ । शिल्पे॑ स्थः । शिल्पे॑ इति॑
 शिल्पे॑ । स्थ इति॑ । इत्याह॑ । आ॒हर्ख्सामे॑ । ऋ॒ख्सामे॑ ए॒व ।
 ऋ॒ख्सामे॑ इत्यृक् – सामे॑ । ए॒वाव॑ । अव॑ रुन्धे । रुन्धे॑ ए॒षः ।

ए॒ष वै । 17 (50/64)

TS. 6.1.3.2 - Kramam

वा अ॒हः । अ॒हो वर्णः॑ । वर्णो॑ यत् । यच्छु॒क्लम् ।
 शु॒क्लम् कृ॑ष्णाजिन॒स्य । कृ॑ष्णाजिन॒स्यैषः॑ । कृ॑ष्णाजिन॒स्येति॑
 कृ॑ष्ण – अ॒जिन॒स्य । ए॒ष रात्रि॑याः । रात्रि॑या यत् । यत् कृ॑ष्णम् ।
 कृ॑ष्णम् यत् । यदे॒व । ए॒वैनयोः॑ । ए॒नयो॑स्तत्र । तत्र॑ न्य॒क्तम् ।
 न्य॒क्तम् तत् । न्य॒क्तमि॒ति नि – अ॒क्तम् । तदे॒व । ए॒वाव॑ । अव॑ रुन्धे ।

रुन्धे कृष्णाजिनेन । कृष्णाजिनेन दीक्षयति । कृष्णाजिनेनेति
 कृष्ण - अजिनेन । दीक्षयति ब्रह्मणः । ब्रह्मणो वै । वा एतत् ।
 एतद् रूपम् । रूपम् यत् । यत् कृष्णाजिनम् । कृष्णाजिनम् ब्रह्मणा ।
 कृष्णाजिनमिति कृष्ण - अजिनम् । ब्रह्मणैव । एवैनम् । एनम्
 दीक्षयति । दीक्षयतीमाम् । इमाम् धियम् । धियं शिक्षमाणस्य ।
 शिक्षमाणस्य देव । देवेति । इत्याह । आह यथायजुः । यथायजुरेव ।
 यथायजुरिति यथा - यजुः । एवैतत् । एतद् गर्भः । गर्भो वै ।
 वा एषः । एष यत् । यद् दीक्षितः । दीक्षित उल्बम् । उल्बम् वासः ।
 वासः प्र । प्रोर्णुते । ऊर्णुते तस्मात् । तस्माद् गर्भाः । 18 (50/55)

TS. 6.1.3.3 - Kramam

गर्भाः प्रावृताः । प्रावृता जायन्ते । जायन्ते न । न पुरा । पुरा सोमस्य ।
 सोमस्य क्रयात् । क्रयादप । अपोर्णीत । ऊर्णीत यत् । यत् पुरा ।
 पुरा सोमस्य । सोमस्य क्रयात् । क्रयादपोर्णीत । अपोर्णीत गर्भाः ।
 अपोर्णीतेत्यप - ऊर्णीत । गर्भाः प्रजानाम् । प्रजानाम् परापातुकाः ।
 प्रजानामिति प्र - जानाम् । परापातुकाः स्युः । परापातुका इति
 परा - पातुकाः । स्युः क्रीते । क्रीते सोमे । सोमेऽप । अपोर्णुते ।

ऊ॒र्णु॒ते॑ जा॒यते॑ । जा॒यत॑ ए॒व । ए॒व तत् । तद॒थो॑ ॥ अ॒थो यथा॑ ॥ अ॒थो
 इ॒त्यथो॑ ॥ यथा॑ व॒सीया॑ꣳसम् । व॒सीया॑ꣳसम् प्र॒त्यपो॑र्णु॒ते । प्र॒त्यपो॑र्णु॒ते
 तादृ॑क् । प्र॒त्यपो॑र्णु॒त इति॑ प्रति – अ॒पोर्णु॑ते । तादृ॑गे॒व । ए॒व तत् ।
 तदङ्गि॑रसः । अङ्गि॑रसः सु॒वर्गम् । सु॒वर्गम् लो॒कम् । सु॒वर्गमि॑ति
 सुवः-गम् । लो॒कम् य॑न्तः । यन्त॑ ऊ॒र्जम् । ऊ॒र्जम् वि॑ । व्य॒भज॑न्त ।
 अ॒भज॑न्त ततः॑ । ततो॑ यत् । यद॒त्यशि॑ष्यत । अ॒त्यशि॑ष्यत ते ।
 अ॒त्यशि॑ष्यते॒त्यति-अशि॑ष्यत । ते श॒राः । श॒रा अ॑भवन् । अ॒भवन्नु॑र्क् ।
 ऊ॒र्ग वै । वै श॒राः । श॒रा यत् । यच्छ॑र॒मयी॑ ॥ श॒रमयी॑ मे॒खला॑ ।
 श॒रमयी॑ति॑ श॒र – मयी॑ ॥ 19 (50/58)

TS. 6.1.3.4 - Kramam

मे॒खला॑ भ॒वति॑ । भ॒वत्यूर्ज॑म् ॥ ऊ॒र्जमे॒व । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॑न्धे । रु॒न्धे
 म॒द्ध्यतः॑ । म॒द्ध्यतः॑ सम् । सम् न॒ह्यति॑ । न॒ह्यति॑ म॒द्ध्यतः॑ । म॒द्ध्यत॑
 ए॒व । ए॒वास्मै॑ ॥ अ॒स्मा ऊ॒र्जम् । ऊ॒र्जम् द॑धाति । द॒धाति॑ तस्मात् ॥
 तस्मा॑न् म॒द्ध्यतः॑ ॥ म॒द्ध्यत॑ ऊ॒र्जा । ऊ॒र्जा भु॑ञ्जते ॥
 भु॑ञ्जत ऊ॒र्ध्वम् । ऊ॒र्ध्वम् वै॑ ॥ वै पु॑रुषस्य । पु॑रुषस्य ना॒भ्यै ॥
 ना॒भ्यै मे॒द्ध्यम् ॥ मे॒द्ध्यम॑वा॒चीनम् ॥ अ॒वा॒चीन॑ममे॒द्ध्यम् ॥

अमेद्ध्यम् यत् । यन् मद्ध्यतः । मद्ध्यतः सन्नहति । सन्नहति
मेद्ध्यम् ॥ सन्नहतीति सम्-नहति । मेद्ध्यम् च । चैव । एवास्य ।
अस्यामेद्ध्यम् । अमेद्ध्यम् च । च व्यावर्तयति । व्यावर्तयतीन्द्रः ।
व्यावर्तयतीति वि - आवर्तयति । इन्द्रो वृत्राय । वृत्राय वज्रम् ।
वज्रम् प्र । प्राहरत् । अहरथ् सः । स त्रेधा । त्रेधा वि । व्यभवत् ।
अभवथ् स्फ्यः । स्फ्यस्तृतीयम् । तृतीयञ् रथः । रथस्तृतीयम् ।
तृतीयम् यूपः । यूपस्तृतीयम् । तृतीयम् ये । 20 (50/52)

TS. 6.1.3.5 - Kramam

येऽन्तश्शराः । अन्तश्शरा अशीर्यन्त । अन्तश्शरा इत्यन्तः - शराः ।
अशीर्यन्त ते । ते शराः । शरा अभवन् । अभवन् तत् । तच्छरणाम् ।
शराणाञ् शरत्वम् । शरत्वम् वज्रः । शरत्वमिति शर - त्वम् ।
वज्रो वै । वै शराः । शराः क्षुत् । क्षुत् खलु । खलु वै ।
वै मनुष्यस्य । मनुष्यस्य भ्रातृव्यः । भ्रातृव्यो यत् । यच्छरमयी ॥
शरमयी मेखला । शरमयीति शर - मयी ॥ मेखला भवति ।
भवति वज्रेण । वज्रेणैव । एव साक्षात् । साक्षात् क्षुधम् ॥

साक्षादिति स – अक्षात् । क्षुधम् भ्रातृव्यम् । भ्रातृव्यम् मद्ध्यतः ।
मद्ध्यतोऽप । अप हते । हते त्रिवृत् । त्रिवृद् भवति । त्रिवृदिति
त्रि – वृत् । भवति त्रिवृत् । त्रिवृद् वै । त्रिवृदिति त्रि – वृत् ।
वै प्राणः । प्राणस्त्रिवृतम् । प्राण इति प्र – अनः । त्रिवृतमेव ।
त्रिवृतमिति त्रि – वृतम् । एव प्राणम् । प्राणम् मद्ध्यतः । प्राणमिति
प्र – अनम् । मद्ध्यतो यजमाने । यजमाने दधाति । दधाति पृथ्वी ।
पृथ्वी भवति । भवति रज्जूनाम् । रज्जूनाम् व्यावृत्त्यै । व्यावृत्त्यै
मेखलया । व्यावृत्त्या इति वि – आवृत्त्यै । मेखलया यजमानम् ।
यजमानम् दीक्षयति । दीक्षयति योक्त्रेण । योक्त्रेण पत्नीम् ।
पत्नीम् मिथुनत्वाय । मिथुनत्वाय यज्ञः ।
मिथुनत्वायेति मिथुन – त्वाय । 21 (50/61)

TS. 6.1.3.6 - Kramam

यज्ञो दक्षिणाम् । दक्षिणामभि । अभ्यद्ध्यायत् । अद्ध्यायत् ताम् ।
तां सम् । सम्भवत् । अभवत् तत् । तदिन्द्रः । इन्द्रोऽचायत् ।
अचायथ् सः । सोऽमन्यत । अमन्यत यः । यो वै । वा इतः ।
इतो जनिष्यते । जनिष्यते सः । स इदम् । इदम् भविष्यति ।

भ॒वि॒ष्य॒तीति॑ । इति॑ ता॒म् । ता॒म् प्र॑ । प्रा॒वि॒शत् । अ॒वि॒शत् तस्याः॑ ॥
 तस्या॑ इन्द्रः॑ । इन्द्र॑ ए॒व । ए॒वाजा॑यत । अ॒जा॒यत॑ सः । सोऽम॑न्यत ।
 अ॒म॒न्यत॑ यः । यो वै॑ । वै मत् । म॒दितः॑ । इ॒तोऽपरः॑ ।
 अ॒परो॑ ज॒नि॒ष्यते॑ ॥ ज॒नि॒ष्यते॑ सः । स इ॒दम् । इ॒दम् भ॒वि॒ष्यति॑ ।
 भ॒वि॒ष्य॒तीति॑ । इति॑ तस्याः॑ ॥ तस्या॑ अ॒नु॒मृ॒श्य॑ । अ॒नु॒मृ॒श्य॑ योनि॑म् ।
 अ॒नु॒मृ॒श्ये॒त्यनु॑ - मृ॒श्य॑ । योनि॑मा । आऽच्छि॑नत् । अ॒च्छि॒नत् सा॑ ।
 सा सू॒तव॑शा । सू॒तव॑शाऽभवत् । सू॒तव॑शेति॑ सू॒त - व॒शा ।
 अ॒भवत्॑ तत् । तत् सू॒तव॑शायै॑ । सू॒तव॑शायै॑ जन्म॑ ।
 सू॒तव॑शाया॑ इति॑ सू॒त - व॒शायै॑ । जन्म॑ ता॒म् । 22 (50/53)

TS. 6.1.3.7 - Kramam

ता॒ं ह॒स्ते॑ ॥ ह॒स्ते॑ नि॒ । न्य॒वेष्ट॑यत । अ॒वेष्ट॑यत॒ ता॒म् । ता॒म् मृ॒गेषु॑ ।
 मृ॒गेषु॑ नि॒ । न्य॒दधा॑त् । अ॒दधा॑त् सा॒ । सा कृ॒ष्णवि॑षाणा ।
 कृ॒ष्णवि॑षाणाऽभवत् । कृ॒ष्णवि॑षाणेति॑ कृ॒ष्ण - वि॑षाणा ।
 अ॒भव॑दिन्द्र॒स्य॑ । इन्द्र॒स्य॑ योनिः॑ । योनि॑रसि॒ । अ॒सि॒ मा॑ । मा॒ मा॑ ॥
 मा॒ हि॒ंसीः॑ । हि॒ंसी॑रिति॑ । इति॑ कृ॒ष्णवि॑षाणाम् ।
 कृ॒ष्णवि॑षाणाम् प्र॑ । कृ॒ष्णवि॑षाणामिति॑ कृ॒ष्ण - वि॑षाणाम् ।

प्र॑ य॒च्छति॑ । य॒च्छति॑ स॒योनि॑म् । स॒योनि॑मे॒व । स॒योनि॑मि॒ति
 स – यो॒नि॑म् । ए॒व य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम् क॑रोति । क॒रोति॑ स॒योनि॑म् ।
 स॒योनि॑म् दक्षि॑णाम् । स॒योनि॑मि॒ति स – यो॒नि॑म् । दक्षि॑णा॒ञ्
 स॒योनि॑म् । स॒योनि॑मिन्द्र॑म् । स॒योनि॑मि॒ति स – यो॒नि॑म् । इन्द्र॑ञ्
 स॒योनि॑त्वाय॑ । स॒योनि॑त्वाय॑ कृ॒ष्यै । स॒योनि॑त्वायेति॑ स॒योनि॑ – त्वाय॑ ।
 कृ॒ष्यै त्वा॑ ॥ त्वा॒ सु॒स॒स्यायै॑ ॥ सु॒स॒स्याया॑ इति॑ । सु॒स॒स्याया॑ इति॑
 सु – स॒स्यायै॑ ॥ इत्याह॑ । आ॒ह तस्मा॑त् । तस्मा॑दकृ॒ष्टप॒च्याः ।
 अ॒कृ॒ष्टप॒च्या ओष॑धयः । अ॒कृ॒ष्टप॒च्या इत्य॑कृ॒ष्ट – प॒च्याः ।
 ओष॑धयः पच्यन्ते । प॒च्यन्ते॑ सु॒पि॒प्पला॑भ्यः । सु॒पि॒प्पला॑भ्यस्त्वा ।
 सु॒पि॒प्पला॑भ्य इति॑ सु – पि॒प्पला॑भ्यः । त्वौष॑धीभ्यः । ओष॑धीभ्य
 इति॑ । ओष॑धीभ्य इत्योष॑धि – भ्यः । इत्याह॑ । आ॒ह तस्मा॑त् ।
 तस्मा॑दोष॑धयः । ओष॑धयः फल॑म् । फल॑म् गृह्णन्ति॑ । गृह्णन्ति॑ यत् ।
 यद्द॑धस्तेन ( ) । हस्तेन॑ कण्डू॒येत॑ । 23 (50/60)

TS. 6.1.3.8 - Kramam

कण्डू॒येत॑ पा॒मन॑म्भावु॒काः । पा॒मन॑म्भावु॒काः प्र॒जाः । पा॒मन॑म्भावु॒का
 इति॑ पा॒मन॑म् – भा॒वु॒काः । प्र॒जाः स्युः॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः ।

स्युर् यत् । यथ् स्मयेत । स्मयेत नग्नम्भावुकाः । नग्नम्भावुकाः
 कृष्णविषाणया ॥ नग्नम्भावुका इति नग्नम् - भावुकाः ।
 कृष्णविषाणया कण्डूयते । कृष्णविषाणयेति कृष्ण - विषाणया ॥
 कण्डूयतेऽपिगृह्य । अपिगृह्य स्मयते । अपिगृह्येत्यपि - गृह्य ।
 स्मयते प्रजानाम् । प्रजानाम् गोपीथाय । प्रजानामिति प्र - जानाम् ॥
 गोपीथाय न । न पुरा । पुरा दक्षिणाभ्यः । दक्षिणाभ्यो नेतौः ।
 नेतौः कृष्णविषाणाम् । कृष्णविषाणामव । कृष्णविषाणामिति
 कृष्ण - विषाणाम् । अव चृतेत् । चृतेद् यत् । यत् पुरा ।
 पुरा दक्षिणाभ्यः । दक्षिणाभ्यो नेतौः ॥ नेतौः कृष्णविषाणाम् ।
 कृष्णविषाणामवचृतेत् । कृष्णविषाणामिति कृष्ण - विषाणाम् ।
 अवचृतेद् योनिः । अवचृतेदित्यव - चृतेत् । योनिः प्रजानाम् ॥
 प्रजानाम् परापातुका । प्रजानामिति प्र-जानाम् । परापातुका स्यात् ।
 परापातुकेति परा - पातुका । स्यान् नीतासु । नीतासु दक्षिणासु ।
 दक्षिणासु चात्वाले । चात्वाले कृष्णविषाणाम् । कृष्णविषाणाम् प्र ।
 कृष्णविषाणामिति कृष्ण - विषाणाम् । प्रास्यति । अस्यति योनिः ।

योनिर् वै । वै य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ चा॒त्वा॒लम् । चा॒त्वा॒लम् यो॑निः ।
योनिः॑ कृ॒ष्णवि॒षाणा॑ । कृ॒ष्णवि॒षाणा॑ यो॒नौ॑ ॥ कृ॒ष्णवि॒षाणे॑ति
कृष्ण॑ – वि॒षाणा॑ । यो॒ना॒वे॒व । ए॒व यो॒निम् । यो॒निम् द॑धाति ।
द॒धाति॑ य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ स॒यो॒नि॒त्वाय॑ । स॒यो॒नि॒त्वाये॑ति
स॒यो॒नि – त्वा॑य ॥ 24 (48/61)

(रु॒न्ध ए॒ष – तस्मा॑ – च्छ॒रम॑यी – यू॒पस्तृ॑तीयम् – मि॒थु॒नत्वा॑य –
जन्म॑ – ह॒स्ते॒ना – ष्ठा॑च॒त्वारि॒ंशच्च॑) (A3)

TS. 6.1.4.1 - Kramam

वाग् वै । वै दे॒वेभ्यः॑ । दे॒वेभ्योऽप॑ । अ॒पा॒क्राम॑त् । अ॒क्राम॑द् य॒ज्ञाय॑ ।
य॒ज्ञाय॑तिष्ठ॒माना॑ । अतिष्ठ॒माना॑ सा । सा व॒नस्प॑तीन् । व॒नस्प॑तीन् प्र ।
प्रा॒विश॑त् । अ॒विश॑त् सा । सैषा॑ । ए॒षा वाक् । वाग् व॒नस्प॑तिषु ।
व॒नस्प॑तिषु वदति । व॒दति॑ या । या दु॒न्दुभौ॑ । दु॒न्दुभौ॑ या । या तू॒णवे॑ ।
तू॒णवे॑ या । या वी॒णायाम् । वी॒णायाम् य॑त् । यद् दी॒क्षित॑दण्डम् ।
दी॒क्षित॑दण्डम् प्र॒यच्छ॑ति । दी॒क्षित॑दण्डमि॒ति दी॒क्षित॑ – दण्डम् ।
प्र॒यच्छ॑ति वा॒चम् ॥ प्र॒यच्छ॑तीति प्र – यच्छति । वा॒चमे॒व । ए॒वाव॑ ।
अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्ध औ॑दु॒म्बरोः॑ । औ॑दु॒म्बरो॑ भवति । भ॒वत्यूर्क॑ ।

ऊर्ग॑ वै । वा उ॒दु॒म्बरः॑ । उ॒दु॒म्बर॑ ऊ॒र्जम्॑ ॥ ऊ॒र्जमे॒व । ए॒वाव॑ ।
 अव॑ रु॒न्धे । रु॒न्धे॑ मु॒खेन॑ । मु॒खेन॑ स॒म्मितः॑ । स॒म्मितो॑ भवति ।
 स॒म्मित॑ इति॒ सम् - मि॒तः । भ॒वति॑ मु॒खतः॑ । मु॒खत॑ ए॒व । ए॒वास्मै॑ ॥
 अ॒स्मा ऊ॒र्जम्॑ ॥ ऊ॒र्जम्॑ द॒धाति॑ । द॒धाति॑ तस्मात् ॥ तस्मान्॑ मु॒खतः॑ ।
 मु॒खत॑ ऊ॒र्जा । ऊ॒र्जा भु॒ञ्जते॑ । भु॒ञ्जते॑ क्री॒ते । 25 (50/53)

TS. 6.1.4.2 - Kramam

क्री॒ते सो॒मे ॥ सो॒मे॑ मै॒त्राव॑रु॒णाय॑ । मै॒त्राव॑रु॒णाय॑ द॒ण्डम् ।
 मै॒त्राव॑रु॒णाय॑ेति॒ मैत्रा॑ - व॒रुणाय॑ । द॒ण्डम् प्र॑ । प्र॑ य॒च्छति॑ ।
 य॒च्छति॑ मै॒त्राव॑रु॒णः । मै॒त्राव॑रु॒णो हि॑ । मै॒त्राव॑रु॒ण इति॑ मै॒त्रा-व॑रु॒णः ।
 हि॑ पु॒रस्तात्॑ ॥ पु॒रस्ता॑दृ॒त्विग्भ्यः॑ । ऋ॒त्विग्भ्यो॑ वा॒चम् । ऋ॒त्विग्भ्य॑
 इत्यृ॒त्विक् - भ्यः॑ । वा॒चम् वि॒भज॑ति । वि॒भज॑ति॒ ताम् । वि॒भज॑तीति॒
 वि - भ॑जति । तामृ॒त्विजः॑ । ऋ॒त्विजो॑ य॒जमाने॑ । य॒जमाने॑ प्र॒ति ।
 प्र॒ति॑ ष्ठा॒पय॑न्ति । स्था॒पय॑न्ति॒ स्वाहा॑ । स्वाहा॑ य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम् मन॑सा ।
 मन॑सेति॒ । इत्या॑ह । आ॒ह मन॑सा । मन॑सा हि । हि॑ पु॒रुषः॑ ।
 पु॒रुषो॑ य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम॑भि॒गच्छ॑ति । अ॒भि॒गच्छ॑ति॒ स्वाहा॑ ॥
 अ॒भि॒गच्छ॑तीत्य॒भि - ग॑च्छति । स्वाहा॑ द्या॒वापृ॑थि॒वीभ्याम्॑ ॥

द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑मिति । द्यावा॑पृथि॒वीभ्या॑मिति द्यावा॑ – पृथि॒वीभ्याम् ॥
 इत्याह । आ॒ह द्यावा॑पृथि॒व्योः । द्यावा॑पृथि॒व्योर् हि । द्यावा॑पृथि॒व्योरिति
 द्यावा॑ – पृथि॒व्योः । हि य॒ज्ञः । य॒ज्ञः स्वाहा॑ ॥ स्वाहो॒रोः ।
 उ॒रोर॑न्तरि॒क्षात् । अ॒न्तरि॑क्षा॒दिति॑ । इत्याह । आ॒हान्तरि॑क्षे ।
 अ॒न्तरि॑क्षे हि । हि य॒ज्ञः । य॒ज्ञः स्वाहा॑ ॥ स्वाहा॑ य॒ज्ञम् ।
 य॒ज्ञम् वा॑तात् ॥ वा॒तादा॑ । आ र॒भे । र॒भ इति॑ । इत्याह ।
 आ॒हाय॑म् । अ॒यम् वा॑व । 26 (50/57)

TS. 6.1.4.3 - Kramam

वाव॑ यः । यः पव॑ते । पव॑ते सः । स य॒ज्ञः । य॒ज्ञस्त॑म् । तमे॒व ।
 ए॒व सा॒क्षात् । सा॒क्षादा॑ । सा॒क्षादिति॑ स – अ॒क्षात् । आ र॒भते॑ ।
 र॒भते॑ मु॒ष्टी । मु॒ष्टी करो॑ति । मु॒ष्टी इति॑ मु॒ष्टी । करो॑ति वाच॑म् ॥
 वाच॑म् य॒च्छति॑ । य॒च्छति॑ य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ धृ॒त्यै ॥ धृ॒त्या अदी॑क्षिष्ट ।
 अदी॑क्षिष्टाय॑म् । अ॒यम् ब्रा॒ह्मणः॑ । ब्रा॒ह्मण इति॑ । इति॑ त्रिः ।
 त्रि॒रुपा॑ञ्शु । उ॒पाञ्शु॑वाह । उ॒पाञ्श्वित्यु॑प – अ॒ञ्शु । आ॒ह दे॒वेभ्यः॑ ।
 दे॒वेभ्य॑ ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् प्र॑ । प्रा॒ह । आ॒ह त्रिः॑ । त्रि॒रुच्चैः॑ ।
 उ॒च्चैरु॑भये॒भ्यः । उ॒भये॑भ्य ए॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् दे॒वमनु॑ष्ये॒भ्यः ।

दे॒व॒म॒नु॒ष्ये॒भ्यः॑ प्र॒ । दे॒व॒म॒नु॒ष्ये॒भ्य इति॑ दे॒व – म॒नु॒ष्ये॒भ्यः॑ । प्रा॒ह॑ ।
 आ॒ह॒ न॒ । न॒ पु॒रा॒ । पु॒रा॒ नक्ष॑त्रेभ्यः । नक्ष॑त्रेभ्यो वाच॑म् । वाच॑म् वि॒ ।
 वि॒ सृ॑जेत् । सृ॑जेद् यत् । यत् पु॒रा॒ । पु॒रा॒ नक्ष॑त्रेभ्यः ।
 नक्ष॑त्रेभ्यो वाच॑म् । वाच॑म् वि॒सृ॑जेत् । वि॒सृ॑जेद् य॒ज्ञम्॑ ।
 वि॒सृ॑जेदिति॑ वि – सृ॑जेत् । य॒ज्ञम्॑ वि॒ । वि॒च्छि॑न्द्यात् ।
 छि॒न्द्या॑दुदितेषु । 27 (50/55)

TS. 6.1.4.4 - Kramam

उदितेषु॑ नक्षत्रेषु॑ । उदितेष्वित्युत् – इतेषु॑ । नक्षत्रेषु॑ व्रतम् ।
 व्रतम् कृणु॑त । कृणु॑तेति॒ । इति॑ वाच॑म् । वाच॑म् वि॒ । वि॒ सृ॑जति॒ ।
 सृ॑जति॒ य॒ज्ञव्रतः॑ । य॒ज्ञव्रतो॑ वै । य॒ज्ञव्रत॑ इति॒ य॒ज्ञ – व्रतः॑ ।
 वै दी॑क्षितः । दी॑क्षितो य॒ज्ञम्॑ । य॒ज्ञमे॒व॑ । ए॒वाभि॑ । अ॒भि वाच॑म् ।
 वाच॑म् वि॒ । वि॒ सृ॑जति॒ । सृ॑जति॒ यदि॑ । यदि॑ वि॒सृ॑जेत् । वि॒सृ॑जेद्
 वै॒ष्णवी॑म् । वि॒सृ॑जेदिति॑ वि – सृ॑जेत् । वै॒ष्णवी॑मृच॑म् । ऋच॑मनु॒ ।
 अनु॑ ब्रूयात् । ब्रू॒याद् य॒ज्ञः॑ । य॒ज्ञो वै॑ । वै वि॒ष्णुः॑ । वि॒ष्णुर् य॒ज्ञेन॑ ।
 य॒ज्ञेनै॒व॑ । ए॒व य॒ज्ञम्॑ । य॒ज्ञं॑ सम् । सम् त॑नोति॒ । त॑नोति॒ दै॒वीम्॑ ।
 दै॒वीम्॑ धि॒यम्॑ । धि॒यम्॑ म॒नाम॑हे । म॒नाम॑ह इति॑ । इत्या॑ह ।

आ॒ह॒ य॒ज्ञ॒म् । य॒ज्ञ॒मे॒व । ए॒व तत् । तन् म॒द॒य॒ति । म॒द॒य॒ति सु॒पा॒रा ।
 सु॒पा॒रा नः । सु॒पा॒रेति॑ सु – पा॒रा । नो अ॒स॒त् । अ॒स॒द् व॒श॑ । व॒श॒
 इति॑ । इत्या॒ह । आ॒ह॒ व्यु॒ष्टि॑म् । व्यु॒ष्टि॑मे॒व । व्यु॒ष्टि॑मि॒ति वि – उ॒ष्टि॑म् ।
 ए॒वा॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नः । 28 (50/55)

TS. 6.1.4.5 - Kramam

ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो व॒द॒न्ति॑ । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म – वा॒दि॒नः ।
 व॒द॒न्ति॑ हो॒त॒व्य॑म् । हो॒त॒व्य॑म् दी॒क्षि॒त॒स्य॑ । दी॒क्षि॒त॒स्य॑ गृ॒हा(३)इ॑ ।
 गृ॒हा(३)इ॑ न । न हो॒त॒व्या(३)॑म् । हो॒त॒व्या(३)॑मि॒ति । इति॑ ह॒विः ।
 ह॒विर् वै । वै दी॒क्षि॒तः । दी॒क्षि॒तो यत् । य॒ज्जु॒हु॒यात् ।
 जु॒हु॒याद् य॒ज॒मा॒न॒स्य॑ । य॒ज॒मा॒न॒स्या॒व॒दा॒य॑ । अ॒व॒दा॒य॑ जु॒हु॒यात् ।
 अ॒व॒दा॒ये॒त्य॒व – दा॒य॑ । जु॒हु॒याद् यत् । यन् न । न जु॒हु॒यात् ।
 जु॒हु॒याद् य॒ज्ञ॒प॒रुः । य॒ज्ञ॒प॒रु॒र॒न्तः । य॒ज्ञ॒प॒रु॒रि॒ति य॒ज्ञ – प॒रुः ।
 अ॒न्त॒रि॒यात् । इ॒याद् ये । ये दे॒वाः । दे॒वा म॒नो॑जा॒ताः । म॒नो॑जा॒ता
 म॒नो॒यु॒जः । म॒नो॑जा॒ता इति॑ म॒नः – जा॒ताः । म॒नो॒यु॒ज इति॑ ।
 म॒नो॒यु॒ज इति॑ म॒नः – यु॒जः । इत्या॒ह । आ॒ह॒ प्रा॒णाः । प्रा॒णा वै ।
 प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः । वै दे॒वाः । दे॒वा म॒नो॑जा॒ताः ।

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 6.1)

मनो॑जाता॒ मनो॑युजः । मनो॑जाता॒ इति॑ मनः-जाताः॑ । मनो॑युजस्तेषु॑ ।
मनो॑युज॒ इति॑ मनः - युजः॑ । तेष्वे॒व । ए॒व प॒रोक्ष॑म् । प॒रोक्ष॑म्
जुहो॑ति । प॒रोक्ष॑मिति॑ परः - अक्ष॑म् । जुहो॑ति॒ तत् । तन् न । ने॒व ।
इ॒व हु॒तम् । हु॒तम् न । ने॒व । इ॒वाहु॑तम् । अहु॑त॒ स्वप॑न्तम् ।
स्वप॑न्तम् वै । वै दी॑क्षितम् । दी॑क्षित॒ रक्षा॑सि । रक्षा॑सि
जिघा॑सन्ति । जिघा॑सन्त्यग्निः । अ॒ग्निः खलु॑ । 29 (50/59)

TS. 6.1.4.6 - Kramam

खलु॑ वै । वै रक्षो॑हा । रक्षो॑हाऽग्ने॑ । रक्षो॑हेति॑ रक्षः - हा ।
अग्ने॑ त्वम् । त्व॑ सु । सु जा॑गृहि । जा॑गृहि॒ वय॑म् । वय॑ सु ।
सु म॑न्दिषीमहि । म॑न्दिषीमहीति॑ । इत्या॑ह । आ॒हाग्नि॑म् । अ॒ग्निमे॒व ।
ए॒वाधि॑पाम् । अ॒धिपाम् कृ॑त्वा । अ॒धिपा॑मित्यधि - पाम् । कृ॑त्वा
स्व॑पिति । स्व॑पिति॒ रक्ष॑साम् । रक्ष॑सामप॒हत्यै । अप॑हत्या॒ अ॒व्रत्य॑म् ।
अप॑हत्या॒ इत्य॑प - ह॒त्यै । अ॒व्रत्य॑मिव । इ॒व वै । वा ए॑षः ।
ए॑ष करोति । करोति॑ यः । यो दी॑क्षितः । दी॑क्षितः स्व॑पिति ।
स्व॑पिति॒ त्वम् । त्व॑मग्ने । अ॒ग्ने व्र॑तपाः । व्र॑तपा॒ असि॑ ।

व्र॒त॒पा इति॑ व्रत-पाः । अ॒सीति॑ । इत्याह॑ । आ॒हा॒ग्निः । अ॒ग्निर् वै ।
वै दे॒वाना॑म् ॥ दे॒वाना॑म् व्र॒त॒पतिः॑ । व्र॒त॒पतिः॑ सः । व्र॒त॒पति॑रिति॑
व्रत - पतिः॑ । स ए॒व । ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नम् व्र॒तम् । व्र॒त॒मा ।
आ ल॒म्भ॒यति॑ । ल॒म्भ॒यति॑ दे॒वः । दे॒व आ । आ म॒र्त्येषु॑ । म॒र्त्येष्वा ।
एति॑ । इत्याह॑ । आ॒ह दे॒वः । दे॒वो हि । 30 (50/55)

TS. 6.1.4.7 - Kramam

ह्येषः॑ । ए॒ष सन् । सन् म॒र्त्येषु॑ । म॒र्त्येषु॑ त्वम् । त्वम् य॒ज्ञेषु॑ ।
य॒ज्ञेष्वी॒ड्यः॑ । ई॒ड्य इति॑ । इत्याह॑ । आ॒है॒तम् । ए॒तं हि ।
हि य॒ज्ञेषु॑ । य॒ज्ञेष्वी॒डते॑ । ई॒डते॑ऽप । अ॒प वै । वै दी॒क्षिता॑त् ।
दी॒क्षिता॑त् सु॒षुपु॑षः । सु॒षुपु॑ष इन्द्रि॒यम् । इन्द्रि॒यम् दे॒वताः॑ । दे॒वताः॑
क्राम॑न्ति । क्राम॑न्ति विश्वे॑ ॥ विश्वे॑ दे॒वाः । दे॒वा अ॒भि । अ॒भि माम् ।
मामा॑ । आ॒ऽव॒वृ॒त्रन् । अ॒व॒वृ॒त्रन्नि॑ति । इत्याह॑ । आ॒हेन्द्रि॒येण॑ ।
इन्द्रि॒येणै॒व । ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नम् दे॒वता॑भिः । दे॒वता॑भिः सम् । सम्
न॒यति॑ । न॒यति॑ यत् । यदे॒तत् । ए॒तद् य॒जुः । य॒जुर् न । न ब्रू॒यात् ।
ब्रू॒याद् या॒वतः॑ । या॒वत ए॒व । ए॒व प॒शून् । प॒शून्भि॑ । अ॒भि दी॒क्षेत॑ ।

दी॒क्षे॒त॒ ता॒वन्तः॑ । ता॒वन्तो॑ऽस्य । अ॒स्य॒ प॒शवः॑ । प॒शवः॑ स्युः ।

स्यू॒रास्व॑ । रास्वे॒यत् । इ॒यथ् सोम॑ । 31 (50/50)

TS. 6.1.4.8 - Kramam

सो॒मा । आ॒ भू॒यः । भू॒यो॒ भर॑ । भ॒रेति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒हाप॑रिमि॒तान् ।

अ॒प॒रि॒मि॒ताने॒व । अ॒प॒रि॒मि॒तानि॒त्यप॑रि-मि॒तान् । ए॒व प॒शून् । प॒शून्व॑ ।

अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे च॒न्द्रम् । च॒न्द्रम॑सि । अ॒सि म॑म । म॒म भो॑गाय ।

भो॒गाय॑ भव । भ॒वेति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह य॒थादे॒वत॑म् । य॒थादे॒वत॑मे॒व ।

य॒थादे॒वत॑मि॒ति य॒था-दे॒वत॑म् । ए॒वैनाः॑ । ए॒नाः प्र॑ति । प्र॒ति गृ॑ह्णाति ।

गृ॑ह्णाति वा॒यवे॑ । वा॒यवे॑ त्वा । त्वा व॑रु॒णाय॑ । व॑रु॒णाय॑ त्वा । त्वे॒ति ।

इ॒ति यत् । य॒दे॒वम् । ए॒वमे॒ताः । ए॒ता न॑ । ना॒नुदि॒शेत् ।

अ॒नुदि॒शेद॑य॒थादे॒वत॑म् । अ॒नुदि॒शेदि॒त्यनु॑ - दि॒शेत् । अ॒य॒थादे॒वत॑म्

द॒क्षिणाः॑ । अ॒य॒थादे॒वत॑मित्य॒यथा॑ - दे॒वत॑म् । द॒क्षिणा॑ ग॒मये॑त् ।

ग॒मये॑दा । आ॒ दे॒वता॑भ्यः । दे॒वता॑भ्यो वृ॒श्च्ये॑त् । वृ॒श्च्ये॑त् यत् ।

य॒दे॒वम् । ए॒वमे॒ताः । ए॒ता अ॒नुदि॒शति॑ । अ॒नुदि॒शति॑ य॒थादे॒वत॑म् ।

अ॒नुदि॒शती॑त्यनु - दि॒शति॑ । य॒थादे॒वत॑मे॒व ।

य॒थादे॒वत॑मि॒ति य॒था - दे॒वत॑म् । ए॒व द॒क्षिणाः॑ । द॒क्षिणा॑ ग॒मय॑ति ।

ग॒म॒य॒ति॒ न॒ । न॒ दे॒व॒ता॑भ्यः । दे॒व॒ता॑भ्य॒ आ॒ ( ) ।

आ वृ॒श्च॒य॒ते॒ । 32 (50/56)

TS. 6.1.4.9 - Kramam

वृ॒श्च॒य॒ते॒ दे॒वीः॑ । दे॒वी॑रा॒पः॑ । आ॒पो॒ अ॒पाम् । अ॒पाम्॒ न॒पात् ।
 न॒पा॒दि॒ति॑ । इ॒त्या॒ह॑ । आ॒ह॒ यत् । यद् वः॑ । वो॒ मे॒द्ध्य॑म् । मे॒द्ध्य॑म्
 य॒ज्ञि॒यम्॑ । य॒ज्ञि॒य॒ञ् स॒दे॒वम् । स॒दे॒वम्॒ तत् । स॒दे॒व॒मि॒ति॒ स-दे॒वम् ।
 तद् वः॑ । वो॒ मा॑ । मा॒ऽव॑ । अ॒व॒ क्र॒मि॒षम् । क्र॒मि॒ष॒मि॒ति॑ । इ॒ति॒ वा॒व ।
 वा॒वै॒तत् । ए॒त॒दा॒ह॑ । आ॒हा॒च्छि॒न्नम् । अ॒च्छि॒न्नम्॒ तन्तु॑म् । तन्तु॑म्
 पृ॒थि॒व्याः॑ । पृ॒थि॒व्या॒ अनु॑ । अनु॑ गे॒षम् । गे॒ष॒मि॒ति॑ । इ॒त्या॒ह॑ ।
 आ॒ह॒ से॒तुम्॑ । से॒तु॒मे॒व॑ । ए॒व॒ कृ॒त्वा॑ । कृ॒त्वा॒ऽति॑ । अ॒त्ये॒ति॑ ।
 ए॒ती॒त्ये॒ति॑ ॥ 33 (33/34)

(भु॒ञ्ज॒ते॑ - ऽय॑म् - छि॒न्दाद् - रु॒न्धे॑ - ऽग्नि॑ - रा॒ह॑ दे॒व - इ॒यद्
 - दे॒व॒ता॑भ्य॒ आ - त्र॒य॒स्त्रि॒ञ्श॒च्च) (A4)

TS. 6.1.5.1 - Kramam

दे॒वा॒ वै॑ । वै॒ दे॒व॒य॒ज॒नम्॑ । दे॒व॒य॒ज॒न॒म॒द्ध्य॒व॒सा॒य॑ ।
 दे॒व॒य॒ज॒न॒मि॒ति॑ दे॒व - य॒ज॒नम्॑ । अ॒द्ध्य॒व॒सा॒य॒ दि॒शः॑ ।

अ॒द्ध्य॒व॒सा॒ये॒त्यधि॑ – अ॒व॒सा॒य॑ । दि॒शो॑ न । न प्र । प्रा॒जा॒न॒न् ।
 अ॒जा॒न॒न् ते॑ ॥ ते॑(१)ऽन्यः॑ । अ॒न्यो॑ऽन्यम् । अ॒न्यमु॑प । उपा॒धा॒व॒न् ।
 अ॒धा॒व॒न् त्वया॑ ॥ त्वया॑ प्र । प्र जा॒ना॒म॑ । जा॒ना॒म॑ त्वया॑ ॥ त्वये॑ति॑ ।
 इति॑ ते । तेऽदि॒त्याम् । अदि॒त्या॑ꣳ स॒म् । स॒मदि॑ध्रयन्त । अ॒दि॑ध्रयन्त
 त्वया॑ ॥ त्वया॑ प्र । प्र जा॒ना॒म॑ । जा॒ना॒मे॒ति॑ । इति॑ सा । साऽब्र॑वीत् ।
 अ॒ब्र॑वीद् वर॒म् । वर॒म् वृ॑णै । वृ॒णै म॒त्प्रा॑यणाः । म॒त्प्रा॑यणा ए॒व ।
 म॒त्प्रा॑यणा इति॑ मत् – प्रा॒यणाः॑ । ए॒व वः॑ । वो य॒ज्ञाः॑ । य॒ज्ञा
 म॒दु॒द॒य॒नाः॑ । म॒दु॒द॒य॒ना॑ असन् । म॒दु॒द॒य॒ना॑ इति॑ मत् – उ॒द॒य॒नाः॑ ।
 अ॒स॒न्निति॑ । इति॑ तस्मात् ॥ तस्मा॑दादि॒त्यः॑ । आ॒दि॒त्यः॑ प्रा॒यणी॑यः ।
 प्रा॒यणी॑यो य॒ज्ञाना॑म् । प्रा॒यणी॑य इति॑ प्र – अ॒यनी॑यः ।
 य॒ज्ञाना॑मादि॒त्यः॑ । आ॒दि॒त्य उ॒द॒यनी॑यः । उ॒द॒यनी॑यः पञ्च । उ॒द॒यनी॑य
 इत्यु॑त् – अ॒यनी॑यः । पञ्च॑ दे॒वताः॑ ॥ दे॒वता॑ यजति । यजति॑ पञ्च ।
 पञ्च॑ दि॒शः॑ । दि॒शो दि॒शाम् । दि॒शाम् प्र॒ज्ञा॑त्यै ॥ प्र॒ज्ञा॑त्या अथो॑ ॥
 प्र॒ज्ञा॑त्या इति॑ प्र – ज्ञा॒त्यै ॥ 34 (50/57)

TS. 6.1.5.2 - Kramam

अथो॑ पञ्चाक्ष॑रा । अथो॑ इत्यथो॑ । पञ्चाक्ष॑रा पङ्क्तिः॑ । पञ्चाक्ष॑रेति॑
 पञ्च॑ – अक्ष॑रा । पङ्क्तिः॑ पाङ्क्तः॑ । पाङ्क्तो॑ यज्ञः॑ । यज्ञो॑ यज्ञ॑म् ।
 यज्ञ॑मेव । ए॒वाव॑ । अ॒व रुन्धे॑ । रुन्धे॑ पथ्या॑म् । पथ्या॑ऽ स्व॒स्तिम् ।
 स्व॒स्तिम॑यजन् । अ॒यज॑न् प्राची॑म् । प्राची॑मेव । ए॒व तया॑ । तया॑
 दि॒शम् । दि॒शम् प्र॑ । प्रा॒जा॒नन् । अ॒जा॒नन् अ॒ग्निना॑ । अ॒ग्निना॑ दक्षि॒णा ।
 दक्षि॒णा सो॑मेन । सो॑मेन प्र॒तीची॑म् । प्र॒तीची॑ऽ स॒वित्रा॑ ।
 स॒वित्रो॑दीचीम् । उ॒दीची॑मदित्या । अ॒दित्यो॑र्द्ध॒वाम् । ऊ॒र्द्ध॒वाम् पथ्या॑म् ।
 पथ्या॑ऽ स्व॒स्तिम् । स्व॒स्तिम् य॑जति । य॒जति॑ प्राची॑म् । प्राची॑मेव ।
 ए॒व तया॑ । तया॑ दि॒शम् । दि॒शम् प्र॑ । प्र॒ जा॒नाति॑ । जा॒नाति॑ पथ्या॑म् ।
 पथ्या॑ऽ स्व॒स्तिम् । स्व॒स्तिमि॑ष्ट्वा । इ॒ष्ट्वाऽग्नी॑षोमौ ।
 अ॒ग्नीषो॑मौ यजति । अ॒ग्नीषो॑मा॒वित्य॒ग्नी – सो॑मौ । य॒जति॑ चक्षु॑षी ।
 चक्षु॑षी वै । चक्षु॑षी इति॑ चक्षु॑षी । वा ए॒ते । ए॒ते य॒ज्ञस्य॑ । ए॒ते इत्ये॑ते ।
 य॒ज्ञस्य॑ यत् । य॒दग्नी॑षोमौ । अ॒ग्नीषो॑मौ ता॒भ्याम् ।
 अ॒ग्नीषो॑मा॒वित्य॒ग्नी – सो॑मौ । ता॒भ्यामे॑व । ए॒वानु॑ । अनु॑ पश्यति ।
 पश्य॑त्य॒ग्नीषो॑मौ । 35 (50/56)

TS. 6.1.5.3 - Kramam

अ॒ग्नी॒षो॒मा॒वि॒ष्ट्वा । अ॒ग्नी॒षो॒मा॒वि॒त्य॒ग्नी॒-सो॒मौ॑ ॥ इ॒ष्ट्वा स॒वि॒ता॒रम् ॥
 स॒वि॒ता॒रम् ँ॒य॒ज॒ति । य॒ज॒ति स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒तः । स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त ए॒व ।
 स॒वि॒तृ॒प्र॒सू॒त इति॑ स॒वि॒तृ - प्र॒सू॒तः । ए॒वा॒नु । अ॒नु प॒श्य॒ति । प॒श्य॒ति
 स॒वि॒ता॒रम् ॥ स॒वि॒ता॒र॒मि॒ष्ट्वा । इ॒ष्ट्वा॒ऽदि॒तिम् । अ॒दि॒तिम् ँ॒य॒ज॒ति ।
 य॒ज॒ती॒यम् । इ॒यम् वै । वा अ॒दि॒तिः । अ॒दि॒ति॒र॒स्याम् । अ॒स्या॒मे॒व ।
 ए॒व प्र॒ति॒ष्ठा॒य । प्र॒ति॒ष्ठा॒या॒नु । प्र॒ति॒ष्ठा॒ये॒ति प्र॒ति-स्थाय॑ । अ॒नु प॒श्य॒ति ।
 प॒श्य॒त्य॒दि॒तिम् । अ॒दि॒ति॒मि॒ष्ट्वा । इ॒ष्ट्वा मा॒रु॒तीम् । मा॒रु॒ती॒मृ॒चम् ॥
 ऋ॒च॒म॒नु । अ॒न्वा॒ह । आ॒ह म॒रु॒तः । म॒रु॒तो वै । वै दे॒वा॒ना॒म् ॥
 दे॒वा॒ना॒म् वि॒शः । वि॒शो दे॒व॒वि॒शम् । दे॒व॒वि॒शम् ख॒लु । दे॒व॒वि॒श॒मि॒ति
 दे॒व-वि॒शम् । ख॒लु वै । वै क॒ल्प॒मा॒नम् । क॒ल्प॒मा॒नम् म॒नु॒ष्य॒वि॒शम् ।
 म॒नु॒ष्य॒वि॒श॒म॒नु । म॒नु॒ष्य॒वि॒श॒मि॒ति म॒नु॒ष्य - वि॒शम् । अ॒नु क॒ल्प॒ते ।
 क॒ल्प॒ते यत् । यन् मा॒रु॒तीम् । मा॒रु॒ती॒मृ॒चम् । ऋ॒च॒म॒न्वा॒ह । अ॒न्वा॒ह
 वि॒शाम् । अ॒न्वा॒हे॒त्य॒नु - आ॒ह । वि॒शाम् क्लृ॒प्त्यै॑ ॥ क्लृ॒प्त्यै॑
 ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नः । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो व॒द॒न्ति । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म - वा॒दि॒नः ।
 व॒द॒न्ति प्र॒या॒ज॒वत् । प्र॒या॒ज॒व॒द॒न॒नू॒या॒जम् ।

प्र॒या॒ज॒व॒दि॒ति॑ प्र॒या॒ज – व॒त् । अ॒न॒नू॒या॒ज॒म् प्रा॒य॒णी॒य॒म् ॥

अ॒न॒नू॒या॒ज॒मि॒त्य॒न॒नु॑ – या॒ज॒म् । प्रा॒य॒णी॒य॒म् का॒र्य॑म् । प्रा॒य॒णी॒य॒मि॒ति॑

प्र – अ॒य॒नी॒य॒म् । का॒र्य॑म॒नू॒या॒ज॒व॒त् । अ॒नू॒या॒ज॒व॒द॒प्र॒या॒ज॒म् ।

अ॒नू॒या॒ज॒व॒दि॒त्य॒नू॒या॒ज – व॒त् । 36 (50/61)

TS. 6.1.5.4 - Kramam

अ॒प्र॒या॒ज॒मु॒द॒य॒नी॒य॒म् । अ॒प्र॒या॒ज॒मि॒त्य॒प्र – या॒ज॒म् । उ॒द॒य॒नी॒य॒मि॒ति॑ ।

उ॒द॒य॒नी॒य॒मि॒त्यु॒त् – अ॒य॒नी॒य॒म् । इ॒ती॒मे॑ । इ॒मे॒ वै । वै प्र॒या॒जाः ।

प्र॒या॒जा अ॒मी॑ । प्र॒या॒जा इ॒ति॑ प्र – या॒जाः । अ॒मी॑ अ॒नू॒या॒जाः ।

अ॒मी॑ इ॒त्य॒मी॑ । अ॒नू॒या॒जाः सा॑ । अ॒नू॒या॒जा इ॒त्य॒नु॑ – या॒जाः । सै॒व ।

ए॒व सा॑ । सा॒ य॒ज्ञ॒स्य॑ । य॒ज्ञ॒स्य॑ स॒न्त॒तिः॑ । स॒न्त॒ति॒स्त॒त् । स॒न्त॒ति॒रि॒ति॑

स॒म् – त॒तिः॑ । त॒त् त॒था॑ ॥ त॒था॒ न॑ । न का॒र्य॑म् । का॒र्य॑मा॒त्मा॑ ।

आ॒त्मा॒ वै । वै प्र॒या॒जाः । प्र॒या॒जाः प्र॒जा॑ । प्र॒या॒जा इ॒ति॑ प्र–या॒जाः ।

प्र॒जाऽनू॒या॒जाः॑ । प्र॒जे॒ति॑ प्र – जा॑ । अ॒नू॒या॒जा॒ य॒त् । अ॒नू॒या॒जा

इ॒त्य॒नु॑ – या॒जाः॑ । य॒त् प्र॒या॒जान्॑ । प्र॒या॒जान॑न्त॒रि॒या॒त् । प्र॒या॒जा॒नि॒ति॑

प्र – या॒जान्॑ । अ॒न्त॒रि॒या॒दा॒त्मान॑म् । अ॒न्त॒रि॒या॒दि॒त्य॒न्तः॑ – इ॒या॒त् ।

आ॒त्मान॑म॒न्तः॑ । अ॒न्त॒रि॒या॒त् । इ॒या॒द् य॒त् । य॒द॒नू॒या॒जान्॑ ।

अ॒नू॒या॒जा॒न॒न्त॒रि॒यात् । अ॒नू॒या॒जा॒नि॒त्यनु॑ – या॒जा॒न् । अ॒न्त॒रि॒यात्
 प्र॒जा॒म् । अ॒न्त॒रि॒या॒दि॒त्यन्तः॑ – इ॒यात् । प्र॒जा॒म॒न्तः॑ । प्र॒जा॒मि॒ति
 प्र – जा॒म् । अ॒न्त॒रि॒यात् । इ॒याद् यतः॑ । यतः॑ ख॒लु । ख॒लु वै ।
 वै य॒ज्ञस्य॑ । य॒ज्ञस्य॑ वि॒त॒तस्य॑ । वि॒त॒तस्य॑ न । वि॒त॒तस्ये॒ति
 वि – त॒तस्य॑ । न क्रि॒यते॑ ॥ क्रि॒यते॑ तत् । तदनु॑ । अनु॑ य॒ज्ञः ।
 य॒ज्ञः परा॑ । परा॑ भवति । भवति॑ य॒ज्ञम् । य॒ज्ञम् परा॑भ॒वन्तम् ।
 परा॑भ॒वन्तम् य॑ज॒मानः॑ । परा॑भ॒वन्तमि॒ति परा॑ – भ॒वन्तम् ।
 यज॒मानोऽनु॑ । अनु॑ परा॑ । 37 (50/66)

TS. 6.1.5.5 - Kramam

परा॑ भवति । भवति॑ प्र॒या॒ज॒वत् । प्र॒या॒ज॒व॒दे॒व । प्र॒या॒ज॒व॒दि॒ति
 प्र॒या॒ज – वत् । ए॒वा॒नू॒या॒ज॒वत् । अ॒नू॒या॒ज॒वत् प्रा॒य॒णी॒यम् ॥
 अ॒नू॒या॒ज॒व॒दि॒त्यनू॒या॒ज – वत् । प्रा॒य॒णी॒यम् का॒र्यम् ॥ प्रा॒य॒णी॒यमि॒ति
 प्र – अ॒य॒नी॒यम् । का॒र्यम् प्र॒या॒ज॒वत् । प्र॒या॒ज॒व॒द॒नू॒या॒ज॒वत् ।
 प्र॒या॒ज॒व॒दि॒ति प्र॒या॒ज – वत् । अ॒नू॒या॒ज॒व॒दु॒द॒य॒नी॒यम् ॥
 अ॒नू॒या॒ज॒व॒दि॒त्यनू॒या॒ज – वत् । उ॒द॒य॒नी॒यम् न ।
 उ॒द॒य॒नी॒यमि॒त्युत् – अ॒य॒नी॒यम् । ना॒त्मा॒नम् । आ॒त्मा॒न॒म॒न्त॒रे॒ति ।

अ॒न्त॒रे॒ति॒ न॒ । अ॒न्त॒रे॒ती॒त्य॒न्तः॑ – ए॒ति॑ । न॒ प्र॒जा॒म् । प्र॒जा॒म् न॒ ।
 प्र॒जा॒मि॒ति॑ प्र – जा॒म् । न॒ य॒ज्ञः॑ । य॒ज्ञः॑ प॒रा॒भ॒व॒ति॑ । प॒रा॒भ॒व॒ति॑ न॒ ।
 प॒रा॒भ॒व॒ती॒ति॑ प॒रा – भ॒व॒ति॑ । न॒ य॒ज॒मा॒नः॑ । य॒ज॒मा॒नः॑ प्रा॒य॒णी॒य॒स्य॑ ।
 प्रा॒य॒णी॒य॒स्य॑ निष्का॒से॑ । प्रा॒य॒णी॒य॒स्ये॒ति॑ प्र – अ॒य॒नी॒य॒स्य॑ । निष्का॒स
 उ॒द॒य॒नी॒य॒म् ॥ उ॒द॒य॒नी॒य॒म॒भि॑ । उ॒द॒य॒नी॒य॒मि॒त्यु॒त् – अ॒य॒नी॒य॒म् ॥
 अ॒भि॒ निः॑ । नि॒र् व॒प॒ति॑ । व॒प॒ति॑ सा॒ । सै॒व॑ । ए॒व॒ सा॒ । सा॒ य॒ज्ञ॒स्य॑ ।
 य॒ज्ञ॒स्य॑ स॒न्त॒तिः॑ । स॒न्त॒ति॒र् याः॑ । स॒न्त॒ति॒रि॒ति॑ स॒म् – त॒तिः॑ ।
 याः॑ प्रा॒य॒णी॒य॒स्य॑ । प्रा॒य॒णी॒य॒स्य॑ या॒ज्या॑ ॥ प्रा॒य॒णी॒य॒स्ये॒ति॑
 प्र – अ॒य॒नी॒य॒स्य॑ । या॒ज्या॑ य॒त् । य॒त् ताः॑ । ता॒ उ॒द॒य॒नी॒य॒स्य॑ ।
 उ॒द॒य॒नी॒य॒स्य॑ या॒ज्याः॑ ॥ उ॒द॒य॒नी॒य॒स्ये॒त्यु॒त् – अ॒य॒नी॒य॒स्य॑ । या॒ज्याः॑
 कु॒र्या॒त् । कु॒र्या॒त् प॒रा॒ङ् । प॒रा॒ङ्मु॒म् । अ॒मु॒म् लो॒क॒म् । लो॒क॒मा॒ ।
 आ॒ रो॒हे॒त् । रो॒हे॒त् प्र॒मा॒यु॒कः॑ । प्र॒मा॒यु॒कः॑ स्या॒त् । प्र॒मा॒यु॒क॑ इति॑
 प्र – मा॒यु॒कः॑ । स्या॒द् याः॑ । याः॑ प्रा॒य॒णी॒य॒स्य॑ । प्रा॒य॒णी॒य॒स्य॑
 पु॒रो॒नु॒वा॒क्याः॑ ॥ प्रा॒य॒णी॒य॒स्ये॒ति॑ प्र–अ॒य॒नी॒य॒स्य॑ । पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॑स्ताः ( ) ।
 पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॑ इति॑ पु॒रः – अ॒नु॒वा॒क्याः॑ ॥ ता॒ उ॒द॒य॒नी॒य॒स्य॑ ।

उ॒द॒य॒नी॒य॒स्य॑ या॒ज्याः॑ । उ॒द॒य॒नी॒य॒स्ये॒त्युत् - अ॒य॒नी॒य॒स्य॑ । या॒ज्याः॑
करोति । क॒रो॒त्य॒स्मिन् । अ॒स्मिन्ने॒व । ए॒व लो॒के । लो॒के प्र॒ति ।
प्र॒ति ति॒ष्ठति॑ । ति॒ष्ठतीति॑ ति॒ष्ठति॑ ॥ 38 (58/76)

(प्र॒जा॒त्यै - प॒श्य॒त्य - नू॒या॒ज॒व - द्य॒ज॒मा॒नोऽनु॑ - पु॒रो॒नु॒वा॒क्या॒स्ता
- अ॒ष्टौ च) (A5)

TS. 6.1.6.1 - Kramam

क॒द्रूश्च॑ । च॒ वै । वै सु॒पर्णी॑ । सु॒पर्णी॑ च॒ । सु॒पर्णीति॑ सु - पर्णी॑ ।
चा॒त्म॒रूपयोः॑ । आ॒त्म॒रूपयो॑रस्प॒र्द्धेता॑म् ।
आ॒त्म॒रूपयो॑रित्या॒त्म - रूपयोः॑ । अ॒स्प॒र्द्धेता॑ सा । सा क॒द्रूः ।
क॒द्रूः सु॒पर्णी॑म् । सु॒पर्णी॑म॒जयत् । सु॒पर्णी॑मिति॑ सु - पर्णी॑म् ।
अ॒ज॒य॒थ् सा । साऽब्र॑वीत् । अ॒ब्र॑वीत् तृ॒तीय॑स्याम् । तृ॒तीय॑स्यामि॒तः ।
इ॒तो दि॒वि । दि॒वि सोमः॑ । सोम॒स्तम् । तमा॑ । आ॒ हर॑ । हर॒ तेन॑ ।
तेनाऽऽत्मान॑म् । आ॒त्मान॑म् निः । निष्क्री॑णीष्व । क्री॒णीष्वेति॑ । इ॒तीय॑म् ।
इ॒यम् वै । वै क॒द्रूः । क॒द्रूर॑सौ । अ॒सौ सु॒पर्णी॑ । सु॒पर्णी॑ छन्दा॑सि ।
सु॒पर्णीति॑ सु - पर्णी॑ । छन्दा॑सि सौपर्णे॒याः । सौपर्णे॒याः सा ।
साऽब्र॑वीत् । अ॒ब्र॑वीद॒स्मै । अ॒स्मै वै । वै पि॒तरौ॑ । पि॒तरौ॑ पु॒त्रान् ।

पु॒त्रान् बि॒भृतः॑ । बि॒भृत॑स्तृ॒तीयस्याम् । तृ॒तीयस्या॑मितः । इ॒तो दि॒वि ।
 दि॒वि सोमः॑ । सोम॑स्तम् । त॒मा । आ॒ हर॑ । हर॑ तेन । तेना॑ऽऽत्मानम् ॥
 आ॒त्मानम्॑ निः । निष्क्री॑णीष्व । क्री॒णीष्वेति॑ । 39 (50/54)

TS. 6.1.6.2 - Kramam

इति॑ मा । मा॒ क॒द्रूः । क॒द्रूर॑वोचत् । अ॒वोच॑दिति । इति॑ जगती ।
 जग॑त्युत् । उद॑पतत् । अ॒पत॑च् चतु॒र्दशा॑क्षरा । चतु॒र्दशा॑क्षारा स॒ती ।
 चतु॒र्दशा॑क्षरेति॑ चतु॒र्दश॑ – अ॒क्षरा॑ । स॒ती सा॑ । साऽप्रा॑प्य ।
 अप्रा॑प्य नि । अप्रा॑प्येत्यप्र – आ॒प्य । न्यव॑र्तत । अ॒वर्त॑त तस्यै ॥
 तस्यै॑ द्वे । द्वे अ॒क्षरे॑ ॥ द्वे इति॑ द्वे । अ॒क्षरे॑ अमीयेताम् । अ॒क्षरे॑
 इत्य॒क्षरे॑ ॥ अमीयेता॑ सा । सा प॒शुभिः॑ । प॒शुभिश्च॑ । प॒शुभिरिति॑
 प॒शु – भिः॑ । च॒ दी॒क्षया॑ ॥ दी॒क्षया॑ च । चा॒ । आऽग॑च्छत् ।
 अ॒गच्छ॑त् तस्मात् ॥ तस्मा॑ज् जगती । जगती॑ छन्द॒साम् । छन्द॒साम्
 प॒शव्य॑तमा । प॒शव्य॑तमा तस्मात् ॥ प॒शव्य॑तमेति॑ प॒शव्य॑ – त॒मा ।
 तस्मात्॑ प॒शुम॑न्तम् ॥ प॒शुम॑न्तम् दी॒क्षा । प॒शुम॑न्तमिति॑ प॒शु – म॑न्तम् ॥
 दी॒क्षोप॑ । उप॑ नमति । न॒मति॑ त्रि॒ष्टुक् । त्रि॒ष्टुगु॑त् । उद॑पतत् ।

अ॒प॒त॒त् त्रयो॑दशाक्षरा । त्रयो॑दशाक्षरा स॒ती । त्रयो॑दशाक्षरेति
 त्रयो॑दश – अ॒क्ष॒रा । स॒ती सा । साऽप्रा॑प्य ॥ अप्रा॑प्य नि ।
 अप्रा॑प्येत्यप्र – आ॒प्य । न्यव॑र्तत । अव॑र्तत तस्यै ॥ तस्यै॑ द्वे ।
 द्वे अ॒क्ष॒रे ॥ द्वे इति॑ द्वे । अ॒क्ष॒रे अमी॑येताम् । अ॒क्ष॒रे इत्य॑क्षरे ॥
 अमी॑येता॒ सा । सा दक्षि॑णाभिः । दक्षि॑णाभिश्च ।
 च तप॑सा । 40 (50/61)

TS. 6.1.6.3 - Kramam

तप॑सा च । चा । आऽग॑च्छत् । अ॒ग॒च्छत् तस्मा॑त् ॥ तस्मा॑त् त्रि॒ष्टु॒भः ।
 त्रि॒ष्टु॒भो लो॒के । लो॒के माद्ध्य॑न्दिने । माद्ध्य॑न्दिने सव॑ने ।
 सव॑ने दक्षि॑णाः । दक्षि॑णा नीयन्ते । नी॒यन्त॑ ए॒तत् । ए॒तत् खलु॑ ।
 खलु॑ वाव । वाव तपः॑ । तप॑ इति । इत्याहुः॑ । आ॒हुर् यः । यः स्वम् ।
 स्वम् ददा॑ति । ददा॑तीति । इति॑ गाय॒त्री । गा॒य॒त्र्युत् । उद॑पतत् ।
 अ॒प॒त॒च् चतु॑रक्षरा । चतु॑रक्षरा स॒ती । चतु॑रक्षरेति चतुः – अ॒क्ष॒रा ।
 स॒त्य॒जया॑ ॥ अ॒जया॑ ज्योतिषा । ज्योतिषा॑ तम् । तम॑स्यै । अ॒स्या
 अ॒जा । अ॒जाऽभि॑ । अ॒भ्य॒रुन्ध॑ । अ॒रुन्ध॑ तत् । तद॑जायाः । अ॒जाया॑
 अ॒ज॒त्वम् । अ॒ज॒त्व॑ सा । अ॒ज॒त्व॑मित्यज – त्वम् । सा सोम॑म् ॥

सोमम् च । चा । आऽहरत् । अहरच् चत्वारि । चत्वारि च ।

चाक्षराणि । अक्षराणि सा । साऽष्टाक्षरा । अष्टाक्षरा सम् ।

अष्टाक्षरेत्यष्टा – अक्षरा । सम्पद्यत । अपद्यत ब्रह्मवादिनः ।

ब्रह्मवादिनो वदन्ति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म – वादिनः ।

वदन्ति कस्मात् ॥ 41 (50/54)

TS. 6.1.6.4 - Kramam

कस्मात् सत्यात् । सत्याद् गायत्री । गायत्री कनिष्ठा । कनिष्ठा

छन्दसाम् । छन्दसां सती । सती यज्ञमुखम् । यज्ञमुखम् परि ।

यज्ञमुखमिति यज्ञ-मुखम् । परीयाय । इयायेति । इति यत् । यदेव ।

एवादः । अदः सोमम् । सोममा । आऽहरत् । अहरत् तस्मात् ।

तस्माद् यज्ञमुखम् । यज्ञमुखम् परि । यज्ञमुखमिति यज्ञ – मुखम् ।

पर्यैत् । ऐत् तस्मात् । तस्मात् तेजस्विनीतमा । तेजस्विनीतमा

पद्भ्याम् । तेजस्विनीतमेति तेजस्विनी – तमा । पद्भ्याम् द्वे ।

पद्भ्यामिति पत्-भ्याम् । द्वे सवने । द्वे इति द्वे । सवने समगृह्णात् ।

सवने इति सवने । समगृह्णान् मुखेन । समगृह्णादिति

सम् – अगृह्णात् । मुखेनैकम् । एकम् यत् । यन् मुखेन ।

मुखेन समगृह्णात् । समगृह्णात् तत् । समगृह्णादिति सम्-अगृह्णात् ।
तदधयत् । अधयत् तस्मात् । तस्माद् द्वे । द्वे सवने । द्वे इति द्वे ।
सवने शुक्रवती । सवने इति सवने । शुक्रवती प्रातस्सवनम् ।
शुक्रवती इति शुक्र - वती । प्रातस्सवनम् च । प्रातस्सवनमिति
प्रातः-सवनम् । च माद्ध्यन्दिनम् । माद्ध्यन्दिनम् च । च तस्मात् ।
तस्मात् तृतीयसवने । तृतीयसवन ऋजीषम् । तृतीयसवन इति
तृतीय - सवने । ऋजीषमभि । अभि षुण्वन्ति । सुन्वन्ति धीतम् ।
धीतमिव । इव हि । हि मन्यन्ते । मन्यन्त आशिरम् । 42 (50/63)

TS. 6.1.6.5 - Kramam

आशिरमव । अव नयति । नयति सशुक्रत्वाय । सशुक्रत्वायाथो ।
सशुक्रत्वायेति सशुक्र - त्वाय । अथो सम् । अथो इत्यथो ।
सम्भरति । भरत्येव । एवैनत् । एनत् तम् । तत् सोमम् ।
सोममाह्नियमाणम् । आह्नियमाणम् गन्धर्वः ।
आह्नियमाणमित्या - ह्नियमाणम् । गन्धर्वो विश्वावसुः । विश्वावसुः
परि । विश्वावसुरिति विश्व - वसुः । पर्यमुष्णात् । अमुष्णाथ् सः ।
स तिस्रः । तिस्रो रात्रीः । रात्रीः परिमुषितः । परिमुषितोऽवसत् ।

परि॑मु॒षित॑ इति॑ परि॑ – मु॒षितः॑ । अ॒व॒सत्॑ तस्मात्॑ । तस्मात्॑ ति॒स्रः॑ ।
 ति॒स्रो रा॒त्रीः॑ । रा॒त्रीः॑ क्री॒तः॑ । क्री॒तः॑ सोमः॑ । सोमो॑ वसति॑ । व॒सति॑
 ते । ते दे॒वाः । दे॒वा अ॑ब्रुवन् । अ॒ब्रुव॑न्थ् स्त्री॒कामाः॑ । स्त्री॒कामा॑ वै ।
 स्त्री॒कामा॑ इति॑ स्त्री – का॒माः॑ । वै ग॒न्धर्वाः॑ । ग॒न्धर्वाः॑ स्त्रि॒या ।
 स्त्रि॒या निः॑ । निष्क्री॑णाम । क्री॒णामेति॑ । इति॑ ते । ते वाच॑म् ।
 वाच॑ स्त्रि॒यम् । स्त्रि॒यमेक॑हायनीम् । एक॑हायनीम् कृ॒त्वा ।
 एक॑हायनीमित्येक॑-हा॒यनी॑म् । कृ॒त्वा तया॑ । तया॑ निः॑ । निर॑क्रीणन् ।
 अ॒क्री॒णन्थ् सा । सा रो॒हित् । रो॒हिद् रू॒पम् । रू॒पम् कृ॒त्वा ।
 कृ॒त्वा ग॒न्धर्वे॑भ्यः । ग॒न्धर्वे॑भ्योऽप॒क्रम्य॑ । 43 (50/57)

TS. 6.1.6.6 - Kramam

अ॒प॒क्र॒म्याति॑ष्ठत् । अ॒प॒क्र॒म्येत्य॑प – क्र॒म्य । अ॒ति॑ष्ठत् तत् ।
 तद् रो॒हितः॑ । रो॒हितो॑ जन्म । जन्म॑ ते । ते दे॒वाः । दे॒वा अ॑ब्रुवन् ।
 अ॒ब्रुव॑न्प । अप॑ यु॒ष्मत् । यु॒ष्मद॑क्री॒मीत् । अ॒क्री॒मीन् न । नास्मान् ।
 अ॒स्मानु॑पावर्तते । उ॒पाव॑र्तते वि । उ॒पाव॑र्तत इत्यु॑प – आ॒व॑र्तते ।
 वि ह॒याम॑है । ह॒याम॑हा इति॑ । इति॑ ब्रह्म । ब्रह्म॑ ग॒न्धर्वाः॑ ।

गन्ध॒र्वा॑ अ॒वद॑न्न । अ॒वद॑न्नगा॒यन् । अ॒गा॒यन् दे॒वाः । दे॒वाः सा॑ ।
सा दे॒वान् । दे॒वान् गा॒यतः॑ । गा॒यत॑ उ॒पाव॑र्तत । उ॒पाव॑र्तत॒ तस्मा॑त् ॥
उ॒पाव॑र्ततेत्यु॒प - आ॒व॑र्तत । तस्मा॑द् गा॒यन्त॑म् । गा॒यन्त॑ स्त्रि॒यः ।
स्त्रि॒यः का॒मय॑न्ते । का॒मय॑न्ते का॒मुकाः॑ । का॒मुका॑ ए॒नम् । ए॒न॑ स्त्रि॒यः ।
स्त्रि॒यो भ॑वन्ति । भ॒वन्ति॑ यः । य ए॒वम् । ए॒वम् वै॑द ।
वेदा॑थो । अथो॒ यः । अथो॒ इत्यथो॑ । य ए॒वम् । ए॒वम् वि॒द्वान् ।
वि॒द्वान॑पि । अ॒पि ज॒न्येषु॑ । ज॒न्येषु॑ भ॒वति॑ । भ॒वति॑ तेभ्यः ।
तेभ्य॑ ए॒व । ए॒व द॑दति । द॒दत्यु॑त । उ॒त यत् । यद् बहु॑तयाः ।
बहु॑तया भ॒वन्ति॑ । बहु॑तया इति॒ बहु॑ - तयाः । 44 (50/55)

TS. 6.1.6.7 - Kramam

भ॒वन्त्ये॒कहा॑य॒न्या । ए॒कहा॑य॒न्या क्री॑णाति । ए॒कहा॑य॒न्येत्ये॒क-हा॑य॒न्या ।
क्री॑णाति॒ वाचा॑ । वा॒चैव॑ । ए॒वैन॑म् । ए॒न॑ सर्व॒या । सर्व॒या क्री॑णाति ।
क्री॑णाति॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑दे॒कहा॑य॒नाः । ए॒कहा॑य॒ना म॒नुष्याः॑ ।
ए॒कहा॑य॒ना इत्ये॒क - हा॑य॒नाः । म॒नुष्या॑ वा॒चम् । वा॒चम् वै॑दन्ति ।
व॒दन्त्य॑कू॒टया॑ । अ॒कू॒टया॑ऽकर्ण॒या । अ॒कर्ण॒याऽका॑ण॒या ।
अ॒का॑ण॒याऽश्लो॑ण॒या । अ॒श्लो॑ण॒याऽस॒प्तश॑फ॒या ।

असप्तशफया क्रीणाति । असप्तशफयेत्यसप्त – शफया । क्रीणाति
 सर्वया । सर्वयैव । एवैनम् ॥ एनम् क्रीणाति । क्रीणाति यत् । यच्
 छ्वेतया ॥ श्वेतया क्रीणीयात् । क्रीणीयाद् दुश्चर्मा ॥ दुश्चर्मा यजमानः ।
 दुश्चर्मेति दुः – चर्मा ॥ यजमानः स्यात् । स्याद् यत् । यत् कृष्णया ॥
 कृष्णयाऽनुस्तरणी । अनुस्तरणी स्यात् । अनुस्तरणीत्यनु – स्तरणी ।
 स्यात् प्रमायुकः । प्रमायुको यजमानः । प्रमायुक इति प्र – मायुकः ।
 यजमानः स्यात् । स्याद् यत् । यद् विरूपया ॥ द्विरूपया वार्त्रघ्नी ।
 द्विरूपयेति द्वि – रूपया ॥ वार्त्रघ्नी स्यात् । वार्त्रघ्नीति वार्त्र – घ्नी ।
 स्यात् सः । स वा ॥ वाऽन्यम् । अन्यम् जिनीयात् । जिनीयात् तम् ।
 तम् वा ॥ वाऽन्यः । अन्यो जिनीयात् । जिनीयादरुणया ॥ अरुणया
 पिङ्गाक्ष्या ( ) । पिङ्गाक्ष्या क्रीणाति । पिङ्गाक्ष्येति पिङ्ग-अक्ष्या ।
 क्रीणात्येतत् । एतद् वै । वै सोमस्य । सोमस्य रूपम् । रूपञ् स्वया ॥
 स्वयैव । एवैनम् ॥ एनम् देवतया । देवतया क्रीणाति । क्रीणातीति
 क्रीणाति ॥ 45 (60/69) (निष्क्रीणीष्व – दक्षिणाभिश्च – वदन्ति –
 मन्यन्ते – गन्धर्वेभ्यो – बहुतयाः – पिङ्गाक्ष्या – दश च) (A6)

TS. 6.1.7.1 - Kramam

तद्धि॑रण्यम् । हि॑रण्यम॒भवत् । अ॒भवत् तस्मा॑त् । तस्मा॑द॒द्भ्यः॑ ।
 अ॒द्भ्यो हि॑रण्यम् । अ॒द्भ्य इत्यत् - भ्यः॑ । हि॑रण्यम् पु॒नन्ति॑ ।
 पु॒नन्ति॑ ब्र॒ह्मवा॑दि॒नः । ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो वद॑न्ति । ब्र॒ह्मवा॑दि॒न इति॑
 ब्र॒ह्म - वा॑दि॒नः । वद॑न्ति॒ कस्मा॑त् । कस्मा॑त् स॒त्यात् ।
 स॒त्याद॑न॒स्थिके॑न । अ॒न॒स्थिके॑न प्र॒जाः । प्र॒जाः प्र॒वीय॑न्ते । प्र॒जा इति॑
 प्र - जाः॑ । प्र॒वीय॑न्तेऽस्थ॒न्वतीः॑ । प्र॒वीय॑न्त इति॑ प्र - वी॒यन्ते॑ ।
 अ॒स्थ॒न्वती॑र् जा॒यन्ते॑ । अ॒स्थ॒न्वती॑रि॒त्यस्थ॑न्-वतीः॑ । जा॒यन्त इति॑ ।
 इति॑ यत् । यद्धि॑रण्यम् । हि॑रण्यम् घृ॒ते । घृ॒तेऽव॑धाय । अ॒व॒धाय
 जु॒होति॑ । अ॒व॒धायेत्य॑व-धाय । जु॒होति॑ तस्मा॑त् । तस्मा॑द॒न॒स्थिके॑न ।
 अ॒न॒स्थिके॑न प्र॒जाः । प्र॒जाः प्र । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः॑ । प्र वी॒यन्ते॑ ।
 वी॒यन्तेऽस्थ॑न्वतीः॑ । अ॒स्थ॒न्वती॑र् जा॒यन्ते॑ ।
 अ॒स्थ॒न्वती॑रि॒त्यस्थ॑न्-वतीः॑ । जा॒यन्त ए॒तत् । ए॒तद् वै ।
 वा अ॒ग्नेः॑ । अ॒ग्नेः प्रि॒यम् । प्रि॒यम् धाम॑ । धाम॑ यत् ।
 यद् घृ॒तम् । घृ॒तम् तेजः॑ । तेजो॑ हि॑रण्यम् । हि॑रण्यमि॒यम् ।
 इ॒यम् ते॑ । ते शु॒क्र । शु॒क्र त॒नूः । त॒नूरि॑दम् ।

इ॒दम् व॑र्चः । व॒र्च इति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह स॑ते॒जस॑म् । स॑ते॒जस॑मे॒व ।
 स॑ते॒जस॑मि॒ति स – ते॒जस॑म् । ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नञ् स॑त॒नुम् ।
 स॑त॒नुम् क॑रोति । स॑त॒नुमि॒ति स – त॒नुम् । 46 (50/60)

TS. 6.1.7.2 - Kramam

क॑रोत्यथो॑ ॥ अथो॑ स॒म् । अथो॑ इत्यथो॑ ॥ स॒म्भ॑रति । भ॒रत्ये॒व ।
 ए॒वैन॑म् ॥ ए॒नम् य॑त् । यद॑ब॒द्धम् । अ॒ब॒द्धम॑वद॒द्ध्य॑त् । अ॒वद॑द्ध्य॒त् ।
 ग॒र्भाः ॥ अ॒वद॑द्ध्य॒दित्य॑व – द॒द्ध्य॑त् । ग॒र्भाः प्र॒जा॒नाम् ॥ प्र॒जा॒नाम्
 प॒रा॒पा॒तु॒काः । प्र॒जा॒नामि॒ति प्र – जा॒नाम् ॥ प॒रा॒पा॒तु॒काः स्युः॑ ।
 प॒रा॒पा॒तु॒का इति॑ प॒रा – पा॒तु॒काः । स्यु॑र् ब॒द्धम् । ब॒द्धम॑व ।
 अ॒व द॑धाति । द॒धाति॑ ग॒र्भा॒णाम् । ग॒र्भा॒णाम् धृ॑त्यै ॥ धृ॑त्यै नि॒ष्ट॒र्क्य॑म् ।
 नि॒ष्ट॒र्क्य॑म् ब॒ध्नाति॑ । ब॒ध्नाति॑ प्र॒जा॒नाम् ॥ प्र॒जा॒नाम् प्र॒ज॒न॒नाय॑ ।
 प्र॒जा॒नामि॒ति प्र – जा॒नाम् ॥ प्र॒ज॒न॒नाय॑ वाक् । प्र॒ज॒न॒नायेति॑
 प्र – ज॒न॒नाय॑ । वाग् वै । वा ए॒षा । ए॒षा यत् । यथ् सो॑म॒क्रय॑णी ।
 सो॑म॒क्रय॑णी जूः । सो॑म॒क्रय॑णीति॑ सो॒म-क्र॑यणी । जू॑रसि । अ॒सीति॑ ।
 इ॒त्याह॑ । आ॒ह यत् । यद॑धि । हि म॒नसा॑ । म॒नसा॑ ज॒वते॑ ।

जवते॑ तत् । तद् वा॒चा । वा॒चा वदति॑ । वदति॑ धृ॒ता । धृ॒ता मनसा॑ ।
मन॑सेति॑ । इत्याह॑ । आ॒ह मनसा॑ । मनसा॑ हि । हि वाक् ।
वाग् धृ॒ता । धृ॒ता जुष्टा॑ ॥ जुष्टा॑ विष्णावे॑ । विष्णाव॑ इति॑ । इत्याह॑ ।

आ॒ह यज्ञः॑ । 47 (50/57)

TS. 6.1.7.3 - Kramam

यज्ञो॑ वै । वै विष्णुः॑ । विष्णु॑र् यज्ञाय॑ । यज्ञायै॑व । ए॒वैनाम्॑ ॥
ए॒नाम् जुष्टाम्॑ ॥ जुष्टाम्॑ करोति॑ । करोति॑ तस्याः॑ । तस्यास्ते॑ ॥
ते सत्य॑सवसः॑ । सत्य॑सवसः॑ प्रसवे॑ । सत्य॑सवस॑ इति॑
सत्य॑ – सवसः॑ । प्रसव॑ इति॑ । प्रसव॑ इति॑ प्र – सवे॑ । इत्याह॑ ।
आ॒ह स॒वितृ॑प्रसूताम् । स॒वितृ॑प्रसूतामे॒व । स॒वितृ॑प्रसूता॒मिति॑
स॒वितृ॑ – प्रसूताम्॑ ॥ ए॒व वाचम्॑ । वाच॑मव । अव॑ रुन्धे । रुन्धे॑
काण्डे॑काण्डे । काण्डे॑काण्डे॒ वै । काण्डे॑काण्ड॒ इति॑ काण्डे॑-काण्डे॑ ॥
वै क्रिय॑माणे । क्रिय॑माणे यज्ञम् । यज्ञञ् रक्षाञ्सि॑ ।
रक्षाञ्सि॑ जिघाञ्सन्ति॑ । जिघाञ्सन्त्येषः॑ । एष॑ खलु॑ । खलु॑ वै ।
वा अरक्षो॑हतः । अरक्षो॑हतः पन्थाः॑ । अरक्षो॑हत॒ इत्यरक्षः॑ – हतः॑ ।
पन्था॑ यः । योऽग्नेः॑ ॥ अ॒ग्नेश्च॑ । च॒ सूर्य॑स्य । सूर्य॑स्य च ।

च॒ सूर्य॑स्य । सूर्य॑स्य चक्षुः॑ । चक्षु॑रा । आ॒ऽरु॑हम् । अ॒रु॒ह॒म॒ग्नेः॑ ।
 अ॒ग्ने॒र॒क्ष्णः॑ । अ॒क्ष्णः॑ क॒नी॒नि॒काम् । क॒नी॒नि॒कामि॑ति । इत्याह ।
 आ॒ह॒ यः । य ए॒व । ए॒वा॒र॒क्षो॑हतः । अ॒र॒क्षो॑हतः पन्थाः॑ ॥ अ॒र॒क्षो॑हत
 इत्य॑रक्षः – ह॒तः । पन्था॑स्तम् । त॒ऽ स॒मा॒रो॑हति । स॒मा॒रो॑हति वाक् ।
 स॒मा॒रो॑हतीति॑ सम् – आ॒रो॑हति । 48 (50/57)

TS. 6.1.7.4 - Kramam

वाग् वै । वा ए॒षा । ए॒षा यत् । यथ् सो॑म॒क्रय॑णी । सो॒म॒क्रय॑णी
 चित् । सो॒म॒क्रय॑णीति॑ सोम – क्रय॑णी । चिद॑सि । अ॒सि म॒ना ।
 म॒नाऽसि॑ । अ॒सीति॑ । इत्याह । आ॒ह॒ शास्ति॑ । शास्त्ये॒व । ए॒वैना॑म् ॥
 ए॒ना॒मे॒तत् ॥ ए॒तत् तस्मा॑त् ॥ तस्मा॑च्छि॒ष्टाः । शि॒ष्टाः प्र॒जाः । प्र॒जा
 जा॒यन्ते॑ । प्र॒जा इति॑ प्र – जाः । जा॒यन्ते॑ चित् । चिद॑सि । अ॒सीति॑ ।
 इत्याह । आ॒ह॒ यत् । यद्धि॑ । हि म॒नसा॑ । म॒नसा॑ चे॒तय॑ते । चे॒तय॑ते
 तत् । तद् वा॒चा । वा॒चा वद॑ति । वद॑ति म॒ना । म॒नाऽसि॑ । अ॒सीति॑ ।
 इत्याह । आ॒ह॒ यत् । यद्धि॑ । हि म॒नसा॑ । म॒नसा॑ऽभि॒गच्छ॑ति ।
 अ॒भि॒गच्छ॑ति तत् । अ॒भि॒गच्छ॑तीत्य॒भि – गच्छ॑ति । तत् क॒रोति॑ ।
 क॒रोति॑ धीः । धी॒रसि॑ । अ॒सीति॑ । इत्याह । आ॒ह॒ यत् । यद्धि॑ ।

हि॒ मन॑सा । मन॑सा॒ ध्या॑यति । ध्या॑यति॒ तत् । तद् वा॒चा ।

वा॒चा व॑दति । 49 (50/53)

TS. 6.1.7.5 - Kramam

व॑दति॒ दक्षि॑णा । दक्षि॑णाऽसि । अ॒सीति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह दक्षि॑णा ।
दक्षि॑णा हि । ह्ये॑षा । ए॒षा य॒ज्ञिया॑ ॥ य॒ज्ञिया॑ऽसि । अ॒सीति॑ । इत्या॑ह ।
आ॒ह य॒ज्ञिया॑म् ॥ य॒ज्ञिया॑मे॒व । ए॒वैना॑म् ॥ ए॒नाम् क॑रोति ।
क॑रोति॒ क्षत्रि॑या ॥ क्षत्रि॑याऽसि । अ॒सीति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह क्षत्रि॑या ॥
क्षत्रि॑या हि । ह्ये॑षा । ए॒षाऽदि॑तिः । अ॒दि॑तिरसि । अ॒स्यु॒भय॑तश्शी॒र्ष्णी ।
उ॒भय॑तश्शी॒र्ष्णीति॑ । उ॒भय॑तश्शी॒र्ष्णीत्यु॒भय॑तः – शी॒र्ष्णी । इत्या॑ह ।
आ॒ह यत् । यदे॒व । ए॒वादि॑त्यः । आ॒दि॑त्यः प्रा॒यणी॑यः । प्रा॒यणी॑यो
य॒ज्ञाना॑म् ॥ प्रा॒यणी॑य इति॒ प्र – अ॒यनी॑यः । य॒ज्ञाना॑मादि॒त्यः ।
आ॒दि॑त्य उ॒दय॑नीयः । उ॒दय॑नीयस्तस्मात् । उ॒दय॑नीय
इत्यु॑त् – अ॒यनी॑यः । तस्मा॑दे॒वम् । ए॒वमा॑ह । आ॒ह यत् । यद॑बद्धा ।
अ॑बद्धा स्यात् । स्या॑दय॒ता । अ॒यता॑ स्यात् । स्या॑द् यत् ।
यत् प॑दिबद्धा । प॑दिबद्धाऽनु॒स्तर॑णी । प॑दिबद्धेति॒ पदि॑ – बद्धा ।
अ॒नु॒स्तर॑णी स्यात् । अ॒नु॒स्तर॑णीत्यनु॒ – स्तर॑णी । स्यात् प्र॒मायु॑कः ।

षष्ठ काण्डे – प्रथमः प्रश्नः (TS 6.1)

प्र॒मा॒यु॒को॒ य॒ज॒मा॒नः॑ । प्र॒या॒यु॒क॒ इति॑ प्र॒मा॒यु॒कः॑ । य॒ज॒मा॒नः॑ स्यात् ।

स्याद् यत् । 50 (50/56)

TS. 6.1.7.6 - Kramam

यत् क॒र्ण॒गृ॒ही॒ता । क॒र्ण॒गृ॒ही॒ता॒ वार्त्र॑घ्नी । क॒र्ण॒गृ॒ही॒तेति॑

क॒र्ण - गृ॒ही॒ता । वार्त्र॑घ्नी स्यात् । वार्त्र॑घ्नीति॒ वार्त्र - घ्नी ।

स्याथ् सः । स वा ॥ वा॒ऽन्यम् । अ॒न्यम् जिनी॒यात् । जिनी॒यात् तम् ।

तम् वा ॥ वा॒ऽन्यः । अ॒न्यो जिनी॒यात् । जिनी॒यान् मि॒त्रः । मि॒त्रस्त्वा ॥

त्वा प॒दि । प॒दि ब॒द्ध्ना॒तु । ब॒द्ध्ना॒त्विति॑ । इत्याह । आ॒ह मि॒त्रः ।

मि॒त्रो वै । वै शि॒वः । शि॒वो दे॒वानाम् । दे॒वानाम् ते॒न । ते॒नैव ।

ए॒वैनाम् ॥ ए॒नाम् प॒दि । प॒दि ब॒द्ध्ना॒ति । ब॒द्ध्ना॒ति पू॒षा ।

पू॒षाऽध्व॑नः । अ॒ध्व॑नः पा॒तु । पा॒त्विति॑ । इत्याह । आ॒हे॒यम् । इ॒यम्

वै । वै पू॒षा । पू॒षे॒माम् । इ॒मा॒मे॒व । ए॒वा॒स्याः ॥ अ॒स्या अ॒धि॒पाम् ।

अ॒धि॒पा॒मकः॑ । अ॒धि॒पा॒मित्य॑धि - पा॒म् । अ॒कः स॒म॒ष्ट्यै ।

स॒म॒ष्ट्या॑ इन्द्रा॒य । स॒म॒ष्ट्या॑ इति॒ सम् - अ॒ष्ट्यै । इन्द्रा॒याद्ध्य॑क्षाय ।

अ॒ध्य॑क्षा॒येति॑ । अ॒ध्य॑क्षा॒येत्य॑धि - अ॒क्षा॒य । इत्याह । आ॒हे॒न्द्रम् ॥

इन्द्र॑मे॒व । ए॒वास्याः॑ । अ॒स्या॒ अ॒द्ध्यक्ष॑म् । अ॒द्ध्यक्ष॑म् करोति ।

अ॒द्ध्यक्ष॑मित्यधि – अ॒क्ष॑म् । क॒रोत्य॑नु । 51 (50/56)

TS. 6.1.7.7 - Kramam

अनु॑ त्वा । त्वा॑ मा॒ता । मा॒ता म॒न्यता॑म् । म॒न्यता॑मनु । अनु॑ पि॒ता ।

पि॒तेति॑ । इत्या॑ह । आ॒हानु॑मतया । अनु॑मतयै॒व ।

अनु॑मतयेत्यनु॑ – म॒तया॑ । ए॒वैनया॑ । ए॒नया॑ क्रीणाति । क्रीणाति॑ सा ।

सा दे॒वि । दे॒वि दे॒वम् । दे॒वमच्छ॑ । अ॒च्छेहि॑ । इ॒हीति॑ । इत्या॑ह ।

आ॒ह दे॒वी । दे॒वी हि॑ । ह्येषा॑ । ए॒षा दे॒वः । दे॒वः सोमः॑ ।

सोम॑ इन्द्राय । इन्द्राय॑ सोम॑म् । सोम॑मिति॑ । इत्या॑ह । आ॒हेन्द्राय॑ ।

इन्द्राय॑ हि । हि॑ सोमः॑ । सोम॑ आ॒हियते॑ । आ॒हियते॑ यत् । आ॒हियत॑

इत्या॑ – ह्यियते॑ । यदे॒तत् । ए॒तद् यजुः॑ । यजु॑र् न । न ब्रूयात् ।

ब्रूयात्॑ प॒राची॑ । प॒राच्ये॒व । ए॒व सोम॑क्रयणी । सोम॑क्रयणीयात् ।

सोम॑क्रयणीति॑ सोम॑ – क्रयणी॑ । इ॒याद् रु॒द्रः । रु॒द्रस्त्वा॑ । त्वा ।

आ॑ वर्तयतु । वर्त॑यत्विति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह रु॒द्रः । रु॒द्रो वै । वै क्रू॑रः ।

क्रू॑रो दे॒वानाम्॑ । 52 (50/53)

TS. 6.1.7.8 - Kramam

दे॒वाना॒म् तम् । तमे॒व । ए॒वा॒स्यै॑ ॥ अ॒स्यै॑ पर॒स्तात् ॥ पर॒स्ताद् द॑धाति ।
 द॒धा॒त्यावृ॑त्त्यै । आ॒वृ॒त्त्यै॑ कू॒रम् । आ॒वृ॒त्या इ॒त्या – वृ॒त्त्यै॑ । कू॒रमि॑व ।
 इ॒व वै । वा ए॒तत् । ए॒तत् क॑रोति । क॒रोति॑ यत् । यद् रु॒द्रस्य॑ ।
 रु॒द्रस्य॑ की॒र्तय॑ति । की॒र्तय॑ति मि॒त्रस्य॑ । मि॒त्रस्य॑ प॒था । प॒थेति॑ ।
 इ॒त्याह॑ । आ॒ह शान्त्यै॑ ॥ शान्त्यै॑ वा॒चा । वा॒चा वै । वा ए॒षः ।
 ए॒ष वि॑ । वि क्री॑णीते । क्री॒णीते॒ यः । यः सो॑म॒क्रय॑ण्या । सो॒म॒क्रय॑ण्या
 स्व॒स्ति । सो॒म॒क्रय॑ण्येति॑ सोम – क्रय॑ण्या । स्व॒स्ति सो॑म॒सखा॑ ।
 सो॒म॒सखा॑ पुनः॑ । सो॒म॒सखे॑ति॒ सोम॑ – स॒खा । पुन॑रा । ए॒हि ।
 इ॒हि स॒ह । स॒ह र॒य्या । र॒य्येति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह वा॒चा । वा॒चैव॑ ।
 ए॒व वि॒क्रीय॑ । वि॒क्रीय॑ पुनः॑ । वि॒क्रीये॑ति॒ वि – क्रीय॑ । पुन॑रा॒त्मन् ।
 आ॒त्मन् वा॒चम् । वा॒चम् ध॑त्ते । ध॒त्तेऽनु॑पदासुका । अनु॑पदासुकाऽस्य॑ ।
 अनु॑पदासु॒केत्यनु॑प – दा॒सुका॑ । अ॒स्य वाक् । वाग् भ॑वति ।
 भ॒वति॑ यः । य ए॒वम् । ए॒वम् वे॑द ( ) । वे॒देति॑ वे॒द ॥ 53 (50/55)
 (स॒त॒नुम् – वि॒ष्णा॒व इ॒त्याह॑ – स॒मा॒रो॒हति॑ – ध्या॒यति॑ तद् वा॒चा –
 यज॑मानः स्यात् – करोति – कू॒रो – वे॒द) (A7)

TS. 6.1.8.1 - Kramam

षट् पदानि । पदान्यनु । अनु नि । नि क्रामति । क्रामति षडहम् ।
 षडहम् वाक् । षडहमिति षट् – अहम् । वाङ् न । नाति ।
 अति वदति । वदत्युत । उत सम्वत्सरस्य । सम्वत्सरस्यायने ।
 सम्वत्सरस्येति सम् – वत्सरस्य । अयने यावती । यावत्येव ।
 एव वाक् । वाक् ताम् । तामव । अव रुन्धे । रुन्धे सप्तमे ।
 सप्तमे पदे । पदे जुहोति । जुहोति सप्तपदा । सप्तपदा शक्वरी ।
 सप्तपदेति सप्त – पदा । शक्वरी पशवः । पशवः शक्वरी ।
 शक्वरी पशून् । पशूनेव । एवाव । अव रुन्धे । रुन्धे सप्त ।
 सप्त ग्राम्याः । ग्राम्याः पशवः । पशवः सप्त । सप्तारण्याः ।
 आरण्याः सप्त । सप्त छन्दांसि । छन्दांस्युभयस्य ।
 उभयस्यावरुद्ध्यै । अवरुद्ध्यै वस्वी । अवरुद्ध्यया इत्यव-रुद्ध्यै ।
 वस्व्यसि । असि रुद्रा । रुद्रांसि । असीति । इत्याह । आह रूपम् ।
 रूपमेव । एवास्याः । अस्या एतत् । एतन् महिमानम् । महिमानम्
 व्याचष्टे । 54 (50/54)

TS. 6.1.8.2 - Kramam

व्याचष्टे बृहस्पतिः । व्याचष्ट इति वि – आचष्टे । बृहस्पतिस्त्वा ।
 त्वा सुम्ने । सुम्ने रण्वतु । रण्वत्विति । इत्याह । आह ब्रह्म ।
 ब्रह्म वै । वै देवानाम् ॥ देवानाम् बृहस्पतिः । बृहस्पतिर् ब्रह्मणा ।
 ब्रह्मणैव । एवास्मै ॥ अस्मै पशून् । पशूनव । अव रुन्धे ।
 रुन्धे रुद्रः । रुद्रो वसुभिः । वसुभिरा । वसुभिरिति वसु – भिः ।
 आ चिकेतु । चिकेत्विति । इत्याह । आहावृत्त्यै । आवृत्त्यै पृथिव्याः ।
 आवृत्त्या इत्या – वृत्त्यै ॥ पृथिव्यास्त्वा ॥ त्वा मूर्द्धन् । मूर्द्धन्ना ।
 आ जिघर्मि । जिघर्मि देवयजने । देवयजन इति । देवयजन इति
 देव – यजने । इत्याह । आह पृथिव्याः । पृथिव्या हि । ह्येषः ।
 एष मूर्द्धा । मूर्द्धा यत् । यद् देवयजनम् । देवयजनमिडायाः ।
 देवयजनमिति देव – यजनम् । इडायाः पदे । पद इति । इत्याह ।
 आहेडायै । इडायै हि । ह्येतत् । एतत् पदम् । पदम् यत् ।
 यत् सोमक्रयण्यै । सोमक्रयण्यै घृतवति । सोमक्रयण्या इति
 सोम – क्रयण्यै ॥ घृतवति स्वाहा ॥ घृतवतीति घृत – वति ।
 स्वाहेति । 55 (50/57)

TS. 6.1.8.3 - Kramam

इत्याह । आह यत् । यदेव । एवास्मै ॥ अस्मै पदात् । पदाद् घृतम् ।
 घृतमपीड्यत ॥ अपीड्यत तस्मात् ॥ तस्मादेवम् । एवमाह ।
 आह यत् । यदध्वर्युः । अध्वर्युरनग्नौ । अनग्नावाहुतिम् ।
 आहुतिम् जुहुयात् । आहुतिमित्या - हुतिम् । जुहुयादन्धः ।
 अन्धोऽध्वर्युः ॥ अध्वर्युः स्यात् । स्याद् रक्षाञ्सि । रक्षाञ्सि
 यज्ञम् । यज्ञञ् हन्युः । हन्युर् हिरण्यम् । हिरण्यमुपास्य । उपास्य
 जुहोति । उपास्येत्युप - अस्य । जुहोत्यग्निवति । अग्निवत्येव ।
 अग्निवतीत्यग्नि - वति । एव जुहोति । जुहोति न । नान्धः ।
 अन्धोऽध्वर्युः । अध्वर्युर् भवति । भवति न । न यज्ञम् । यज्ञञ्
 रक्षाञ्सि । रक्षाञ्सि घ्नन्ति । घ्नन्ति काण्डेकाण्डे । काण्डेकाण्डे
 वै । काण्डेकाण्ड इति काण्डे - काण्डे । वै क्रियमाणे ।
 क्रियमाणे यज्ञम् । यज्ञञ् रक्षाञ्सि । रक्षाञ्सि जिघाञ्सन्ति ।
 जिघाञ्सन्ति परिलिखितम् । परिलिखितञ् रक्षः । परिलिखितमिति
 परि - लिखितम् । रक्षः परिलिखिताः । परिलिखिता अरातयः ।
 परिलिखिता इति परि - लिखिताः । अरातय इति । इत्याह ।

आ॒ह॒ र॒क्ष॒सा॒म् । र॒क्ष॒सा॒म॒प॒ह॒त्यै॑ । अ॒प॒ह॒त्या॑ इ॒द॒म् ।

अ॒प॒ह॒त्या॑ इ॒त्य॒प – ह॒त्यै॑ । 56 (50/57)

TS. 6.1.8.4 - Kramam

इ॒द॒म॒ह॒म् । अ॒ह॒ꣳ र॒क्ष॒सः॑ । र॒क्ष॒सो॑ ग्री॒वाः । ग्री॒वा॑ अ॒पि॑ । अ॒पि॑
कृ॒न्ता॒मि॑ । कृ॒न्ता॒मि॑ यः । यो॑ऽस्मा॒न् । अ॒स्मान् द्वेष्टि॑ । द्वेष्टि॑ यम् ।
यम् च॑ । च॒ व॒यम् । व॒यम् द्विष्मः॑ । द्विष्म॑ इति॑ । इ॒त्या॒ह॑ । आ॒ह॒ द्वौ॑ ।
द्वौ॑ वा॒व । वा॒व पु॒रुषौ॑ । पु॒रुषौ॑ यम् । यम् च॑ । चै॒व । ए॒व द्वेष्टि॑ ।
द्वेष्टि॑ यः । यश्च॑ । चै॒नम् । ए॒नम् द्वेष्टि॑ । द्वेष्टि॑ तयोः॑ । तयो॑रे॒व ।
ए॒वा॒न॒न्त॒रा॒य॒म् । अ॒न॒न्त॒रा॒य॒म् ग्री॒वाः॑ । अ॒न॒न्त॒रा॒य॒मि॒त्य॒न॒न्तः-आ॒य॒म् ।
ग्री॒वाः कृ॒न्त॒ति॑ । कृ॒न्त॒ति॑ प॒श॒वः॑ । प॒श॒वो॑ वै । वै सो॒म॒क्र॒य॒ण्यै॑ ।
सो॒म॒क्र॒य॒ण्यै॑ प॒द॒म् । सो॒म॒क्र॒य॒ण्या॑ इति॑ सो॒म – क्र॒य॒ण्यै॑ । प॒द॒म्
या॒व॒त्त्मू॒त॒म् । या॒व॒त्त्मू॒तꣳ स॒म् । या॒व॒त्त्मू॒त॒मि॒ति॑ या॒व॒त् – त्मू॒त॒म् ।
स॒म् व॑पति॑ । व॒प॒ति॑ प॒शून् । प॒शू॒ने॒व । ए॒वा॒व । अ॒व रु॒न्धे॑ ।
रु॒न्धे॑ऽस्मे । अ॒स्मे रा॒यः॑ । अ॒स्मे इ॒त्य॒स्मे॑ । रा॒य इति॑ । इति॑ स॒म् ।
स॒म् व॑पति॑ । व॒प॒त्या॒त्मा॒न॒म् । आ॒त्मा॒न॒मे॒व । ए॒वा॒द्द्वि॒र्युः॑ ।
अ॒द्द्वि॒र्युः॑ प॒शु॒भ्यः॑ । 57 (50/54)

TS. 6.1.8.5 - Kramam

प॒शु॒भ्यो॒ न । प॒शु॒भ्य इति॑ प॒शु-भ्यः॑ । नान्तः॑ । अ॒न्तरे॑ति । ए॒ति त्वे॑ ।
 त्वे॑ रायः॑ । त्वे॑ इति॑ त्वे॑ । राय॑ इति॑ । इति॑ यज॑मनाय । यज॑मानाय प्र ।
 प्र य॑च्छति । य॒च्छति॑ यज॑माने । यज॑मान ए॒व । ए॒व र॒यिम् ।
 र॒यिम् द॑धाति । द॒धाति॑ तोते॑ ॥ तोते॑ रायः॑ । राय॑ इति॑ । इति॑ प॒त्नियै॑ ।
 प॒त्निया॑ अ॒र्द्धः । अ॒र्द्धो वै॑ । वा ए॒षः । ए॒ष आ॒त्मनः॑ । आ॒त्मनो॑ यत् ।
 यत् प॒त्नी ॥ प॒त्नी यथा॑ । यथा॑ गृ॒हेषु॑ । गृ॒हेषु॑ नि॒धत्ते॑ । नि॒धत्ते॑ ता॒दृक् ।
 नि॒धत्त इति॑ नि - ध॒त्ते । ता॒दृगे॒व । ए॒व तत् । तत् त्व॑ष्ठीमती ।
 त्व॑ष्ठीमती ते । ते स॒पेय॑ । स॒पेयेति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह त्व॑ष्ठा ॥
 त्व॑ष्ठा वै । वै प॒शूनाम्॑ । प॒शूनाम्॑ मि॒थुना॑नाम् ॥ मि॒थुना॑नाम् रूप॒कृत् ।
 रूप॒कृद् रूप॑म् । रूप॒कृदिति॑ रूप - कृत् । रूप॑मेव । ए॒व प॒शुषु॑ ।
 प॒शुषु॑ द॑धाति । द॒धात्य॑स्मै । अ॒स्मै वै । वै लो॒काय॑ । लो॒काय॑
 गा॒र्हप॑त्यः । गा॒र्हप॑त्य आ । गा॒र्हप॑त्य इति॑ गा॒र्ह - प॑त्यः ।
 आ धी॑यते ( ) । धी॒यतेऽमु॑ष्मै ॥ अ॒मुष्मा॑ आ॒हव॑नीयः ।
 आ॒हव॑नीयो यत् । आ॒हव॑नीय इत्या॑-ह॒वनीयः॑ ।
 यद् गा॒र्हप॑त्ये । गा॒र्हप॑त्य उ॒पव॑पेत् ॥

गार्॑ह॒पत्य॒ इति॑ गार्॑ह – प॒त्ये । उ॒प॒व॒पे॒द॒स्मिन् ।
 उ॒प॒व॒पे॒दि॒त्युप॑ – व॒पेत् । अ॒स्मिन् लो॒के । लो॒के प॑शु॒मान् ।
 प॒शु॒मान्थ् स्यात् । प॒शु॒मानि॑ति प॒शु – मान् । स्याद् यत् ।
 यदा॑ह॒वनी॑ये । आ॒ह॒वनी॑येऽमु॒ष्मिन् । आ॒ह॒वनी॑य इत्या॑ – ह॒वनी॑ये ॥
 अ॒मु॒ष्मिन् लो॒के । लो॒के प॑शु॒मान् । प॒शु॒मान्थ् स्यात् । प॒शु॒मानि॑ति
 प॒शु – मान् । स्याद्दु॒भयोः॑ । उ॒भयो॑रुप । उप॑ व॒पति॑ । व॒प॒त्यु॒भयोः॑ ।
 उ॒भयो॑रेव । ए॒वैन॑म् । ए॒नम् लो॒कयोः॑ । लो॒कयोः॑ प॒शु॒मन्त॑म् ।
 प॒शु॒मन्त॑म् करोति । प॒शु॒मन्त॑मि॒ति प॒शु – मन्त॑म् ।
 करो॑तीति॑ करोति ॥ 58 (74/86)

(म॒हि॒मान् – स्वाहा – ऽप॑ह॒त्या – अध्व॑र्यु – र्धी॑यते –
 चतु॑र्विंश॒तिश्च) (A8)

TS. 6.1.9.1 - Kramam

ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒नो॑ वदन्ति । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म – वा॒दि॒नः । वद॑न्ति
 वि॒चित्यः॑ । वि॒चित्यः॑ सोमा(३)ः । वि॒चित्य इति॑ वि – चि॒त्यः॑ ।
 सोमा(३) न । न वि॒चित्या(३)ः॑ । वि॒चित्या(३) इति॑ । वि॒चित्या(३) इति॑
 वि – चि॒त्या (३)ः॑ । इति॑ सोमः॑ । सोमो॑ वै । वा ओष॑धीनाम् ।

ओष॑धी॒नाञ् राजा॑ । राजा॑ तस्मिन् । तस्मिन्॑ यत् । यदा॑पन्नम् ।
 आप॑न्नम् ग्र॒सित॑म् । आप॑न्नमित्या - प॒न्नम् । ग्र॒सित॑मेव । ए॒वास्य॑ ।
 अ॒स्य॒ तत् । तद् यत् । यद् वि॑चि॒नुयात् । वि॑चि॒नुयाद् यथा॑ ॥
 वि॑चि॒नुयादिति॑ वि - चि॒नुयात् । यथा॑ऽऽस्यात् । आ॒स्याद् ग्र॒सित॑म् ।
 ग्र॒सित॑म् नि॒ष्विदति॑ । नि॒ष्विदति॑ ता॒दृक् । नि॒ष्विद॑तीति॑
 निः - खि॒दति॑ । ता॒दृगे॒व । ए॒व तत् । तद् यत् । यन् न ।
 न वि॑चि॒नुयात् । वि॑चि॒नुयाद् यथा॑ ॥ वि॑चि॒नुयादिति॑ वि - चि॒नुयात् ।
 यथा॑ऽक्षन् । अ॒क्षन्ना॑पन्नम् । आप॑न्नम् वि॒धावति॑ ।
 आप॑न्नमित्या - प॒न्नम् । वि॒धावति॑ ता॒दृक् । वि॒धाव॑तीति॑
 वि-धा॑वति । ता॒दृगे॒व । ए॒व तत् । तत् क्षो॑धुकः । क्षो॑धुकोऽद्ध्व॒र्युः ।
 अ॒द्ध्व॒र्युः स्यात् । स्यात् क्षो॑धुकः । क्षो॑धुको यज॑मानः ।
 यज॑मानः सोम॑विक्रयिन् । सोम॑विक्रयिन्थ् सोम॑म् । सोम॑विक्रयिन्निति॑
 सोम॑-वि॒क्रयि॑न् । सोम॑ञ् शो॒धय॑ । शो॒धयेति॑ । इत्ये॒व । ए॒व ब्रू॑यात् ।
 ब्रू॑याद् यदि॑ । यदी॑तरम् । इ॒तरम् यदि॑ । 59 (50/60)

TS. 6.1.9.2 - Kramam

यदी॑तरम् । इ॒तर॑मु॒भये॑न । उ॒भये॑नै॒व । ए॒व सो॑म॒विक्र॑यि॒णम् ॥
 सो॒म॒विक्र॑यि॒णम॑र्पयति । सो॒म॒विक्र॑यि॒णमि॑ति सोम – वि॒क्र॒यि॒णम् ॥
 अ॒र्प॒य॒ति॒ तस्मा॑त् ॥ तस्मा॑त् सोम॒विक्र॑यी । सो॒म॒विक्र॑यी क्षो॒धु॒कः ।
 सो॒म॒विक्र॑यीति॒ सोम – वि॒क्र॒यी । क्षो॒धु॒कोऽरु॑णः । अ॒रु॒णो ह॑ ।
 ह॒ स्म । स्मा॒ह । आ॒हौ॑प॒वेशिः॑ । औ॒प॒वेशिः॑ सोम॒क्र॒यणे॑ ।
 औ॒प॒वेशि॑रि॒त्यौप॑ – वे॒शिः । सो॒म॒क्र॒यण॑ ए॒व । सो॒म॒क्र॒यण॑ इति॒
 सोम – क्र॒यणे॑ । ए॒वा॒हम् । अ॒हम् तृ॑तीय॒स॒व॒नम् । तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒मव॑ ।
 तृ॒ती॒य॒स॒व॒न॒मि॑ति॒ तृती॑य – स॒व॒नम् । अ॒व रु॑न्धे । रु॒न्ध इति॑ ।
 इति॑ प॒शूना॑म् । प॒शूना॑म् च॒र्मन् । च॒र्मन् मि॑मीते । मि॒मी॒ते प॒शून् ।
 प॒शूने॑व । ए॒वा॒व । अ॒व रु॑न्धे । रु॒न्धे प॒श॒वः । प॒श॒वो हि॑ ।
 हि तृ॒ती॒यम् ॥ तृ॒ती॒य॒स॒व॒नम् । स॒व॒नम् य॑म् । यम् का॒म॒र्ये॑त ।
 का॒म॒र्ये॑ता॒प॒शुः । अ॒प॒शुः स्या॑त् । स्या॒दि॒ति । इत्यृ॑क्षतः ।
 ऋ॒क्ष॒त॒स्त॒स्य॑ । त॒स्य॑ मि॒मी॒त । मि॒मी॒त॒र्क्ष॑म् । ऋ॒क्ष॒म् वै ।
 वा अ॒प॒श॒व्यम् । अ॒प॒श॒व्य॒मप॒शुः । अ॒प॒शु॒रे॒व । ए॒व भ॑वति ।

भवति॑ यम् । यम्॑ का॒मये॑त । का॒मये॑त प॒शु॒मा॒न् । प॒शु॒मा॒न्त् स्यात्॑ ॥
प॒शु॒मा॒नि॒ति॑ प॒शु - मा॒न् । स्या॒दि॒ति॑ । 60 (50/56)

TS. 6.1.9.3 - Kramam

इति॑ लो॒म॒तः । लो॒म॒त॒स्त॒स्य॑ । त॒स्य॑ मि॒मी॒त । मि॒मी॒तै॒तत् । ए॒तद् वै ।
वै॑ प॒शू॒ना॒म् । प॒शू॒ना॒ꣳ रू॒पम् । रू॒पꣳ रू॒पे॒ण । रू॒पे॒णै॒व । ए॒वा॒स्मै॑ ॥
अ॒स्मै॑ प॒शू॒न् । प॒शू॒न॒व । अ॒व रु॒न्धे । रु॒न्धे॑ प॒शु॒मा॒न् । प॒शु॒मा॒ने॒व ।
प॒शु॒मा॒नि॒ति॑ प॒शु - मा॒न् । ए॒व भ॒वति॑ । भ॒व॒त्य॒पा॒म् । अ॒पा॒म॒न्ते॑ ॥
अ॒न्ते॑ क्री॒णा॒ति॑ । क्री॒णा॒ति॑ स॒र॒स॒म् । स॒र॒स॒मे॒व । स॒र॒स॒मि॒ति॑
स - र॒स॒म् । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒म् क्री॒णा॒ति॑ । क्री॒णा॒त्य॒मा॒त्यः॑ ।
अ॒मा॒त्यो॑ऽसि । अ॒सी॒ति॑ । इ॒त्या॒ह । आ॒हा॒मा । अ॒मै॒व । ए॒वैन॑म् ।
ए॒न॒म् कु॒रु॒ते॑ । कु॒रु॒ते॑ शु॒क्रः । शु॒क्र॒स्ते॑ ॥ ते॒ ग्र॒हः । ग्र॒ह इ॒ति॑ ।
इ॒त्या॒ह । आ॒ह शु॒क्रः । शु॒क्रो॑ हि । ह्य॒स्य॑ । अ॒स्य॑ ग्र॒हः ।
ग्र॒हो॑ऽन॒सा । अ॒न॒सा॑ऽच्छ । अ॒च्छ॑ या॒ति॑ । या॒ति॑ म॒हि॒मा॒न॒म् ॥
म॒हि॒मा॒न॒मे॒व । ए॒वा॒स्य॑ । अ॒स्या॑च्छ । अ॒च्छ॑ या॒ति॑ । या॒त्य॒न॒सा॑ ।
अ॒न॒सा॑ऽच्छ । 61 (50/52)

TS. 6.1.9.4 - Kramam

अच्छ याति । याति तस्मात् ॥ तस्मादनोवाह्यम् ॥ अनोवाह्यञ् समे ।
 अनोवाह्यमित्यनः – वाह्यम् ॥ समे जीवनम् । जीवनम् यत्र । यत्र
 खलु । खलु वै । वा एतम् । एतञ् शीर्ष्णा । शीर्ष्णा हरन्ति । हरन्ति
 तस्मात् ॥ तस्माच्छीर्षहार्यम् ॥ शीर्षहार्यम् गिरौ । शीर्षहार्यमिति
 शीर्ष – हार्यम् ॥ गिरौ जीवनम् । जीवनमभि । अभि त्यम् ।
 त्यम् देवम् । देवञ् सवितारम् । सवितारमिति । इत्यतिच्छन्दसा ।
 अतिच्छन्दसर्चा । अतिच्छन्दसेत्यति – छन्दसा । ऋचा मिमीते ।
 मिमीतेऽतिच्छन्दाः । अतिच्छन्दा वै । अतिच्छन्दा इत्यति – छन्दाः ।
 वै सर्वाणि । सर्वाणि छन्दाञ्सि । छन्दाञ्सि सर्वेभिः । सर्वेभिरेव ।
 एवैनम् ॥ एनम् छन्दोभिः । छन्दोभिर् मिमीते । छन्दोभिरिति
 छन्दः – भिः । मिमीते वर्षम् । वर्षम् वै । वा एषा । एषा छन्दसाम् ।
 छन्दसाम् यत् । यदतिच्छन्दाः । अतिच्छन्दा यत् ।
 अतिच्छन्दा इत्यति – छन्दाः । यदतिच्छन्दसा । अतिच्छन्दसर्चा ।
 अतिच्छन्दसेत्यति – छन्दसा । ऋचा मिमीते । मिमीते वर्षम् ।
 वर्षमेव ॥ एवैनम् ॥ एनञ् समानानाम् ॥ समानानाम् करोति ।

करोत्येकयैकया । एकयैकयोत्सर्गम् । एकयैकयेत्येकया – एकया ।
उत्सर्गम् मिमीते । उत्सर्गमित्युत् – सर्गम् । 62 (50/59)

TS. 6.1.9.5 - Kramam

मिमीतेऽयातयाम्नियायातयाम्निया । अयातयाम्नियायातयाम्नियैव ।
अयातयाम्नियायातयाम्नियेत्ययातयाम्निया – अयातयाम्निया ।
एवैनम् । एनम् मिमीते । मिमीते तस्मात् । तस्मान् नानावीर्याः ।
नानावीर्या अङ्गुलयः । नानावीर्या इति नाना – वीर्याः । अङ्गुलयः
सर्वासु । सर्वास्वङ्गुष्ठम् । अङ्गुष्ठमुप । उप नि । नि गृह्णाति ।
गृह्णाति तस्मात् । तस्मात् समावद्वीर्यः । समावद्वीर्योऽन्याभिः ।
समावद्वीर्य इति समावत् – वीर्यः । अन्याभिरङ्गुलिभिः ।
अङ्गुलिभिस्तस्मात् । अङ्गुलिभिरित्यङ्गुलि – भिः ।
तस्मात् सर्वाः । सर्वा अनु । अनु सम् । सम् चरति । चरति यत् ।
यत् सह । सह सर्वाभिः । सर्वाभिर् मिमीत । मिमीत सञ्जिलिष्टाः ।
सञ्जिलिष्टा अङ्गुलयः । सञ्जिलिष्टा इति सम् – जिलिष्टाः ।
अङ्गुलयो जायेरन् । जायेरन्नैकयैकया । एकयैकयोत्सर्गम् ।
एकयैकयेत्येकया – एकया । उत्सर्गम् मिमीते ।

उ॒थ्स॒र्ग॒मि॒त्यु॒त् – सर्ग॑म् । मि॒मी॒ते॒ तस्मा॑त् । तस्मा॑द् वि॒भक्ताः॑ ।
 वि॒भक्ता॑ जा॒यन्ते॑ । वि॒भक्ता॑ इति॒ वि – भ॒क्ताः॑ । जा॒यन्ते॑ पञ्च॑ ।
 पञ्च॑ कृ॒त्वः । कृ॒त्वो॒ यजु॑षा । यजु॑षा मि॒मी॒ते॒ । मि॒मी॒ते॒ पञ्चा॑क्षरा ।
 पञ्चा॑क्षरा प॒ङ्क्तिः॑ । पञ्चा॑क्षरेति॒ पञ्च–अ॒क्षरा॑ । प॒ङ्क्तिः॑ पा॒ङ्क्तः॑ ।
 पा॒ङ्क्तो॑ य॒ज्ञः । य॒ज्ञो य॒ज्ञम् । य॒ज्ञमे॒व । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॒न्धे॑ । रु॒न्धे॑
 पञ्च॑ । पञ्च॑ कृ॒त्वः । कृ॒त्वस्तू॒ष्णीम् । तू॒ष्णीम् दश॑ । 63 (50/59)

TS. 6.1.9.6 - Kramam

दश॑ सम् । सम् प॒द्यन्ते॑ । प॒द्यन्ते॑ दशा॑क्षरा । दशा॑क्षरा वि॒राट् ।
 दशा॑क्षरेति॒ दश – अ॒क्षरा॑ । वि॒राडन्न॑म् । वि॒राडिति॑ वि – राट् ।
 अन्न॑म् वि॒राट् । वि॒राड् वि॒राजा॑ । वि॒राडिति॑ वि – राट् । वि॒राजै॒व ।
 वि॒राजेति॑ वि – राजा॑ । ए॒वान्नाद्य॑म् । अ॒न्नाद्य॑मव ।
 अ॒न्नाद्य॑मित्यन्न – अद्य॑म् । अ॒व रु॒न्धे॑ । रु॒न्धे॑ यत् । यद् यजु॑षा ।
 यजु॑षा मि॒मी॒ते॒ । मि॒मी॒ते॒ भू॒तम् । भू॒तमे॒व । ए॒वाव॑ । अ॒व रु॒न्धे॑ ।
 रु॒न्धे॑ यत् । यत् तू॒ष्णीम् । तू॒ष्णीम् भ॒विष्य॑त् । भ॒विष्य॑द् यत् । यद् वै ।
 वै ता॒वान् । ता॒वाने॒व । ए॒व सोमः॑ । सोमः॑ स्यात् । स्याद् या॒वन्त॑म् ।
 या॒वन्त॑म् मि॒मी॒ते॒ । मि॒मी॒ते॒ यज॑मानस्य । यज॑मानस्यै॒व । ए॒व स्यात्॑ ।

स्यान् न । नापि । अपि सदस्यानाम् । सदस्यानाम् प्रजाभ्यः ।
 प्रजाभ्यस्त्वा । प्रजाभ्य इति प्र - जाभ्यः । त्वेति । इत्युप । उप
 सम् । समूहति । ऊहति सदस्यान् । सदस्यानेव । एवान्वाभजति ।
 अन्वाभजति वाससा । अन्वाभजतीत्यनु - आभजति । वाससोप ।
 उप नहति । नहति सर्वदेवत्यम् ॥ सर्वदेवत्यम् वै ( ) ।
 सर्वदेवत्यमिति सर्व - देवत्यम् । वै वासः । 64 (50/58)

TS. 6.1.9.7 - Kramam

वासः सर्वाभिः । सर्वाभिरेव । एवैनम् । एनम् देवताभिः । देवताभिः
 सम् । समर्द्धयति । अर्द्धयति पशवः । पशवो वै । वै सोमः । सोमः
 प्राणाय । प्राणाय त्वा । प्राणायेति प्र - अनाय । त्वेति । इत्युप ।
 उप नहति । नहति प्राणम् । प्राणमेव । प्राणमिति प्र - अनम् ।
 एव पशुषु । पशुषु दधाति । दधाति व्यानाय । व्यानाय त्वा ।
 व्यानायेति वि - अनाय । त्वेति । इत्यनु । अनु शृन्थति ।
 शृन्थति व्यानम् । व्यानमेव । व्यानमिति वि - अनम् । एव पशुषु ।
 पशुषु दधाति । दधाति तस्मात् ॥ तस्मात् स्वपन्तम् ॥

स्व॑प॒न्त॑म् प्रा॒णाः । प्रा॒णा न । प्रा॒णा इति॑ प्र – अ॒नाः । न ज॑हति ।
ज॒ह॒तीति॑ ज॒हति॑ ॥ 65 (33/38)

(इ॒तर॑म् – प॒शु॒मा॒न्थ॑ स्याद् – या॒त्य॒न॒सो॑ – थ्स॒र्ग॑म् – तू॒ष्णी॑ –
स॒र्व॒दे॒व॒त्य॑म् वै – त्र॒य॒स्त्रि॑श्च) (A9)

TS. 6.1.10.1 - Kramam

यत् क॒लया॑ । क॒लया॑ ते । ते श॒फेन॑ । श॒फेन॑ ते । ते क्री॒णानि॑ ।
क्री॒णानी॑ति । इति॑ प॒णेत॑ । प॒णेत॑गोअ॒र्घम् । अ॒गोअ॒र्घ॑ सोम॑म् ।
अ॒गोअ॒र्घ॑मि॒त्यगो॑ – अ॒र्घम् । सोम॑म् कु॒र्यात् । कु॒र्याद॑गोअ॒र्घम् ।
अ॒गोअ॒र्घ॑म् य॒ज॑मानम् । अ॒गोअ॒र्घ॑मि॒त्यगो॑ – अ॒र्घम् ।
य॒ज॑मान॒मगो॑अ॒र्घम् । अ॒गोअ॒र्घ॑म॒ध्व॒र्युम् । अ॒गोअ॒र्घ॑मि॒त्यगो॑ – अ॒र्घम् ।
अ॒ध्व॒र्युम् गोः॑ । गो॒स्तु॑ । तु म॒हि॒मान॑म् । म॒हि॒मान॑म् न । नाव॑ ।
अ॒व ति॑रेत् । ति॒रेद् ग॒वा॑ । ग॒वा॑ ते । ते क्री॒णानि॑ । क्री॒णानी॑ति ।
इत्ये॒व । ए॒व ब्रू॑यात् । ब्रू॒याद् गो॑अ॒र्घम् । गो॑अ॒र्घ॑मे॒व । गो॑अ॒र्घ॑मि॒ति
गो – अ॒र्घम् । ए॒व सोम॑म् । सोम॑म् क॒रोति॑ । क॒रोति॑ गोअ॒र्घम् ।
गो॑अ॒र्घ॑म् य॒ज॑मानम् । गो॑अ॒र्घ॑मि॒ति गो – अ॒र्घम् ।
य॒ज॑मान॒मगो॑अ॒र्घम् । गो॑अ॒र्घ॑म॒ध्व॒र्युम् । गो॑अ॒र्घ॑मि॒ति गो – अ॒र्घम् ।

अ॒ध्व॒र्यु॒म् न॑ । न॒ गोः॑ । गो॒र् म॒हि॒मा॒न॒म् । म॒हि॒मा॒न॒म॒व॑ ।
 अ॒व॒ ति॒रति॑ । ति॒रत्य॑जया॑ । अ॒जया॑ क्रीणाति । क्री॒णा॒ति॒ स॒त॒प॒स॒म् ।
 स॒त॒प॒स॒मे॒व॑ । स॒त॒प॒स॒मि॒ति॒ स॒-त॒प॒स॒म् । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒म् क्री॒णा॒ति॒ ।
 क्री॒णा॒ति॒ हि॒र॒ण्ये॒न॑ । हि॒र॒ण्ये॒न॑ क्रीणाति । क्री॒णा॒ति॒ स॒शु॒क्र॒म् ।
 स॒शु॒क्र॒मे॒व॑ । स॒शु॒क्र॒मि॒ति॒ स॒ - शु॒क्र॒म् । ए॒वैन॑म् । 66 (50/58)

TS. 6.1.10.2 - Kramam

ए॒न॒म् क्री॒णा॒ति॒ । क्री॒णा॒ति॒ धे॒न्वा॑ । धे॒न्वा॑ क्रीणाति । क्री॒णा॒ति॒
 सा॒शि॒र॒म् । सा॒शि॒र॒मे॒व॑ । सा॒शि॒र॒मि॒ति॒ स॒ - आ॒शि॒र॒म् । ए॒वैन॑म् ।
 ए॒न॒म् क्री॒णा॒ति॒ । क्री॒णा॒त्यृ॒ष॒भे॒ण॑ । ऋ॒ष॒भे॒ण॑ क्रीणाति । क्री॒णा॒ति॒
 से॒न्द्र॒म् । से॒न्द्र॒मे॒व॑ । से॒न्द्र॒मि॒ति॒ स॒ - इ॒न्द्र॒म् । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒म्
 क्री॒णा॒ति॒ । क्री॒णा॒त्य॒न॒डु॒हा॑ । अ॒न॒डु॒हा॑ क्रीणाति । क्री॒णा॒ति॒ व॒हिः॑ ।
 व॒हि॒र् वै । वा॑ अ॒न॒ड्वान् । अ॒न॒ड्वान् व॒हि॒ना॑ । व॒हि॒नै॒व॑ ।
 ए॒व॒ व॒हि॑ । व॒हि॑ य॒ज्ञ॒स्य॑ । य॒ज्ञ॒स्य॑ क्रीणाति । क्री॒णा॒ति॒ मि॒थु॒ना॒भ्या॑म् ।
 मि॒थु॒ना॒भ्या॑म् क्रीणाति । क्री॒णा॒ति॒ मि॒थु॒न॒स्य॑ । मि॒थु॒न॒स्या॒व॒रु॒द्ध्यै॑ ।
 अ॒व॒रु॒द्ध्यै॑ वा॒स॒सा॑ । अ॒व॒रु॒द्ध्य॑ इत्य॒व॒-रु॒द्ध्यै॑ । वा॒स॒सा॑ क्रीणाति ।
 क्री॒णा॒ति॒ स॒र्व॒दे॒व॒त्य॑म् । स॒र्व॒दे॒व॒त्य॑म् वै ।

सर्वदेवत्यमिति सर्व – देवत्यम् । वै वासः । वासः सर्वाभ्यः ।
 सर्वाभ्य एव । एवैनम् । एनम् देवताभ्यः । देवताभ्यः क्रीणाति ।
 क्रीणाति दश । दश सम् । सम् पद्यन्ते । पद्यन्ते दशाक्षरा ।
 दशाक्षरा विराट् । दशाक्षरेति दश – अक्षरा । विराडन्नम् । विराडिति
 वि – राट् । अन्नम् विराट् । विराड् विराजा । विराडिति वि – राट् ।
 विराजैव । विराजेति वि – राजा । एवान्नाद्यम् । अन्नाद्यमव ।
 अन्नाद्यमित्यन्न – अद्यम् । अव रुन्धे । रुन्धे तपसः । 67 (50/59)

TS. 6.1.10.3 - Kramam

तपसस्तनूः । तनूरसि । असि प्रजापतेः । प्रजापतेर् वर्णः ।
 प्रजापतेरिति प्रजा – पतेः । वर्ण इति । इत्याह । आह पशुभ्यः ।
 पशुभ्य एव । पशुभ्य इति पशु – भ्यः । एव तत् । तदद्ध्वर्युः ।
 अद्ध्वर्युर् नि । नि हुते । हुत आत्मनः । आत्मनोऽनाव्रस्काय ।
 अनाव्रस्काय गच्छति । अनाव्रस्कायेत्यना – व्रस्काय । गच्छति
 श्रियम् । श्रियम् प्र । प्र पशून् । पशूनाप्नोति । आप्नोति यः ।
 य एवम् । एवम् वेद । वेद शुक्रम् । शुक्रम् ते । ते शुक्रेण ।

शु॒क्रेण॑ क्री॒णामि॑ । क्री॒णामी॑ति । इ॒त्याह॑ । आ॒ह य॒था॒य॒जुः॑ ।
य॒था॒य॒जु॒रेव॑ । य॒था॒य॒जु॒रिति॑ यथा - य॒जुः॑ । ए॒वैतत्॑ । ए॒तद् दे॒वाः ।
दे॒वा वै॑ । वै येन॑ । येन॑ हि॒रण्येन॑ । हि॒रण्येन॑ सोम॑म् । सोम॑म॒क्री॒णन् ।
अ॒क्री॒णन् तत्॑ । तद॑भी॒षहा॑ ॥ अ॒भी॒षहा॑ पुनः॑ । अ॒भी॒षहे॑त्यभि-सहा॑ ॥
पुन॑रा । आ॒द॒दत् । अ॒द॒दत् कः॑ । को॒ हि॑ । हि॒ तेज॑सा ।
तेज॑सा वि॒क्रेष्य॑ते ॥ वि॒क्रेष्य॑त् इति॑ । वि॒क्रेष्य॑त् इति॑ वि - क्रेष्य॑ते ॥
इति॑ येन॑ । येन॑ हि॒रण्येन॑ । हि॒रण्येन॑ सोम॑म् । 68 (50/56)

TS. 6.1.10.4 - Kramam

सोम॑म् क्री॒णीयात्॑ । क्री॒णीयात्॑ तत् । तद॑भी॒षहा॑ ॥ अ॒भी॒षहा॑ पुनः॑ ।
अ॒भी॒षहे॑त्यभि-सहा॑ ॥ पुन॑रा । आ॒ द॒दीत् । द॒दीत् तेजः॑ । तेज॑ ए॒व ।
ए॒वात्म॑न् । आ॒त्मन् ध॑त्ते । ध॒त्तेऽस्मे॑ । अ॒स्मे ज्यो॑तिः ।
अ॒स्मे इत्य॑स्मे । ज्यो॑तिः सोम॑विक्र॒यिणि॑ । सोम॑विक्र॒यिणि॑ तमः॑ ।
सोम॑विक्र॒यिणी॑ति सोम - विक्र॒यिणि॑ । तम॑ इति॑ । इ॒त्याह॑ ।
आ॒ह ज्यो॑तिः । ज्यो॑तिरे॒व । ए॒व यज॑माने । यज॑माने दधाति॑ ।
दधा॑ति तम॑सा । तम॑सा सोम॑विक्र॒यिणम्॑ । सोम॑विक्र॒यिण॑मर्पयति॑ ।
सोम॑विक्र॒यिण॑मि॒ति सोम॑ - विक्र॒यिणम्॑ । अ॒र्पय॑ति यत् ।

यदनुपग्रथ्य । अनुपग्रथ्य ह॒न्यात् । अनुपग्रथ्येत्यनुप – ग्रथ्य ।
 ह॒न्याद् द॒न्द॒शू॒काः ॥ द॒न्द॒शू॒का॒स्ताम् । ता॒ꣳ समा॑म् । समा॒ꣳ सर्पाः॑ ।
 सर्पाः॑ स्युः । स्युरि॒दम् । इ॒दम॒हम् । अ॒हꣳ सर्पा॑णाम् । सर्पा॑णाम्
 द॒न्द॒शू॒कानाम् । द॒न्द॒शू॒कानाम् ग्री॒वाः । ग्री॒वा उप॑ । उप॑ ग्रथ्नामि ।
 ग्रथ्ना॑मीति । इत्याह । आ॒हाद॒न्द॒शू॒काः । अ॒द॒न्द॒शू॒का॒स्ताम् ।
 ता॒ꣳ समा॑म् । समा॒ꣳ सर्पाः॑ । सर्पा॑ भवन्ति । भवन्ति॑ तमसा ।
 तमसा॑ सोमविक्रयिणम् । सोमविक्रयिणम् वि॒द्ध्यति॑ ।
 सोमविक्रयिणमिति॑ सोम – विक्रयिणम् । वि॒द्ध्यति॑ स्वान ( ) ।

स्वान भ्राज । 69 (50/56)

TS. 6.1.10.5 - Kramam

भ्राजेति । इत्याह । आ॒है॒ते । ए॒ते वै । वा अ॒मुष्मिन् । अ॒मुष्मिन्
 लो॒के । लो॒के सोम॑म् । सोम॑मरक्षन् । अ॒रक्षन्॑ तेभ्यः । तेभ्योऽधि॑ ।
 अधि॑ सोमम् । सोम॑मा । आऽहरन् । अ॒हरन्॑ यत् । यदे॒तेभ्यः॑ ।
 ए॒तेभ्यः॑ सोम॑क्रयणान् । सोम॑क्रयणान् न । सोम॑क्रयणानिति॑
 सोम – क्रयणान् । नानु॑दिशेत् । अनु॑दिशेदक्रीतः ।
 अनु॑दिशेदित्यनु – दि॒शेत् । अ॒क्री॒तोऽस्य॑ । अ॒स्य॑ सोमः॑ ।

सोमः॑ स्यात् । स्यान् न । नास्य॑ । अस्यै॒ते । एते॑ऽमुष्मिन् । अमुष्मिन्
 लोके॑ । लोके॑ सोमम् । सोमञ् रक्षेयुः॑ । रक्षेयुर् यत् । यदेतेभ्यः॑ ।
 एतेभ्यः॑ सोमक्रयणान् । सोमक्रयणाननुदिशति॑ । सोमक्रयणानिति॑
 सोम - क्रयणान् । अनुदिशति॑ क्रीतः । अनुदिशतीत्यनु - दिशति॑ ।
 क्रीतोऽस्य॑ । अस्य॑ सोमः । सोमो॑ भवति । भवत्येते॑ । एतेऽस्य॑ ।
 अस्यामुष्मिन् । अमुष्मिन् लोके॑ । लोके॑ सोमम् । सोमञ् रक्षन्ति॑ ।
 रक्षन्तीति॑ रक्षन्ति ॥ 70 (44/48)

(सशुक्रमेव - रुन्ध - इति येन हिरण्येन - स्वान -
 चतुश्चत्वारिंशच्च) (A10)

TS. 6.1.11.1 - Kramam

वारुणो॑ वै । वै क्रीतः॑ । क्रीतः॑ सोमः॑ । सोम॑ उपनद्धः । उपनद्धो
 मित्रः॑ । उपनद्ध इत्युप - नद्धः॑ । मित्रो॑ नः । न आ । एहि॑ ।
 इहि॑ सुमित्रधाः॑ । सुमित्रधा॑ इति । सुमित्रधा॑ इति सुमित्र - धाः॑ ।
 इत्याह॑ । आह॑ शान्त्यै॑ । शान्त्या॑ इन्द्रस्य॑ । इन्द्रस्योरुम् । ऊरुमा॑ ।
 आ विश॑ । विश॑ दक्षिणम् । दक्षिणमिति॑ । इत्याह॑ । आह॑ देवाः॑ ।

दे॒वा वै । वै य॑म् । य॒ꣳ सो॒मम् । सो॒म॒म॒क्री॑णन् । अ॒क्री॑णन् तम् ।
तमि॒न्द्र॑स्य । इ॒न्द्र॑स्यो॒रौ । उ॒रौ दक्षि॑णे । दक्षि॑ण आ । आऽसा॑दयन् ।
अ॒सा॒द॒य॒न्नेषः॑ । ए॒ष ख॒लु । ख॒लु वै । वा ए॒तर्हि॑ । ए॒तर्हि॑न्द्रः ।
इ॒न्द्रो यः॑ । यो य॑जते । य॑जते तस्मात् । तस्मा॑दे॒वम् । ए॒वमा॑ह ।
आ॒होत् । उ॒दा॒यु॑षा । आ॒यु॑षा स्वा॒युषा॑ । स्वा॒यु॑षेति । स्वा॒यु॑षेति
सु – आ॒यु॑षा । इ॒त्याह॑ । आ॒ह दे॒वताः॑ । दे॒वता॑ ए॒व । ए॒वान्वा॒रभ्य॑ ।
अ॒न्वा॒रभ्यो॑त् । अ॒न्वा॒रभ्ये॑त्यनु – आ॒रभ्य॑ । उ॒त् तिष्ठ॑ति । 71 (50/54)

TS. 6.1.11.2 - Kramam

तिष्ठ॑त्युरु । उ॒र्वन्त॑रि॒क्षम् । अ॒न्त॑रि॒क्षम॑नु । अ॒न्वि॑हि । इ॒हीति॑ ।
इ॒त्याह॑ । आ॒हान्त॑रि॒क्षदे॒वत्यः॑ । अ॒न्त॑रि॒क्षदे॒वत्यो॑ हि । अ॒न्त॑रि॒क्षदे॒वत्य॑
इ॒त्यन्त॑रि॒क्ष – दे॒वत्यः॑ । ह्ये॒तर्हि॑ । ए॒तर्हि॑ सो॒मः । सो॒मोऽदि॑त्याः ।
अ॒दि॑त्याः स॒दः । स॒दोऽसि॑ । अ॒स्यदि॑त्याः । अ॒दि॑त्याः स॒दः ।
स॒द आ॑ । आ॒ सी॒द । सी॒देति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह य॒था॒य॒जुः ।
य॒था॒य॒जु॒रे॒व । य॒था॒य॒जु॒रिति॑ यथा – य॒जुः । ए॒वैत॑त् । ए॒तद् वि॑ ।
वि॒ वै । वा ए॑नम् । ए॒नमे॑तत् । ए॒तद॑र्द्धयति । अ॒र्द्ध॑यति यत् ।
यद् वा॒रु॑णम् । वा॒रु॑णꣳ स॒न्तम् । स॒न्तम् म॑त्रम् । म॑त्रम् क॒रोति॑ ।

करोति वारुण्या । वारुण्यर्चा । ऋचा ऽऽ सादयति । आ सादयति ।
 सादयति स्वया ॥ स्वयैव । एवैनम् । एनम् देवतया । देवतया सम् ।
 समर्द्धयति । अर्द्धयति वाससा । वाससा पर्यान्हति । पर्यान्हति
 सर्वदेवत्यम् । पर्यान्हतीति परि - आन्हति । सर्वदेवत्यम् वै ।
 सर्वदेवत्यमिति सर्व - देवत्यम् । वै वासः । वासः सर्वाभिः ।
 सर्वाभिरेव । एवैनम् । 72 (50/54)

TS. 6.1.11.3 - Kramam

एनम् देवताभिः । देवताभिः सम् । समर्द्धयति । अर्द्धयत्यथो ।
 अथो रक्षसाम् । अथो इत्यथो । रक्षसामपहत्यै । अपहत्यै वनेषु ।
 अपहत्या इत्यप - हत्यै । वनेषु वि । व्यन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षम्
 ततान । ततानेति । इत्याह । आह वनेषु । वनेषु हि । हि वि ।
 व्यन्तरिक्षम् । अन्तरिक्षम् ततान । ततान वाजम् । वाजमर्वथ्सु ।
 अर्वथिस्विति । अर्वथिस्वत्यर्वत् - सु । इत्याह । आह वाजम् ।
 वाजं हि । ह्यर्वथ्सु । अर्वथ्सु पयः । अर्वथिस्वत्यर्वत् - सु ।
 पयो अघ्नियासु । अघ्नियास्विति । इत्याह । आह पयः । पयो हि ।

ह्य॒ग्नि॒यासु॑ । अ॒ग्नि॒यासु॑ ह॒थ्सु॑ । ह॒थ्सु॑ क्र॒तुम्॑ ॥ ह॒थि॒स्वति॑ ह॒त् – सु॑ ।
 क्र॒तु॒मिति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह ह॒थ्सु॑ । ह॒थ्सु॑ हि । ह॒थि॒स्वति॑ ह॒त् – सु॑ ।
 हि क्र॒तुम्॑ ॥ क्र॒तुम्॑ व॒रुणः॑ । व॒रुणो॑ वि॒क्षु । वि॒क्ष्वग्नि॑म् । अ॒ग्नि॒मिति॑ ।
 इ॒त्याह॑ । आ॒ह व॒रुणः॑ । व॒रुणो॑ हि । हि वि॒क्षु । वि॒क्ष्वग्नि॑म् ।
 अ॒ग्नि॒म् दि॒वि । दि॒वि सूर्य॑म् । सूर्य॑मिति॑ । 73 (50/56)

TS. 6.1.11.4 - Kramam

इ॒त्याह॑ । आ॒ह दि॒वि । दि॒वि हि । हि सूर्य॑म् । सूर्य॑ꣳ सोम॑म् ।
 सोम॑मद्रौ॑ । अ॒द्रा॒विति॑ । इ॒त्याह॑ । आ॒ह ग्रा॒वाणः॑ । ग्रा॒वाणो॑ वै ।
 वा अ॒द्रयः॑ । अ॒द्रय॒स्तेषु॑ । ते॒षु वै । वा ए॒षः । ए॒ष सोम॑म् । सोम॑म्
 दधा॑ति । द॒धा॒ति यः॑ । यो य॒जते॑ । य॒जते॑ तस्मा॑त् । तस्मा॑दे॒वम् ।
 ए॒वमा॑ह । आ॒होत् । उ॒दु । उ॒ त्यम् । त्यम् जा॒तवे॑दसम् ।
 जा॒तवे॑दस॒मिति॑ । जा॒तवे॑दस॒मिति॑ जा॒त – वे॒दस॑म् । इति॑ सौर्या॑ ।
 सौर्य॑र्चा । ऋ॒चा कृ॑ष्णाजि॒नम् । कृ॑ष्णाजि॒नम् प्र॒त्यान॑ह्यति ।
 कृ॑ष्णाजि॒नमिति॑ कृ॑ष्ण – अ॒जि॒नम् । प्र॒त्यान॑ह्यति रक्ष॑साम् ।
 प्र॒त्यान॑ह्यतीति॑ प्रति – आ॒न॒ह्यति॑ । रक्ष॑साम॒पह॑त्यै । अ॒पह॑त्या॒ उ॒स्रौ॑ ।
 अ॒पह॑त्या॒ इत्य॑प – ह॒त्यै॑ । उ॒स्रा॒वा । ए॒तम् । इ॒तम् धूर्॑षा॒हौ ।

धूर्॑षा॒हा॒वि॒ति॑ । धूर्॑षा॒हा॒वि॒ति॑ धूः-सा॒हौ॑ । इ॒त्या॒ह॑ । आ॒ह॒ य॒था॒य॒जुः॑ ।
य॒था॒य॒जु॒रे॒व॑ । य॒था॒य॒जु॒रि॒ति॑ य॒था - य॒जुः॑ । ए॒वै॒तत् । ए॒तत् प्र॑ ।
प्र च्य॒वस्व॑ । च्य॒वस्व॑ भु॒वः॑ । भु॒वस्प॒ते॑ । प॒त इति॑ । इ॒त्या॒ह॑ ।
आ॒ह॒ भू॒ता॒ना॒म् ॥ भू॒ता॒ना॒ं हि॑ । ह्ये॒षः॑ । 74 (50/56)

TS. 6.1.11.5 - Kramam

ए॒ष प॒तिः॑ । प॒तिर् विश्वा॑नि । विश्वा॑न्य॒भि॑ । अ॒भि धा॒मा॒नि॑ ।
धा॒मा॒नी॒ति॑ । इ॒त्या॒ह॑ । आ॒ह॒ विश्वा॑नि । विश्वा॑नि हि । ह्ये॒षः॑ ।
ए॒षोऽभि॑ । अ॒भि धा॒मा॒नि॑ । धा॒मा॒नि प्र॒च्य॒व॒ते॑ । प्र॒च्य॒व॒ते॑ मा ।
प्र॒च्य॒व॒त इति॑ प्र - च्य॒व॒ते॑ । मा त्वा॑ । त्वा परि॒प॒री॑ । परि॒प॒री वि॒दत् ।
परि॒प॒रीति॑ परि - प॒री । वि॒द॒दि॒ति॑ । इ॒त्या॒ह॑ । आ॒ह॒ यत् । य॒दे॒व॑ ।
ए॒वा॒दः॑ । अ॒दः सो॒मम्॑ । सो॒ममा॒ह्नि॒य॒मा॒णम्॑ । आ॒ह्नि॒य॒मा॒णम् ग॒न्ध॒र्वः॑ ।
आ॒ह्नि॒य॒मा॒ण॒मि॒त्या - ह्नि॒य॒मा॒णम्॑ । ग॒न्ध॒र्वो विश्वा॑व॒सुः॑ । विश्वा॑व॒सु
पर्य॑मु॒ष्णात् । विश्वा॑व॒सु॒रि॒ति॑ विश्व - व॒सुः॑ । पर्य॑मु॒ष्णात् तस्मा॑त् ।
पर्य॑मु॒ष्णा॒दि॒ति॑ परि - अ॒मु॒ष्णात् । तस्मा॑दे॒वम् । ए॒वमा॑ह ।
आ॒हा॒परि॑मोषाय । अ॒परि॑मोषाय॒ यज॑मानस्य ।

अपरि॑मोषा॒येत्य॑परि – मो॒षाय॑ । यज॑मानस्य स्वस्त्य॑यनी ।
 स्वस्त्य॑यन्यसि । स्वस्त्य॑यनीति स्वस्ति॑-अयनी । असी॑ति । इत्या॑ह ।
 आ॒ह यज॑मानस्य । यज॑मानस्यै॒व । ए॒वैषः॑ । ए॒ष य॒ज्ञस्य॑ ।
 य॒ज्ञस्या॑न्वारम्भः । अ॒न्वार॑म्भोऽनवच्छि॑त्त्यै । अ॒न्वार॑म्भ
 इत्य॑नु – आ॒रम्भः॑ । अ॒नवच्छि॑त्त्यै वरु॑णः । अ॒नवच्छि॑त्त्या
 इत्य॑नव – छि॒त्त्यै । वरु॑णो वै । वा ए॒षः । ए॒ष यज॑मानम् ।
 यज॑मानम॒भि । अ॒भ्या । ऐति॑ । ए॒ति यत् । यत् क्री॑तः । 75 (50/59)

TS. 6.1.11.6 - Kramam

क्री॑तः सोमः॑ । सोम॑ उपनद्धः॑ । उप॑नद्धो नमः॑ । उप॑नद्ध
 इत्यु॑प-नद्धः॑ । नमो॑ मि॒त्रस्य॑ । मि॒त्रस्य॑ वरु॑णस्य । वरु॑णस्य चक्ष॑से ।
 चक्ष॑स इति॑ । इत्या॑ह । आ॒ह शान्त्यै॑ ॥ शान्त्या॑ आ । आ सोम॑म् ।
 सोम॑म् वह॑न्ति । वह॑न्त्यग्नि॑ना । अ॒ग्निना॑ प्रति॑ । प्रति॑ तिष्ठते॑ ।
 तिष्ठ॑ते तौ । तौ स॒म्भव॑न्तौ । स॒म्भव॑न्तौ यज॑मानम् । स॒म्भव॑न्ताविति॑
 सम् – भव॑न्तौ । यज॑मानम॒भि । अ॒भि सम् । स॒म्भव॑तः ।
 भव॑तः पु॒रा । पु॒रा खलु॑ । खलु॑ वाव । वावै॑षः । ए॒ष मे॒धाय॑ ।
 मे॒धाया॑त्मानम् । आ॒त्मान॑मार॒भ्य । आ॒रभ्य॑ चरति॑ । आ॒रभ्ये॑त्या-र॒भ्य ।

च॒रति॑ यः । यो दी॑क्षितः । दी॒क्षितो॑ यत् । यद॑ग्नीषोमीयम् ॥
 अ॒ग्नी॒षो॒मी॒यम् प॒शुम् । अ॒ग्नी॒षो॒मी॒य॒मित्य॑ग्नी – सो॒मी॒यम् ॥
 प॒शु॒मा॒ल॒भ॒ते । आ॒ल॒भ॒त आ॒त्म॒निष्क्र॑यणः । आ॒ल॒भ॒त इ॒त्या-ल॑भते ॥
 आ॒त्म॒निष्क्र॑यण ए॒व । आ॒त्म॒निष्क्र॑यण इ॒त्यात्म॑ – निष्क्र॑यणः ।
 ए॒वा॒स्य॑ । अ॒स्य॑ सः । स तस्मा॑त् । तस्मा॑त् तस्य॑ । तस्य॑ न ।
 ना॒श॒यम् ॥ आ॒श॒यम् पु॒रुष॑निष्क्र॑यणः । पु॒रुष॑निष्क्र॑यण इ॒व ।
 पु॒रुष॑निष्क्र॑यण इति॑ पु॒रुष॑ – निष्क्र॑यणः । इ॒व हि॑ । ह्यथो॑ ॥
 अथो॑ खलु॑ । अथो॑ इत्यथो॑ ॥ ख॒ल्वाहुः॑ ( ) । आ॒हु॒र॒ग्नी॒षो॒मा॒भ्याम् ॥
 अ॒ग्नी॒षो॒मा॒भ्याम् वै ॥ अ॒ग्नी॒षो॒मा॒भ्या॒मित्य॑ग्नी – सो॒मा॒भ्याम् ॥
 वा इन्द्रः॑ । इन्द्रो॑ वृ॒त्रम् । वृ॒त्र॒म॒ह॒न् । अ॒ह॒न्निति॑ । इति॑ यत् ।
 यद॑ग्नीषोमीयम् । अ॒ग्नी॒षो॒मी॒यम् प॒शुम् ।
 अ॒ग्नी॒षो॒मी॒य॒मित्य॑ग्नी – सो॒मी॒यम् । प॒शु॒मा॒ल॒भ॒ते । आ॒ल॒भ॒ते
 वा॒र्त्र॑घ्नः । आ॒ल॒भ॒त इ॒त्या – ल॑भते । वा॒र्त्र॑घ्न ए॒व । वा॒र्त्र॑घ्न इति॑
 वा॒र्त्र॑ – घ्नः । ए॒वा॒स्य॑ । अ॒स्य॑ सः । स तस्मा॑त् ॥

षष्ठ काण्डे – प्रथमः प्रश्नः (TS 6.1)

तस्मा॑दु । उ॒वा॒श॒य॒म् ॥ आ॒श॒य॒म् वा॒रु॒ण॒या । वा॒रु॒ण॒य॒र्चा । ऋ॒चा परि॑ ।
परि॑ चरति । च॒रति॑ स्व॒या ॥ स्व॒यै॒व । ए॒वैन॑म् । ए॒न॒म् दे॒वत॒या ।
दे॒वत॒या परि॑ । परि॑ चरति । च॒रती॑ति चरति ॥ 76 (77/89)

(अ॒न्वा॒र॒भ्यो॒थ् – सर्वा॑भिरे॒व – सू॒र्य॑म् – भू॒ता॒ना॒ं ह्य॑ – ति॒ य –
दा॒हुः – स॒प्त॒वि॒ंश॒तिश्च॑) (A11)

तैत्तिरीय संहिता क्रम पाठे (TS 6.1)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(प्राचीनव॑शं - या॑वन्त - ऋ॒ख्सा॑मे - वा॒ग्वै दे॒वेभ्यो॑ - दे॒वा वै
दे॒वय॑जनं - क॒द्रुश्च॑ - तद्धि॑रण्य॒ - षट् प॒दानि॑ - ब्र॒ह्मवा॑दिनो
वि॒चित्यो॑ - यत् क॒लया॑ ते - वा॒रुणो॑ वै क्री॒तः सोम॑ - ए॒काद॑श)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(प्राचीनव॑शं - स्वा॒हेत्या॑ह - ये॒ऽन्तः श॑रा - ह्येष॑ सं - तप॑सा
च - यत्कर्ण॑गृही - तेति॑ लो॒मतो॑ - वा॒रुणः॑ - षट् स॑प्ततिः)

First and Last Padam of First Prasnam of 6th Kandam

(प्राचीनव॑शं - परि॑ चरति)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ इति॑ षष्ठ काण्डे प्रथमः प्रश्नः - क्रम पाठः समाप्तः ॥

=====

षष्ठ काण्डे – प्रथमः प्रश्नः (TS 6.1)

Details of Panchati, Padam and Krama Vaakyam for Kandam 6, Prasanam 1 (TS 6.1)

	Panchati	Padams	Krama Vaakyam
Anuvakam 1	9	448	527
Anuvakam 2	7	365	413
Anuvakam 3	8	398	464
Anuvakam 4	9	433	474
Anuvakam 5	5	258	316
Anuvakam 6	7	360	413
Anuvakam 7	8	400	447
Anuvakam 8	5	274	308
Anuvakam 9	7	333	382
Anuvakam 10	5	244	277
Anuvakam 11	6	327	368
Total →	76	3840	4389